

**A „Céltudatos élet”
és a „Willow-Creek”-hullám:
gyülekezetenövekedés
vagy a gyülekezet
félrevezetése?**

RUDOLF EBERTSHÄUSER

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
A) A modern „Gyülekezetnövekedési mozgalom” és a valóban bibliai alapokon álló gyülekezet	7
1. A „Gyülekezetnövekedési mozgalom” története	7
1.1. A „Gyülekezetnövekedési mozgalom” teoretikusa: D. McGavran	7
1.2. A modern evangélikalizmus idegen kovásza: A bibliakritika és a karizmatizmus összeegyeztetése	8
1.3. Robert Schuller, a modern megagyülekezet úttörője	10
1.4. Világi menedzsment tanok: Drucker, Blanchard, Buford és Barna	12
1.5. A karizmatikus kovász: Yonggi Cho és az új apostolok	13
1.6. A „Gyülekezetnövekedési mozgalom” és az „Emerging Church”	14
2. A Gyülekezetnövekedési mozgalom alapvető tanításai és a Biblia tanítása	15
2.1. A Biblia már nem kötelező zsinórmérték	16
2.2. Már nem Isten, hanem az ember áll a gyülekezeti élet középpontjában	17
2.3. Meghamisított „pozitív evangélium”-ot hirdetnek	20
2.4. Világiasságra és a bűnös korszellemhez való igazodásra csábítják a szent Gyülekezetet	22
2.5. Hamis, Isten országáról szóló tanítás által „világátformáló erővé” alakítják át a gyülekezetet	24
B) „Céltudatos élet” – céltudatos kampány a keresztyének és a gyülekezetek megváltoztatására	27
1. Több mint könyv: irányított „spirituális utazás”	27
2. Rick Warren modern „pozitív” evangéliuma	30
2.1. A szent Isten és a bűnös ember meghamisított ábrázolása	32
2.2. Bibliai igazság/valóság helyett emberi pszichológia	35
2.3. A bűnbánat és a hit meghamisítása	38
3. A keresztyén hitélet a „Céltudatos élet” szerint: Rick Warren öt életcélja	42

4.	<i>A „Céltudatos élet” csendes félrevezetése.</i>	48
4.1.	Rick Warren félrevezető bánásmódja a Bibliával.	49
4.2.	New Age-gondolatok és félrevezető kulcsfogalmak	51
4.3.	Misztika és ökumené	52
5.	<i>Rick Warren – Isten eszköze?</i>	55
5.1.	Rick Warren és Robert Schuller.	56
5.2.	Rick Warren és a világi menedzsment-szakértők.	58
5.3.	Warren nyitottsága az ökumené és a tévtanítási áramlatok iránt	59
6.	<i>A „Céltudatos gyülekezet”, a „Céltudatos élet” és a PEACE-terv: komplex program a keresztyén gyülekezetek átformálására</i>	62
6.1.	P.E.A.C.E.-terv és az „Új reformáció” – hová vezet Warren a követőit?	63
6.2.	A keresztyén gyülekezetek célzott átformálása világi mércék szerint.	66
6.3.	A modern gyülekezeti elkorcsosulás romlott gyümölcsei	71
6.4.	Rick Warren megtévesztő befolyása és a „Willow-Creek”-hullám a német nyelvterületen	72
C)	Amire ma szükségünk van: bibliahű Krisztus-követés és gyülekezetépítés	75
1.	<i>Bátorítás a bibliai Krisztus-követésre</i>	76
2.	<i>Bátorítás a bibliai gyülekezetépítésre.</i>	77

Bevezetés

Az utóbbi tíz esztendőben egyre jelentősebb az Amerikából jövő egyik erős áramlat hatása Jézus Krisztus német nyelvű gyülekezeteire, mely „Gyülekezetnövekedési mozgalomként” vált ismertté. Ez a mozgalom azt a célt tűzte ki maga elé, hogy az evangéliumtól távollévőket új módszerekkel érje el és nyerje meg a gyülekezetnek. Különösen Bill Hybels „Willow-Creek”-gyülekezetei, valamint Rick Warren „Saddleback” gyülekezetei lettek ismeretessé nálunk, mint e mozgalom előfutárai. E mozgalom az utóbbi időben sok „evangelikál” (azaz a bibliai evangéliumnak elkötelezett) hívó keresztyén gondolkodását változtatta meg és formálta át könyvek, folyóirat-cikkek, de kongresszusok és lelkészek, gyülekezeti vezetők képzése által is. Egyre erősödik az az elképzelés, miszerint a „látogatóbarát”, kívülállókhöz igazított gyülekezet reményteljes jövőbeni koncepció lehet.

Bill Hybels és munkatársainak új könyvei mellett Rick Warren két könyvén keresztül terjedt el ezen új mozgalom üzenete: a „Céltudatos gyülekezet” és a „Céltudatos élet”. Amerikában mindkét könyv kimondottan eladási siker volt és nagy hatást gyakorolt az evangéliumi keresztyénekre. A „Céltudatos élet” rövid időn belül 25 millió példányban kelt el és Amerika történetének legnépszerűbb keménykötésű szakönyveként tartják számon. Olyan nagy világi vállalkozások mint a Coca-Cola és a Walmart munkatársaik képzésére használták e könyvet, ami oda vezetett, hogy Rick Warren lett Amerika egyik legbefolyásosabb evangéliumi embere, akit többször is meghívott az amerikai elnök és az ENSZ is. Számos gyülekezet tanulmányozza a könyvet kis csoportokban lépésről lépésre a német nyelvterületen, hogy felkészítse tagjait az új sikerkonceptióra.

Közismert, hogy Bill Hybels és Rick Warren tanai sikeresek – gyülekezeteik létszámukat tekintve a legnagyobbak Amerikában. De felvetődik a kérdés, hogy bibliai látás szerint egészséges tanítások-e ezek és valóban a Jézus Krisztus igazi gyülekezetének az építését szolgálják-e? A számokban mért siker bizonyítéka-e annak, hogy Isten áldása van rajta, ahogyan ezt a hívei gondolják? E füzet megírásának célja, hogy lehetővé tegye a bibliahívőknek és gyülekezeteknek e modern mozgalom alapos és világos szellemi értékelését. Figyelembe veszi az eddig megjelent német nyelvű állásfoglalásokat is, de mindenekelőtt sok angol nyelvű

forrás értékelését, melyek sok német olvasó számára nem könnyen elérhetők. Példaként dolgozza fel a „Céltudatos élet” című könyvet, hogy világossá tegye, merre vezet az egészen új gyülekezetrövekedési mozgalom irányzata.

Felszólítunk minden olvasót arra, hogy becsületesen ismerje meg a bibliai érveket és bizonyítékokat, és azután saját maga jusson szellemileg megalapozott ítéletre. E füzet korlátozott keretei nem tették lehetővé, hogy részletesen bemutassuk a felhasznált forrásokat (az idézett könyvek felsorolása megtalálható a füzet végén az irodalomjegyzékben). Sok dolgot csak röviden tárgyalhattam, de remélem, hogy egy terjedelmesebb könyvben, „*Modern evangélikák a széles úton*” címmel alaposabban is bemutatathatom majd.

A)

A modern „Gyülekezetnövekedési mozgalom” és a valóban bibliai alapokon álló gyülekezet

1. A „Gyülekezetnövekedési mozgalom” története

A gyülekezetnövekedési mozgalom megértéséhez fontos az, hogy legalább néhány történeti és szellemi fejleményt, valamint néhány kulcsszemélyt megemlítsünk, akik a mozgalom kibontakozásában fontos szerepet játszottak.

1.1. A „Gyülekezetnövekedési mozgalom” teoretikusa: Donald McGavran

E mozgalom eredete a XX. század 50-es éveinek közepére vezethető vissza. Akkor tette közzé az egykori misszionárius és missziói kutató, **Donald McGavran** (1897–1990) nagyhatású könyvét – *The Bridges of God* (Isten hídjai) –, melyben lefektette az ő „egészséges gyülekezetnövekedésről” szóló tanítását. McGavran leegyszerűsítve azt tanította, hogy a gyülekezet felépítését és az igehirdetést az egyes népek mindenkorai kultúrájához kell igazítani és kerülni kell mindent, ami megnehezíti az emberek Jézus Krisztus melletti döntését. Azt tanította, hogy a gyülekezet akkor növekedne kedvező mértékben, hogyha olyan egységes célcsoport lenne, melyben lehetőleg sok közös vonás van (pl. azonos kasztból vagy törzsből való csoport). Ezenkívül azt ajánlotta, hogy az egyes emberek megtérési döntése helyett egész törzsek vagy népek megtérésére kell törekedni, s ez a megtérés nem bibliai elképzelésből fakadt.

Első rátekintésre sok minden józannak és megszívlelendőnek tűnik, amit McGavran tanított. De tanításainak végső eredménye az, hogy az apostoloknak az Újszövetség leveleiben levő ihletett tanítását csak viszonylagosnak és kultúrától függőnek tekinti és az evangéliumot meghamisítja azzal, hogy az adott kultúrához igazítja, ami a római katolikus egyház missziói stratégiájának felel meg és a pogánysággal való összekeveredést eredményezi. McGavran ezáltal leplezett bibliakritikát gya-

korolt (maga pedig az egyre liberálisabbá váló „Disciples of Christ”-egyház misszionáriusa volt és rövid ideig az ultraliberális *Union Theological Seminary* hallgatója). Ő vezette be a világi társadalomtudomány mértékrendjét, bizonyos gyülekezetépítési módszerek hatásosságának értékelésére. Hallgatóinak azt tanította, hogy a módszereket már nem kell az Újszövetség tanításához igazítaniuk, hanem ahhoz, hogy mennyire eredményesek (pragmatizmus). A bibliai tanítások és a világ bölcsessége (azaz a tudomány) összekegyítése súlyos következményekkel járó elhajlást eredményezett a Biblia egészséges tanításától.

1.2. A modern evangélikalizmus idegen kovásza: A bibliakritika és a karizmatizmus összekegyítése

McGavran sok éven át (1965–1990) tanított a **Fuller Theological Seminary**-ban, egy olyan főiskolán, mely kulcsszerepet játszott a **modern evangélikalizmus** elterjesztésében. Ezt az irányzatot *neo-evangélikalizmusnak* nevezték Amerikában, mely a XX. század 40-es éveinek végén indult el, amikor Harold Ockenga, Carl Henry és más teológusok elhatárolódtak koruk bibliahú „fundamentalistáitól”, és új irányt választottak.

Miközben a határozott bibliahú hívők komolyan vették a Júdás 3 felszólítását és aktívan harcoltak a bibliai hitért, és világosan elhatárolódtak a liberális teológiától és az ökumenétől (2Kor 6,14-18), addig a modern férfiak más út mellett döntöttek. Ők csak „pozitív” evangéliumot akartak hirdetni és feladták az elkülönülést és a teológiai liberalizmus elleni harcot. A liberálissá lett egyházszövetségekbe való behatolásra és befolyás megszerzésére törekedtek, valamint „komoly párbeszédet” folytattak a bibliakritikusokkal, továbbá arra törekedtek, hogy a világ tudományosan elismerje őket. Ehhez kapcsolódott a nyitás a liberálisok „szociális evangéliuma” felé, mely politikai és társadalmi tevékenységet kívánt a gyülekezetektől a társadalom megreformálására.

Súlyos következményekkel járó elhajlás következett be ezáltal a bibliai hittől. A modern evangélikálok kifelé még mindig a hit fundamentális igazságait vallják szájukkal, miközben a hitet alattomos módon megüresítették az alapfogalmak és tanítások nem bibliai módon való „átértelmezésével”, a karizmatikával, a liberális bibliakritikával, a katolikus és az ezoterikus tévtanításokkal való összekegyedéssel. A Fuller Seminary a múlt század 60-as éveiben hivatalosan is eltávolodott a Szentírás tévedhetetlenségének tanától azzal, hogy a „mérésékelt” bibliakritikához csatlakozott, mely azóta teljesen áthatotta az új evangéli-

kalizmust. Később nyitott a karizmatika felé és közben minden lehetséges tévtanítás melegágyává lett.

Az így kialakult új-evangelikál irányzat ismert képviselői többek között Billy Graham, Bill Bright és John Stott, valamint a *Campus Crusade for Christ* [Magyarországon a Timóteus Társaság – a ford.], az *Inter Varsity* vagy a *World Vision* – akik látszólag a bibliai igazságokat képviselték, de már nem álltak ki mellette és kompromisszumokat kötöttek a tévtanítások minden változatával. Különösen szövetségre léptek a pünkösti és a karizmatikus mozgalommal, mely a *National Association of Evangelicals* országos szervezetében jelentős képviselettel rendelkezett. Nagy befolyással volt köreikre a „dominionizmus” tévtanítása, mely kimondja azt, hogy nem lesz szó szerinti ezeréves királyság, melyben Krisztus személyesen uralkodik, hanem a Gyülekezetnek kell Krisztus helyett a világot megváltoztatni, és egyre keresztyénibbé tenni. Továbbá Isten országát kell kimunkálnia és felépítenie, míg az egész világ keresztyénné nem lesz. Emellett egyre nyíltabban támogatták és gyakorolták az ökumenikus együttműködést a katolikus egyházzal és a liberális Egyházak Világtanácsával.

C. Peter Wagner (1930–), aki korábban Bolíviában volt misszionárius, 1971-ben kezdett tanítani a *Fuller Theological Seminary*-ban a gyülekezetnövekedésről. Korábban ő is ott tanult McGavran idejében és (1981-től a világmisszió-fakultás vezetőjeként) átvette McGavran örökségét, mint a gyülekezetnövekedési mozgalom vezető tekintélye. Wagner radikális karizmatikussá lett, amikor a gyorsan növekvő karizmatikus gyülekezeteket tanulmányozta. Ma ő a „szellemi hadviselés” támogatója és az *Apostolok Nemzetközi Koalíciójának* legfőbb apostola és kiáll az „új apostoli reformációért”. Ugyanakkor megtartotta befolyásos szerepét a Gyülekezetnövekedési mozgalomban; ő az *Amerikai Gyülekezetnövekedési Mozgalom Társaságának* alapító elnöke és szerepet játszik a *Lausanne-i Világevangelizációs Mozgalomban*. Hosszabb időn át együttműködött John Wimberrel, az eltévlyítő szélsőséges karizmatikus vezetővel és 1982-től együtt tanított vele a Fulleren a „Jelek és csodák” kurzusán, melynek nagy hatása volt.

1.3. Robert Schuller, a modern megagyülekezet úttörője

A gyülekezetnövekedési mozgalom további társalapítója **Robert Schuller** (1926–), az ismert amerikai televíziós prédikátor. Ő 1955-ben kezdte el a *Garden Grove Community Church*-öt Kaliforniában, mely a nagy gyülekezetek későbbi gyülekezetalapítói számára mintául szolgált. Kicsiny kezdetekből egy *autós-moziban* növekedett ez a gyülekezet kb. 9000 istentiszteleti látogatói létszámig, akik azóta már a feltűnő és díszes üvegépítményben, a híres *Kristály Katedrális*-ban találkoznak. Schuller 1969-ben kezdte el a *‘Robert Schuller Intézet a sikeres gyülekezeti vezetőségért’* tanintézetét, amelyben azóta tanfolyamokon adja tovább a sikeres gyülekezetnövekedésről szóló tanításait nagyszámú lelkésznek és gyülekezetalapítónak – többek között Bill Hybelsnek és Rick Warrennek is. Az elsők között hirdette azt, hogy a keresztyén üzenetet úgy kell eladni, mint a kereskedőnek az áruját, vagyis a modern marketing-elvek alapján, és aki a saját gyülekezetét egy bevásárlóközponthoz hasonlította.

Robert Schuller tanításai alapvetően szemben állnak a Biblia tanításával. Schuller veszélyes tévtanító, aki hamis „pozitív” evangéliumot hirdet, mely teljesen ellentétben áll a bibliai evangéliummal. Pl. ezt tanítja a *„Self-Esteem – The New Reformation”* (Önbecsülés – Az Új reformáció) című könyvében, hogy Krisztus soha senkit nem nevezett bűnösnek, és hogy a bűn lényege az, hogy az ember nem ismeri fel a maga értékét. Számára azt jelenti az „újonnan születés”, hogy a negatív világról a pozitívra kell az embernek átváltania. Schuller azt tanítja, hogy Isten minden embernek atyja és minden ember Isten gyermeke, akkor is, ha ennek nincs a tudatában. Tagadja a Biblia lényeges tanításait: a Jézus vére általi megváltást, a megtérést, az újonnan születést. Az ő istene hamis isten, a „pozitív gondolkodás” istene, aki válaszol az olyan varázslástechnikákra, mint a vizualizáció, aki senkit sem ítél el, hanem mindenkit feltétel nélkül szeret és elfogad, úgy ahogyan van. Az ő „Krisztusa” egy ezoterikus hamis „Krisztus”, akit „az Ideálisnak” nevez, akiben „az önbecsülés öltött testet”.

Schuller tanításai humanista pszichológiával és ezoterikus elméletekkel vannak átszöve. Ezeket kiváltképp Norman Vincent Peale-től vette át, aki a „pozitív gondolkodás” atyja, s ez szoros rokonságban van a New Age-el. E tévtanítás szerint az ember a pozitív gondolkodás által pozitív valóságot teremt magának, mert állítólag gondolatai valóságteremtő képességgel rendelkeznek. Schullerhez hasonlóan a magasrangú szabadkőműves Peale is egy ún. „keresztyén” egyház lelkésze volt, valójában azonban ő okkult tévtanító, aki antikrisztusi tanokat hirdetett

egy igen vékony keresztyén lepel alatt. Schuller Peale-t nyíltan legfontosabb tanárjaként nevezte meg és a pozitív gondolkodás mágikus tanítását továbbfejlesztette a „lehetőségekben való gondolkodássá”. Egy olyan „nagy álomról” beszélt, melyet állítólag Isten adott volna az embereknek, amit a „lehetőségekben való gondolkodás”, valamint a „vizualizáció” és ezekhez hasonló okkult technikák segítségével kellene megvalósítani. (vö. Dave Hunt fontos könyvével: *Okkult Invasion*).

Schuller oly döntően befolyásolta a gyülekezetnövekedési mozgalmat, hogy önmagát tarthatja e mozgalom tulajdonképpeni alapítójának. Befolyása a „*Your Church has Real Possibilities*” (Gyülekezeteknek valószínűségei vannak) című könyve által terjedt, mely döntő hatással volt egyebek közt Rick Warrenre és Bill Hybelsre is, valamint sok gyülekezeti vezetőre a kurzusai által. Schuller azt tanácsolta fiatalabb gyülekezeti vezetőknek, hogyha sikeres gyülekezetet akarnak, akkor „Community Church”-nek (azaz annak a városnak vagy városrésznek a helyi gyülekezete, ahova települt) kell kialakítaniuk a gyülekezetüket, azaz, hogy az istentisztelet kialakításának alapjául a nem keresztyén lakosság közötti közvéleménykutatást kell tekinteni, hogy mindenekelőtt minél több „kívülvalót” vonzzon. A hamis „pozitív evangéliumot” kell hirdetniük Isten haragja és ítélete nélkül, a bűnt és a poklot nem kell említeni. Tehát csak a pozitív, a bátorító és a gyakorlati életben felhasználható üzenetet kell hirdetni. Schullertől származik a megagyülekezet-alapítók sikerreceptje: „*find a need and fill it, find a hurt and heal it*” (fedezz fel egy igényt és elégítsd ki, találd meg a sebet és gyógyítsd meg).

Schuller e tanításai és a mögötte álló „pozitív gondolkodás” mágikus tévtanítása igazolhatóan befolyásolták a későbbi gyülekezetnövekedési szakértőket, mint Bill Hybelst és Rick Warrent is és rajtuk át behatoltak az evangéliumi körökbe is. Hogy egy ilyen kifejezett tévtanítót és félrevezetőt, mint Schuller, elfogadtak és támogattak hangadó evangélikusok is (többek között Billy Graham), nyomatékosan mutatja azt, hogy mennyire romlott ez az áramlat és mennyire fontos annak megtagadása, a tévtanításoktól való elhatárolódás és a hitért való harc folytatása. C. Peter Wagner is a „Gyülekezetnövekedési mozgalom” kulcsfigurája, aki Schuller tanfolyamát látogatta és erről mondta a „*Your Church Has a Fantastic Future*” című könyvének előszavában: „Személyesen sokat köszönhetek Robert Schullernek mindazért, amit tudok és tanítok. Gyakran látogatom a Kristály Katedrális” (16. o.).

1.4. Világi menedzsment tanok: Drucker, Blanchard, Buford és Barna

A gyülekezetnövekedési mozgalomra további meghatározó befolyást gyakoroltak a világi, valamint a „keresztyén” menedzsment- és marketing-szakértők. Már McGavran is felhasználta a modern társadalomtudományi ismereteket a gyülekezeti munka „megjobbítására”; Schuller menedzsment- és marketing-szemponthoz vitte bele az ő gyülekezetéről kialakított koncepciójába. Tehát logikus volt az, hogy az „új gyülekezetek” pragmatikus vezetői nyitottak voltak a világi szakemberek tanácsai felé, akik megmutatták nekik, hogyan adhatják el „árujukát” a „vevőknek” és hogyan vezethetik „cégüket” eredményesen. Ezzel egyidőben a vezető menedzsment-szakemberek növekvő érdeklődést mutattak a modern gyülekezetek iránt.

Peter Drucker világszerte ismert amerikai „menedzsmentguru”, akinek tanításai számtalan topmenedzserre nagy hatást gyakoroltak az egész világon, és a politikára és a gazdaságra is nagy befolyással rendelkezett. Karrierje végén intenzíven foglalkozott a keresztyén gyülekezetekkel. Nem azért, mintha hívő keresztyén lett volna. Druckerre a világi bölcsesség volt a jellemző, olyan gondolkodás, mely az emberiség továbbfejlődésére és egy új világrendre irányult. Meggyőződése szerint a „szociális szektor” a harmadik erő a társadalom politikai és gazdasági szektora mellett, melynek döntő jelentősége van a „társadalmi átalakulások” elérésére. Különösen a keresztyén gyülekezeteknek és intézményeknek szánt fontos szerepet Drucker a jövő korszak szükséges változásainak („transzformáció”) elérésére. Ezért tanácsolta a keresztyén vezetőket (köztük Rick Warrent) és átadta nekik a maga világi menedzsment-elveit.

A világi ezoterikus menedzsmenttanításnak a gyülekezetnövekedési mozgalomba való behatolásánál homályos kulcsszerepet játszott Drucker régi tanítványa és barátja, Bob Buford, egy olyan sikeres vállalkozó, aki keresztyénnek vallja magát. Azt a célt tűzte ki maga elé, hogy a világi vállalkozási elveket továbbadja a keresztyén vezetőknek. Ő alapította a *‘Peter F. Drucker közhasznú Menedzsment Alapítvány’*-t, valamint a *‘Vezetőségi Hálózat’*-ot, melyben magas rangú menedzsment-szakértőket, vállalkozási tanácsadókat és futuristákat hozott össze keresztyén vezetőkkel.

E hálózat fontos befolyást gyakorolt a színtalár mögött, és Brian McLaren szerint döntő hatással volt az „Emerging Church”-mozgalom kialakulására. A *Leadership Network (Vezetőségi Hálózat)* előadója, New

Age-követő látszatkeresztények, mint a vállalkozó tanácsadó Ken Blanchard vagy Peter Senge. Drucker és Buford mellett a keresztyén marketingszakértő, George Barna játszik fontos szerepet, aki sok modern gyülekezeti vezetőt tanácsolt és szociál-tudományos közvéleménykutatásával és könyveivel támogatta őket (t.k. *Marketing the Church* – ami azt jelenti: „Hogyan léphet színre a gyülekezet sikeresen a piacon”) a menedzserelvek terjesztésének bevetésével a gyülekezetnövekedési mozgalomban és különösen a „Willow Creek” módszereit támogatja.

1.5. A karizmatikus kovász: Yonggi Cho és az új apostolok

A Gyülekezetnövekedési mozgalmat különféle módon erősen befolyásolta a karizmatikus mozgalom. A világméretű gyülekezetnövekedési mozgalom egyik előfutára volt a szélsőséges karizmatikus koreai Yonggi Cho. Sok gyülekezetvezető becsülte és meglátogatta őt okkult tévtanításai ellenére (vizualizáció, „a negyedik dimenzió”). Az ő állítólag 800 ezer tagú „Yoido Full Gospel Church” gyülekezetének óriási mérete annyira vonzó, hogy leplezik azt a nyilvánvaló ténytet, hogy itt csupán egy álkeresztény szektáról van szó.

Amerikában a legnagyobb gyülekezetek között néhány karizmatikus beállítottságú (több forrás szerint a legnagyobb amerikai gyülekezet a „Lakewood Church” Houstonban, melynek pásztorja a szélsőséges karizmatikus Joel Osteen és 30 ezer istentiszteleti látogatója van). A C. Peter Wagner által támogatott „Új apostoli reformáció”-mozgalom is jelentős befolyást gyakorol, mely a „szellemi hadviselés” szélsőséges karizmatikus tanításait, azaz az „Istentől való látomással és tekintéllyel” rendelkező „új apostoloknak” való engedelmességet képviseli.

Időközben gyakorlatilag minden modern megagyülekezet kínálatához hozzátartozik a pop- és rockzenével történő „imádat” („dicsőítés”) és az eksztatikus élmény rajongó kompozíciója. Az a nem bibliai tanítás, miszerint a „worship” („dicsőítés”) hatásos eszköz a hitetlenek megnyerésére és a keresztyének az Isten állítólagos „jelenlétének” élményébe való bevezetésére, amit Rick Warren, Bill Hybels és mások is átvettek, akik kifelé mutatva nem karizmatikusok. Ezenkívül Warren is, úgy mint Hybels, átvette a karizmatikus tévtanításokat; Hybelsnek szolgálatról szóló tanítási anyaga a kegyelmi ajándékok karizmatikus értelmezéséből indul ki.

1.6. A „Gyülekezetnövekedési mozgalom” és az „emerging Church”

Amerikában a gyülekezetnövekedési mozgalom gyorsan növekvő befolyása nemcsak azokra a gyülekezeti lelkészekre és gyülekezetekre terjed ki, akik stagnáló vagy csökkenő látogató- és taglétszámmal küszködnek, hanem a keresztyénségre mint egészre, és azontúl a társadalomra és a politikára is. A megagyülekezetek száma (amelyekben több mint 2000 az istentiszteleti látogatók száma) állandóan növekedik. Wagner 1200-ra becsüli ezek számát. Egy sor olyan gyülekezet van, melyeknél 20 ezer felett van az istentisztelet látogatóinak száma. E mozgalom vezetői a keresztyén reménység embereinek és megbecsült szónokoknak számítanak a világi média és a politikusok szemében is.

Időközben a gyülekezetnövekedési mozgalomból egy további ág sarjadt ki, az ún. „Emerging Church” (az új feljövő egyház). Ez az áramlat úgy hirdeti magát mint a 21. század újonnan megjelenő vagy felbukkanó posztmodern egyháza, illetve gyülekezete. Jellemző rá a gyülekezetnövekedési mozgalom öröksége, bár némely dologban valóban elhatárolódik tőle. Az „Emerging Church”-mozgalomhoz leginkább a prédikátor-szemináriumok fiatal intellektuális beállítottságú végzősei tartoznak, akik mint lelkészek és gyülekezetalapítók, új úton akarnak járni, hogy a posztmodern embereket, különösen a 16-30 évesek generációit megszólíthassák. Ezenkívül jellemző rájuk a posztmodern világi filozófia és életvitel. Részben már nyíltan elhagyták a bibliai hit alapjait és nyitottak a meditáció, a New Age-tanok, az ökumené és más vallások felé.

Az „Emerging Church”-gyülekezetek nem annyira a számszerű növekedésre helyezik a hangsúlyt, de ők is döntőnek tartják a maguk posztmodern célcsoportjának kultúrájához és gondolkodásához való következetes igazodást. Jelenti ez az istentiszteleten a pop- és rock-kultúra átvételét, video, tánc, színház, modern művészet és az internet bevetését. Erősen „megtapasztalás- és élmény-beállítottságúak” és azt gondolják, hogy a kívülállót a valódi közösség élménye által megnyerhetik. Többnyire erősen misztikus beállítottságúak, azaz az Isten „jelenlétének” pogányos jellegű megtapasztalását keresik, amit többek között meditáció és ún. csendesség által kívánnak elérni. Gyakorlatukban sok olyan félrevezető katolikus praktikát átvesznek mint a tömjénezést, gyertyákat és képek használatát az „istentiszteleteken”, egészen az ikonok előtti meditációkig és imádásig. Legjelentősebb amerikai képvi-

selői Brian McLaren, Dan Kimball, Erwin McManus és Leonard Sweet (vö. ESRA iratmissziós füzet: *Hová vezet az Emerging Church mozgalom?*).

A gyülekezetnövekedési mozgalom amerikai fejlődése 10 év óta befolyással van az európai gyülekezetek helyzetére, és különösen a német nyelvű térségre. A „Willow Creek”- és a „Saddleback”-óriásgyülekezetek az egész világra kiterjedő szolgálatba kezdtek, hogy elterjesszék e mozgalom tanításait és gyakorlatát. Mindketten azzal dicsekednek, hogy világszerte több mint százezer gyülekezeti vezetőt és munkatársat értek el.

Németországban és Svájcban egyrészt a csökkenő taglétszámú hanyatló protestáns nagy-egyházak mutatnak érdeklődést ezen modell iránt, másrészt az egykor többé-kevésbé bibliai irányozottságú szövetségek, valamint a baptisták (BEFG), a FEG (Freie Evangelische Gemeinden) szabad evangéliumi gyülekezetek és a közösségi mozgalmak, valamint az Evangéliumi Aliansz. Nagyszámú vezetői kongresszust rendeztek Bill Hybels és munkatársai, és nagy érdeklődés kísérte a „Willow Creek”-irodalmat. Rick Warren „Céltudatos élet” című könyve a kiadó szerint 200 ezer példányban kelt el (2006-ig).

2. A „Gyülekezetnövekedési mozgalom” alapvető tanításai és gyakorlata és a Biblia tanítása

A „Gyülekezetnövekedési mozgalom” felfogása szerint csupán arról van szó, hogy a változatlan bibliai evangéliumot mostantól *új módszerek és új gyülekezeti felfogás* segítségével vigyék közel a kívülálló emberekhez, mivel azok látszólag már nem elérhetők a „tradicionális” gyülekezetek és evangélizációs fáradozások által. Állítólag a megváltozott idők kényszerítenek arra, hogy új módon közvetítsük az evangélium üzenetét és úgy alakítsuk át a gyülekezeti életet, hogy a kívülvalók jól érezhessék ott magukat és így Krisztushoz találhassanak. Természetesen ezáltal nem sérül a gyülekezet bibliai megbízatása és alapja – állítják. De ha az evangéliumi hívők a jövőjükre tekintenek és nem akarnak jelentéktelenségbe sülyedni, akkor az új idők kihívásaihoz kellene igazodniuk. Hogyha megmaradnak az evangélium hirdetésének és a gyülekezet építésének eddigi felfogásánál, akkor hamarosan kihalnának e megkövesedett tradicionális gyülekezetek.

Úgy ajánlják e mozgalom tanításait, mint kreatív időszerű irányzatot, mely látszólag teljesen a hagyományos bibliai hit keretein belül marad.

De valóban megfelelnek-e ezek a Biblia tanításának? A következőkben a gyülekezetnövekedési mozgalom legfontosabb alapelveit vázoljuk fel és értékeljük ki. Ez, e szűk keretek között csak rövidítve és általánosított formában lehetséges, hogy lényegükben ismerjük meg azokat az alapvető vonásokat, melyek a mozgalmat jellemzik.

2.1. A Biblia már nem kötelező zsinórmérték

Minden félrevezető mozgalom lényege a Szentírástól mint Isten kijelentett igazságától való eltávolodás, melynek egész gondolkodásunkat, cselekedeteinket irányítania kellene. A gyülekezetnövekedési mozgalom tanítói – mint általában a legtöbb modern evangélikál – kerülte azt, hogy nyilvánosan bibliakritikus megjegyzést tegyen. De tanításukban a Biblia már nem az egyedüli kötelező érvényű alap. A bibliakritikai alapelvekre az jellemző, hogy a Bibliát a modern gondolkodással kapcsolják össze és ahhoz igazítják az életüket. Így a Biblia *ÉS* a világi tudomány, a Biblia *ÉS* a modern kultúra lesz az irányadó. Közvetetten és részben közvetlenül is a korra jellemzőként, kulturálisan viszonylagosként értelmezik az apostolok tanítását. Világosan látjuk ezt a *nőkérdésben*, melyben nyíltan elvetik a Biblia tiltását, miszerint nők nem taníthatnak és nem lehetnek gyülekezeti vezetők (1Tim 2,11-13), nem beszélve a fej befedésének (1Kor 11) és a hallgatásnak (1Kor 14) a parancsáról. A „Willow Creek”-szervezetbe – hírek szerint – csak a nők tanítói és vezetői tiszttségének elismerése által lehet belépni.

A modern gyülekezetnövekedési mozgalom – teljes összhangban a modern evangélikalizmus legnagyobb áramlatával, melyhez maga is hozzátartozik – olyan lényeges helyeken iktatja ki az apostoli levelek ihletett tanítását, ahol az szemben áll, a világ alapelveihez és életmódjához igazodva, a Bibliával. Meghamisítják és felvizezve hirdetik a Római levél azon kijelentéseit, melyek az Isten haragjáról és ítéletéről, a bűnös ember teljes romlottságáról, a világos megtérésről, a teljes bűnbocsánat szükségességéről és a Krisztusnak való engedelmességről szólnak. Tettenérhető ez a keresztyén életről szóló tanításban is, ahol pl. nem világosan beszélnek a Krisztussal együtt való megfeszítettéről, a személyes megszentelődésről és a világtól való elkülönülésről. Végül a Gyülekezetről való tanításban alig vagy torzítottan ismertetnek olyan fontos témákat, mint a Gyülekezetnek mint Krisztus menyasszonyának szentségéről és a Gyülekezetről mint Isten szent templomáról, a valódi

Gyülekezet világtól való elkülönüléséről, a Gyülekezet közeli elragadtatásáról stb.

Ezért a gyülekezetnövekedési mozgalom viszonya a Bibliához és az evangéliumi hithez bizonyos üres szözlami ellenére alapjában véve bibliakritikus. A pragmatizmus irányában kötelezte el magát, amint ezt Wilfried Plock írja találóan az „*Isten nem pragmatikus*” című könyvében; már nem következetesen a Biblia kijelentéséhez igazítja cselekedeteit, hanem ahhoz, ami emberileg nézve „működik” és sikert ígér. Elhagyta a bibliai hit alapját és az utolsó időkbeli hitbeli hanyatlás örvényében sodródik, egyre inkább eltávolodva a bibliai állásfoglalásoktól.

2.2. Már nem Isten, hanem az ember áll a gyülekezeti élet középpontjában

A gyülekezetnövekedési mozgalom alapvetően a modern hitetlen embereket célozza meg, kiknek lehetőleg könnyűvé kell tenni, hogy a keresztyén gyülekezetbe eljőjenek és ott „kapcsolatba kerüljenek Jézus Krisztussal”. A McGavran által megfogalmazott alapelv szerint a gyülekezetben lehetőleg semmiféle „kulturális” akadály ne legyen, mely a hitetleneket elriaszthatja. Ez a hagyományos vasárnapi istentisztelet feladását jelentené, olyan „látogatóbarát” [ang. *seeker-friendly*] rendezvények javára, melyek sok tekintetben a tv show-hoz hasonlítanak: Dicsőítő zenekarok hangos rock- és pop-zeneje, bevezető játékok és színházi darabok az igehirdetés témájának „bevezetésére”, tánc, kép-show és képi meditációk, interjúk, azután egy 20 perces „igehirdetés”, viccekkel, anekdotákkal és történetekkel tarkítva, melyeknek semmiképpen sem az Igét kell magyarázniuk, hanem életközeli gyakorlati témákat kell előadniuk, mint pl. „Hogyan csökkenthetem a hivatásbeli stresszt?” vagy „A jó házasság négy receptje”.

Ezenkívül a gyülekezeti élet teljes légkörét a megtéretlenekhez kell igazítani, hogy „jól érezzék” magukat. Ez a lezser, világi, nem illendő öltözetek, laza érintkezési formákat jelenti viccekkel fűszerezve, és hangsúlyozottan kötetlen viselkedést, az istentiszteleti termék világi kongresszusi központok, hotelek vagy mozik mintájára történő kialakítását (valójában sok modern gyülekezet moziban, színházban, sőt éjjeli klubban [Mosaic-Gemeinde] jön össze a „látogatóbarát istentiszteletre”). A tiszteletnek, a méltóságos komolyságnak és szentségnek semmiféle jelét nem szabad mutatni, nehogy elijesszék az embereket. Gondosan kerülni kell a tanítást és az intést, valamint a hosszú imádságokat.

Mindennek korszerűnek kell lennie, hogy kellemes benyomást keltsen a kívülről jövő látogatókban, azért, hogy máskor is eljöjjenek.

A bibliai alapokon álló gyülekezeti élet ily mélyreható átprogramozásának megokolásaként azt hozzák fel a gyülekezetnövekedési szakértők, hogy a „kívülvalókat” minden módon el kell érni és be kell csalogatni a gyülekezetekbe, hogy ott hallhassák az „evangéliumot”. Ezt gyakran egy Pálra való hamis hivatkozással indokolják (1Kor 9); miközben elhallgatják a misszió bibliai parancsát: „*Menjetek el!*”, ugyanis oda, ahol a hitetlenek elérhetők és nem azt mondja, hogy hozzátok be a gyülekezetbe őket! Ez természetesen nem azt jelenti, hogy nem adódhatnak olyan esetek, amikor a hitetlenek a gyülekezeti alkalmakra jönnek el, és ott szólítja meg őket az Ige (vö. 1Kor 14,24-25). A Biblia világosan azt tanítja, hogy a gyülekezet összejövetelei az Isten imádását, a szentek épülését, Isten gyermekeinek a tanítását, az igehirdetést és az intést szolgálják, és nem elsősorban az evangélium hirdetését a hitetleneknek. (vö. t.k.: 1Kor 14,1-5.12.22.26; Kol 3,16; 1Tim 4,6-16; 2Tim 4,1-4; Tit 1,9; 2,1.6-8.15).

A modern gyülekezetnövekedés hívei következetesen bíznak az *emberi módszerekben és a csalogató eszközökben*, hogy csalogassák a hitleneket ahelyett, hogy a Szent Szellem munkálkodására és Isten vonzására építenének. Megpróbálnak a látogatóknak „keresztyén színezetű” szórakozást nyújtani. Emellett elsődrendű fontosságúnak tartják a félrevezető, rajongó szellemű hatásos, karizmatikus „dicsőítő zenét”, mely elvárásolja az embereket mint a kábítószer, és manipulálhatóvá teszi őket. Más világi csalogató eszközöket is bevetnek: videoklippeket, koncerteket sztárokkal, színdarabokat, diszkótáncot stb. Ezzel egyenesen ellenében cselekednek Pál apostol szavaival, aki ezt mondja:

Mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, akik nyereszkednek Isten igéjével [vagy valamilyen olcsó árucikké teszik, hogy nyereséggel adják el] hanem mint akik tiszta szívből, sőt Istenből szólunk Isten előtt Krisztus által. (2Kor 2,17)

...nem járunk ravaszságban, nem is hamisítjuk meg az Isten igéjét [vagyis nem használjuk csaléteknek], hanem az igazság [valóság] nyílt hirdetésével ajánljuk magunkat minden ember lelkiismeretének az Isten előtt. (2Kor 4,2)

*Mert a mi igehirdetésünk nem tévelygésből ered, nem is tisztátalan szándékból, **nem is álnokságból** [vagy csalogató eszközök által] Hanem mivel az Isten ítélte minket alkalmasnak arra, hogy ránk bízza az evangéliu-*

mot, úgy hirdetjük azt, mint akik nem az embereknek akarnak tetszeni, hanem a szívünket vizsgáló Istennek. (1Tesz 2,3-4)

Az evangélium üzenetének emberi eszközökkel és trükkökkel emberekhez igazított hirdetése az apostol tanítása szerint odavezet, hogy erőtlenné teszi Krisztus keresztségét, illetve megrabolja annak hatásosságát (1Kor 1,17). Tagadja azt, hogy magának Istennek kell elvégezni előkészítő munkáját a megtéréshez és hogy a tisztán hirdetett Isten Igéjében csodálatos erő rejlik, mely az embereket bűnbánatra, megtérésre juttatja, és így megmenti. Ők pedig Pál szavaival ellentétben cselekednek, aki ezt írja:

Mert nem szégyellem az evangéliumot, hiszen Isten ereje az, minden hívőnek üdvösségére, elsőként zsidóknak, de görögnek is. (Róma 1,16)

Mert a keresztről szóló beszéd bolondság ugyan azoknak, akik elvesznek, de nekünk, akik üdvözülünk, Istennek ereje. Mert meg van írva: „Elvesztetem a bölcsék bölcsességét, és az értelmesek értelmét elvetem.” Hol a bölcs? Hol az írástudó? Hol e világ vitázója? Nem tette-e bolondsággá Isten a világ bölcsességét? Mivel tehát a világ a saját bölcsessége útján nem ismerte meg Istent a maga bölcsességében, tetszett Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által üdvözítse a hívőket. És miközben a zsidók jelt kívánnak, a görögök pedig bölcsességet keresnek, mi a megfeszített Krisztust hirdetjük, aki a zsidóknak ugyan megütközés, a pogányoknak pedig bolondság, de maguknak az elhívottaknak, zsidóknak és görögöknek egyaránt, az Isten ereje és az Isten bölcsessége. (1Kor 1,18-24)

Pál itt azt igazolja, hogy az igazi bibliai evangéliumhirdetés sohasem követheti a modern prédikátoroknak az emberi vágyakra felépített marketing-próbálkozásait. Pál olyan üzenetet hirdetett, melyről tudta, hogy számára fontos két „célsoportnál” nem talál „tetszésre”. Mégis vonakodott attól, hogy ezen üzenet botránkoztató voltát valamiféle „emberi bölcsességgel”, tehát emberi ügyeskedés vagy módszer segítségével elfogadhatóvá tegye. Az Ige hirdetésénél egyedül Isten hatalmának munkálkodásával számolt. Nem akart nagy sikereket felmutatni és emberi befolyásolás által tömeges megtéréseket produkálni, hanem megalkuvás nélkül hirdette Isten evangéliumát, hogy az Istentől kiválasztott, elhívott, és megkészített emberek megtérhessenek.

Így nem képes a világi kultúrához és a megtéretlen emberek kívánságaihoz igazított gyülekezeti élet valóságos, Szellem által munkált megtéréseket előidézni, csupán látszatmegtéréseket, mert ezen az úton elfojtják

az igazi szellemi munkálkodást és a hamis szellemek eltévelyítik a hívőket éppúgy, mint a hitetleneket. Egyúttal megromlik a gyülekezeti élet és egy istenellenes szintre süllyed. A gyülekezet elveszíti szentségét, már nem az Úr szent temploma, hanem nagyáruház (Jn 2,16). A gyülekezet már nem az Úrnak szentelt papság, hanem világi szociális munkások és gyógyítók csoportja, akik a bűnösök problémáit akarják gyógyítani.

Ezzel szemben a Biblia világosan azt tanítja, hogy a gyülekezetben mindennek Istenre és az Úr Jézusra kell irányulnia, hogy a gyülekezet *szent papság*, mely arra hívatott, hogy Istennek szellemi áldozatokkal áldozzon (1Pt 2,5). Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a gyülekezeti életben is mindent Isten Igéjéhez, tehát elsősorban az újszövetségi apostolok tanításához kell igazítaniuk. Az igazi bibliai gyülekezetnek *Isten* áll a középpontjában, nem az ember, és különösen nem a megtéretlen bűnös. A gyülekezet szent közösség, Isten szent temploma, ahol istenfélelem és fegyelem van (1Tim 2,9; 2Tim 1,7; Tit 2,12), méltó komolyságnak (Tit 2,7; Ef 5,3-4) és az Úrnak való odaszenteltségnek kell jellemeznie az összejöveleteket.

2.3. Meghamisított ún. „pozitív evangélium”-ot hirdetnek

Nemcsak a gyülekezeti életet igazítják a modern emberhez, hanem az evangélium üzenetét is. Minden azon állításuk ellenére teszik ezt, hogy az evangélium tartalmát meg akarják őrizni és csupán a „csomagolást” igazítják a mai korhoz. A gyülekezetnövekedési mozgalom teljes stratégiájának egy meghamisított, a modern emberhez igazított evangélium szolgál alapjául, amely már nem a Biblia evangéliuma. Lehet, hogy ez a felületes hallgató füle számára nagyon hasonlónak tűnik a bibliai üzenet-höz, de elhagyják belőle a döntő dolgokat és a lényegét elferdítik. Mivel e hozzáigazítást és felhígítást már évtizedek óta gyakorolja a modern evangélikálok többsége, ezért csak igen kevés hívőnek tűnik fel e dolog.

A hamis, emberek felé irányuló „pozitív evangélium” elhallgatja a megtéretlen hallgatók előtt mindazokat a kemény igazságokat, melyek elfogadhatatlannak tűnnek számukra és arra indítanak őket, hogy hátat fordítsanak a gyülekezetnek. Helyette szép legendákat kínálnak nekik egy 'jóságos' Istenről, aki állítólag mindenben igenli és elfogadja őket úgy, ahogy vannak, aki örül nekik és akinek csodálatos terve van az életükre, aki azt akarja, hogy jól menjen soruk, és sikerek legyenek. Nem (vagy nem elég világosan) beszélnek Isten végtelen fenségéről és szentségéről, az Ő csalhatatlan igazságosságáról, Akinek minden bűnt meg kell büntetnie. Nem beszélnek az Ő minden bűnnel és minden bűnössel szembeni harag-

járól, sem a fenyegető örök kárhozatról, a pokol és a tűz tavának örök ítéletéről. Nem esik szó arról, hogy a hitetlenek nem csupán *bűnöket követnek el*, hanem *a legbensőjükig romlottak és mindenestül tisztátalan bűnösök*, akikben semmi jó nincs, lázadók, akik megszolgálták az ítéletet és a halált.

Csak nagyon homályosan szólnak az Úr Jézusról, és a kereszten elévэгzett váltságművéről nem biblikus kijelentéseket tesznek. Legtöbbször nem világosan hirdetik azt, hogy Ő ott a mi egész adósságunkat és bűneinket hordozta, mint helyettes áldozat, hogy ott Isten igazságos haragja érte Őt, melynek bennünket kellett volna utolérni, hogy Ő a szent, a büntelen, akinek ott szenvednie kellett értünk. Gyakran nem világosan tanúskodnak Krisztus kiengesztelő vérééről mint az egyedüli váltságdíjról, mely megmenthet bennünket a kárhozattól. Ugyancsak sokszor elmosódott fogalmazásban beszélnek Jézus Krisztus mérhetetlen dicsőségéről, szentségéről, örök istenségéről és igaz emberségéről, szüztől való születéséről, tökéletes áldozatáról, testi feltámadásáról és mennybemeneteléről, Isten előtti főpapi szolgálatáról, melyekben nem határolódnak el az evangélium modern liberális teológiai vagy római katolikus meghamisításától és különböző értelmezéseitől. Jézus Krisztust már nem világosan mindenek felett való Úrként és eljövendő bíróként hirdetik, hanem csak mint a bűnösök gyengéd kiszolgálóját. A Bibliában világosan bizonyított tény, hogy Jézus Krisztus az *egyedüli* út, az *egyedüli* Megváltó az egész világon minden ember számára, és minden pogány vallás bálványimádás és a veszedelembé visz – mindezeket többnyire óvatosan elkerülik, ha teljesen el nem hallgatják.

Végül már nem esik szó semmiféle *biblikus bűnbánatról* mint a valóságos üdvösség feltételéről. Elhallgatják az emberek elől, hogy megmentésük érdekében világosan és határozottan el kell fordulniuk bűneiktől és Jézus Krisztusnak kell alávetniük magukat. Ahelyett, hogy a bűnt néven neveznék és felfednék annak Isten előtti utálatos voltát, hogy Isten igaz törvényeit és az emberekkel szembeni követelményeit világosan hirdetnék és a bűnről meggyőznék őket, azt hirdetik a bűnös embereknek, hogy egyszerűen „hinnie kell Jézusban” és „elfogadni” Őt. Többnyire egyfajta felületes „befogadó-imát” mondatnak el velük, azután tudtukra adják, hogy most már „Isten gyermekei” és „kapcsolatuk van Jézussal”. Ezen a módon olyan tágra nyitják a kaput és oly szélessé teszik az utat, hogy nagy seregek flangálhatnak rajta kényelmesen abban a becsületes meggyőződésben, hogy a mennybe vezető úton vannak, pedig Urunk Igéje örökre megáll, amit a Mt 7,13-15-ben mond számunkra:

„Menjetek be a szoros kapun! Mert tágas az a kapu, és széles az az út, amely a kárhozatba visz, és sokan vannak, akik azon járnak. Mert szoros az a kapu, és keskeny az az út, amely az életre visz, és kevesen vannak, akik azt megtalálják. Óvakodjatok a hamis prófétáktól, akik juhok ruhájában jönnek hozzátok, de belül ragadozó farkasok!” (Mt 7,13-15)

Sok hívó hagyja magát elvakíttatni azzal, hogy a modern evangélikások, mint Bill Hybels és Rick Warren, hamis evangéliumában még előfordulnak töredékek és fogalmak az igazi bibliai evangéliumból. Nem ismerik fel azt, hogy ezek nem teljesen bibliai, humanista kijelentésekbe vannak beleágyazva és nem ébresztenek új életet. Ráadásul gyakran liberális értelmezésben találják őket. A modern evangélikások még itt-ott használják a „bűn”, a „bűnbánat” sőt a „pokol” fogalmakat, de valami egészen más dolgot értenek alatta. Billy Graham 1983. április 10-én úgy nyilatkozott az *Orlando Sentinel*nek, hogy hiszi azt, hogy a pokol tüzét nem szó szerint kell érteni, hanem ez csak az elveszettek „Isten utáni égő szomjúságának” a képe. A *McCall's* folyóirat szerint 1978 januárjában mondta egy interjúban: „Korábban azt hittem, hogy a távoli országok pogányai a kárhozatba jutnak, ha nem hirdetik nekik a Jézus Krisztusról szóló evangéliumot. Ma már nem ezt hiszem. Hiszem, hogy más utak is vannak, hogy felismerjék Isten létezését, pl. a természetben és ezért sok más lehetőség is van, hogy 'igent' mondjanak Istennek.”

A hamis pozitív evangélium összekapcsolva az emberi reklám- és rábeszélő-technikákkal a hitetlen, sötétségben élő bűnösök nagy tömegeit viszi be a gyülekezetbe, akik azt gondolják, hogy „újonnan születtek”, miközben világi gondolkodásukat és (hús)testi kívánságaikat (előkelően mondva, „szükségeiket”) viszik be a gyülekezetbe.

2.4. Világiasságra és a bűnös korszemlelemhez való igazodásra csábítják a szent Gyülekezetet

A gyülekezetnövekedési mozgalom új stratégiájának gyümölcse végső soron nem az, hogy a világot igazán Krisztushoz vezetni és az elveszettek valódi üdvösségre jutnának általa (bár az utóbbi kivételes esetekben valóban megtörténhet), **hanem az Úr gyülekezete világiasodik el általuk, és belsőleg tönkremegy és megromlik.** A Szentírás szerinti igazi Gyülekezet a világból kihívott és kimentett, hogy a világtól szeplőtlenül (Jak 1,27), mint tiszta és szent menyasszony éljen mennyei vőlegényének.

...ahogyan Krisztus is szerette az egyházat (Gyülekezetet), és önmagát adta érte, hogy a víz fürdőjével az Ige által megtisztítva megszentelje, így állítja maga elé az egyházat (Gyülekezetet) dicsőségben, hogy ne legyen rajta folt vagy ránc vagy bármi hasonló, hanem hogy szent és feddhetetlen legyen. (Ef 5,25-27)

Az igazi Gyülekezetben semmi helye a világ szellemének, az Isten szent temploma, a Szent Szellem temploma az, a Szellem által munkált szent istentiszteletre van elhívva, amit csak akkor tud gyakorolni, ha nem a világhoz igazodik:

Járuljatok őhozzá, mint élő kőhöz, amelyet az emberek ugyan megvetettek, amely azonban Isten előtt „kiválasztott és drága”; ti magatok is mint élő kövek épüljtek fel szellemi házzá, szent papsággá, hogy szellemi áldozatokat ajánljatok fel, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által. (1Pt 2,4-5)

Nem tudjátok, hogy ti Isten temploma vagytok, és az Isten Szelleme bennetek lakik? Ha valaki az Isten templomát megrontja, azt megrontja Isten, mert az Isten temploma szent, és ez a templom ti vagytok. (1Kor 3,16-17)

Az Isten irgalmára kérlek tehát titeket, testvéreim, hogy okos istentiszteletként szánjátok oda testeteket élő és szent áldozatul, amely tetszik az Istennek; és ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek megújulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes. (Róm 12,1-2)

A világhoz való tudatos hasonulás, a démonikus rock- és popzene, a világi színház és életmód bevitele megszenteltségteleníti Isten szent templomát. Megszomorítja Isten Szellemét, és megoltja azt; más szellemek (2Kor 11,4; 1Tim 4,1) veszik át az igazgatást és egyre előbbre viszik a rombolást és a hitbéli hanyatlást. A menyasszony paráznává lesz, a világgal enyeleg és a világ rabszolgájává válik (Ézs 1,21; Jer 2,20; Ez 16; Jel 17). A világ bálványképeit állítják fel az Isten gyülekezeteiben és azokat imádják. Lerombolják az elkülönülés szent falát.

Parázna férfiak és asszonyok, nem tudjátok-e, hogy a világgal való barátság ellenségeskedés az Istennel? Ha tehát valaki a világgal barátságot köt, ellenségévé válik az Istennek. (Jak 4,4)

Ne szeressétek a világot, se azt, ami a világban van. Ha valaki szereti a világot, abban nincs meg az Atya szeretete. Mert mindaz, ami a világban van, a (hús)test kívánsága, a szem kívánsága, és az étellel való kérdés,

nem az Atyától, hanem a világtól van. A világ pedig elmúlik, és annak kívánsága is; de aki Isten akaratát cselekszi, megmarad örökké. (1Jn 2,15-17)

Ne legyetek a hitetlenekkel felemás igában, mert mi köze egymáshoz az igazságnak és a gonoszságnak, vagy mi köze van a világosságnak a sötétséghez? Vagy mi azonosság van Krisztus és Beliál között? Vagy milyen közösség van hívő és hitetlen között? (2Kor 6,14-15)

Az Ige alapján tehát e végkövetkeztetést vonhatjuk le: a gyülekezet-növekedési mozgalom eltévelyítő stratégiája nem hoz igazi gyülekezet-növekedést, hanem sokkal inkább az Isten Gyülekezetének romlását és elkorcsosulását eredményezi. Aláássa az igazi bibliai gyülekezet alapjait és beteges rákos daganattá lesz. Az önjelölt gyülekezetépítők valójában nem az Úrért munkálkodnak (bár ők bizonyára úgy gondolják), hanem végső soron a Kísértőnek és a Pusztítóknak szolgálnak a nagy ökumenikus világegyház, a babiloni parázna építésében. E mozgalom már most világi és ökumenikus módon munkálkodik és a maga nem bibliai alapelveire építve készíti az utat a még nyilvánvalóbb csatlakozásra az ökumenéhez és az új kor egyházának kibontakoztatásához.

E világegyház valóban hatalmas növekedésben van, nagy seregekben tódulnak hozzá az emberek, mert ott nem kell átmenni a megtérés szoros kapuján, hanem „elfogadják őket úgy, ahogy vannak”, azaz bűnösen, tisztátalanul mint a lázadókat. Azt hallják ott, hogy a világegyház „istene” feltétel nélkül szereti és elfogadja őket, igenli útjaikat, megáldja őket, sikerrel és vágyaik beteljesedésével ajándékozza meg őket. A világi hatalmasságok figyelemre méltatják és támogatják ezt a parázna egyházat és a világ szolgálatába állítják, hogy megújítsa azt.

2.5. Hamis, Isten országáról szóló tanítás által „világátformáló erővé” alakítják át a gyülekezetet

Jellemző, hogy a gyülekezet-növekedési mozgalmon belül egyre inkább teret nyer az az ósrégi tévtanítás, mely már a múltban is lényegesen hozzájárult a bibliai gyülekezetek elkorcsosulásához. Ez a „dominionizmus” tanítása, mely azt mondja, hogy a gyülekezet arra hivatott el, hogy Isten országát itt és most a Földön valósítsa meg azáltal, hogy az egész világot áthassa a keresztyén gondolkodással, a keresztyén kultúrával és a keresztyén politikával, míg az végül egészen aláveti magát neki. E tévtanítás rendszerint azzal az állítással van egybekötve, hogy Krisztus nem egyna-

ga állítja majd fel a valóságos messiási békebirodalmat, mint ahogy ezt az ószövetségi és az újszövetségi prófétai írások egyértelműen tanítják.

Eszert a Gyülekezetnek az a feladata, hogy egy keresztyénné tett világot adjon át Krisztusnak és ezzel együtt a teljhatalmat is, hogy uralkodjék a népek felett. Legalábbis a karizmatikus mozgalmon belül (különösen a „Késői eső”-mozgalomban [*latter rain movement*]) e tanítás összekapcsolódik a hamis próféták üzenetével „az utolsó időkbeli ébredésről”, valamint a „szellemi hadviselésről” szóló okkult tévtanításával, mely szerint a Gyülekezetnek kell megszereznie az országot és a Föld feletti uralmat a Sátántól és a gonosz hatalmasságoktól, megkötözés, parancsolás és kiűzés által. Egybekapcsolódik ez politikai, társadalmi területen kíméletlen hatalmi törekvésekkel, valamint „felkent vezetők” illetve „apostolok” általi erős hatalomgyakorlással a gyülekezetekben (mindenekelőtt az „Újapostoli Reformáció” karizmatikus mozgalmában, melyet C. Peter Wagner hirdet).

A gyülekezetnövekedési mozgalomban és más modern evangéliumi körökben inkább burkoltan jelenik meg e tévtanítások befolyása. A gyülekezet arra hivatott, hogy döntő hatást gyakoroljon a világra, „gyógyítsa” azt és jó irányba változtassa meg. Neki kell a kultúrát áthatnia, a „megváltoztatás eszközeként” [*change agent*] illetve katalizátorként járuljon hozzá az új igazságos világrend kialakulásához. Ehhez kapcsolódnak a szociális akcióprogramok, melyek között csak egy Rick Warren P.E.A.C.E.-terve. E programok már nyilvános együttműködést folytatnak a világi kormányokkal és segélyszervezetekkel, valamint az antikrisztusi ENSZ-szel (vö. a világra kiterjedő Evangéliumi Aliansz „Mikeás-kezdeményezése”).

Ezen új kezdeményezések és tanítások mögött annak a bibliai igazságnak a tagadása áll, hogy a világ már régóta a gonoszságban vesztegel (1Jn 5,19), e világ sötét fejedelmeinek uralma alatt és gyógyíthatatlanul bűnnel, nyomorúsággal és szegénységgel terhelt, amíg el nem jön az igazi béke és fejedelme, királya, az Úr Jézus Krisztus, aki a mennyből ítéletet fog gyakorolni minden istentelen felett és azután felállítja a maga békebirodalmát és az igazságosságot. A dominionizmus mögött az az antikrisztusi gondolat áll, hogy az emberek Krisztus nélkül is békeséget és igazságosságot teremthetnek, és legyőzhetik a szegénységet és a betegséget. Végül a modern evangélikások a liberális lehanyaglott világegyházak (pl. az Egyházak Ökumenikus Világtanácsa) romboló szociális evangéliumánál kötötték ki, csak a csomagolás néz ki valamelyest másképpen, de a tartalom ugyanaz marad.

Aki pedig ezt a tévtanítást követi, az nem Jézus Krisztus igazi Gyülekezetét építi, hanem a nagy paráznát, aki az istentelen világgal barátságot kötött és maga is a világ részévé lett. Ez volt a tévtanítás hatása a IV. században, melyet olyan egyházatyák is terjesztettek, mint Augustinus, s ezáltal hozzájárult a babiloni világegyház létrejöttéhez. Ez pedig szövetkezett a hatalmasságokkal és arra törekedett, hogy népeket hajtson hatalma alá, Krisztus egész világ feletti uralmának terjesztése helyett. Az utolsó időkben ez a tévtanítás egy egészen különös aktualitással és veszélyességgel bír, mert ma abban a korban élünk, amikor az *Antikrisztus hatalma* egyre nyilvánvalóbban előkészülőben van az egész világon.

Az antikrisztusi hatalmak jelszava az, hogy csak az „új gondolkodás” által található megoldást a globális problémákra, egy „új spiritualitás”, világméretű vallási egység és egységes világkormányzás jöhetne létre. Az „Új Világrendre” való felhívást különböző befolyásos mozgalmak, szervezetek hangoztatják, melyek között ott vannak a szabadkőművesek és a New Age, a Római Katolikus Egyház és az ENSZ.

Amikor a keresztyének az „Új világrend”, a „béke és biztonság”, valamint a „társadalmi igazságosság” törekvésének szolgálatába állnak – ami a dominionizmus tévtanítása által történik – akkor finoman és észrevétlenül az Antikrisztus „szövevénye” hálózza be őket, mely évtizedek óta a maga tévtanításának kovászával és okkult praktikákkal hatotta át és befolyásolta a keresztyén egyházakat (vö. 1Jn 4,1-6). Ezek azt hiszik, hogy „Krisztusért” buzgólkodnak, hogy megjobbítsák és „keresztyénné” tegyék a világot – de valójában az Antikrisztusnak szolgálnak, mint az ő csalárd hatalma kiépítésének leplezői.

Az igazi Gyülekezet azonban tudatában van annak, hogy e gonosz, istentelen világot sohasem képes megjavítani, sem keresztyénné tenni. Tudja azt, hogy az igazi Úr Jézus Krisztus hívta őt ki és mentette ki e reménytelenül romlott világból (Jn 15,18-19). Tudja, hogy e világ végkifejlete nem „reformáció” vagy „gyógyulás” lesz, hanem Isten kérlelhetetlen haragvó ítélete (2Pt 3,1-18). A Gyülekezet elkülönítette magát a világtól és szent életben és a teljhatalmú evangélium hirdetésével bizonyítja meg, hogy egyedül az Úr Jézus Krisztusban van számunkra megmentetés és az eljövendő haragtól való megmenekülés. Ez nem zárja ki azt, hogy az evangélium hirdetésével kapcsolatban segítsen is a nyomorúságban levő hitetleneknek – de nem teszi ezt a világ megjavításának stratégiájává és nem megy bele semmiféle megengedhetetlen szövetségbe a világgal (2Kor 6,14-18).

B) „Céltudatos élet” – céltudatos kampány a keresztyének és a gyülekezetek megváltoztatására

Most a 2002-ben az amerikai *Zondervan* kiadó által megjelentetett Rick Warren: „Céltudatos élet” című könyvét kell megvizsgáljunk mint a gyülekezetnövekedési mozgalom különösen befolyásos terjesztőjét. Eredeti angol kiadásban olvastam a könyvet, melyben sok kifejezés még élesebben hangzik, mint a német fordításban, ahol némely dolgot megszépítettek. Az eredeti cím: „The Purpose-Driven Life”, ami kb. így fordítható: „A célorientált / céltudatos élet” vagy „A célirányzat által vezérelt élet.” A következőkben a szögletes zárójelben levő megjegyzések és aláhúzott kiemelések tőlem vannak. A normál zárójelben levő oldalszámok általában az angol nyelvű kiadásra vonatkoznak (a német fordításra való utalást az oldalszám utáni „ném” rövidítéssel jelzem).

Rick Warren a könyvében magas követelménnyel áll elő. Az amerikai kiadó a borítófedélen úgy mutatja be a könyvet, mint „a XXI. századi keresztyén élet leírását – egy olyan életstílust, mely Isten örök tervére épül, és nem kulturális értékekre. (...) Reményekkel és kihívásokkal teli könyv ez, melyet mindig újra olvasni fogsz, és olyan klasszikussá lesz, amit a jövőbeni generációk nagyra fognak értékelni.” Bruce Wilkinson, a „Jábec imája” című könyv szerzője, azt állítja, hogy ez a könyv „emberek millióit teszi szabaddá arra, hogy azt az életet éljék, amelyért e bolygóra születtek”. A következőkben azt vizsgáljuk szellemi és bibliai szempontok alapján, vajon ez így van-e.

1. Több mint könyv: irányított „spirituális utazás”

A „Céltudatos élet” elején ez olvasható: „Több ez, mint egy könyv, ez egy 40 napos spirituális utazás [ang. *spiritual journey*] útikönyve, mely által abba a helyzetbe kerülsz, hogy megtaláld a választ életed legfontosabb kérdéseire: 'Valójában miért élek e világon?' Az utazás végén felismered majd Isten célját [ang. *purpose*] az életeddel kapcsolatban. Megérted majd az összképet, ahogyan életed különböző részletei összeil-

leszkednek. Ez a perspektíva csökkenti majd a stresszt az életedben, egyszerűsíti [ang. *simplify*] döntéseidet, növeli megelégedettségedet és ami a legfontosabb, felkészít majd az örökkévalóságra (9. o.).

Rick Warren tudatosan tág értelemben fogalmazta meg könyvének célcsoportját. Bevezetése azt mutatja, hogy minden embert megszólít, aki érdeklődik élete értelme és célja iránt, szellemi szempontból tehát mindenekelőtt a hitetleneknek (az egyháztól távollévőknek). Űgyesen kapcsolódik azokhoz a kívánalmakhoz, melyek különösen fontosak a közvélemény-kutatások szerint a modern amerikai számára. Ezekhez tartozik a stressz csökkentése, a túl bonyolultnak tűnő élet egyszerűbbé tétele („simplify your life”), és a fokozott megelégedettség az életben. Pontosan ezt a sikerélményt ígéri nekik, ha résztvesznek az ő spirituális utazásán, és ehhez hozzákapcsol még egy vallásos célt is, melyet nagyon homályosan fogalmaz meg: Akkor felkészülhatsz az örökkévalóságra is. Warren ugyanakkor tudja azt is, hogy sok hívő keresztyént is megszólít. Azt akarja, hogy nekik is megmutassa Istennek az életükre vonatkozó szándékát.

Warren rafinált módon azt a benyomást kelti olvasóiban, hogy könyve rendkívüli módon Isten eszköze, és szócsöve, amikor ezzel a kijelentéssel üdvözlí olvasóit: „E könyvet személyesen neked ajánlom. **Még mielőtt megszülettél volna, Isten már beletervezte ezt a pillanatot az életedbe. Nem véletlen az, hogy e könyvet kezdedben tartod.** Isten azt szeretné, hogy felfedezd az életet, amire teremtett téged – itt a Földön és az örökkévalóságban” (5. o.). Itt nyilvánítja e könyvet Isten terve rendkívüli eszközének, amellyel különleges elvárást ébreszt az olvasóban – a befolyásolás műfogását, melyet pl. a New Age-szerzőnél, Neale D. Walsch-nál is megtalálunk: „E könyv a legjobb és legkedvezőbb időpontban érkezett meg az Ön életébe... Minden tökéletes rendben történik és e könyv megérkezése az Ön életébe sem kivétel (vö. Smith, *Deceived on Purpose*, 13. o.).

A „spirituális utazás” is a New Age szószólóinak gyakran használt kulcsszava; amit viszont nem találunk meg a Bibliában. A New Age-ben ez olyan változási folyamatot jelöl, mely egyfajta „új tudathoz” vezet. Warren minden magyarázat nélkül arra szólítja fel olvasóit, hogy bízzák őreá magukat mint „spirituális útikalauzra” az általa gondosan megtervezett utazás során, mely 40 napra szóló olvasmányból áll és arra szolgál, hogy „új perspektívát” közöljön velük az életükre nézve.

Az ügyes irányítás benyomása csak erősödik, amikor a bevezetés végén egy „40 napos szerződést” találunk, amit az olvasónak Rick Warren

nel együtt alá kell írnia. Ebben elkötelezi magát arra, hogy életének következő 40 napját Rick Warren 40 leckéjének olvasásával fogja tölteni. Aki e kötelezvényt aláírja, az bizonyos mértékben elkötelezte magát Rick Warren, mint a tanítója iránt. Angolban ez még szembetünőbb, ahol az elkötelezés címe ez: „*My Covenant*” [az én szövetségem]. Ez azonban bibliailag nem igazolható, mert emberekhez köti az olvasót, és végülis többre becsüli e könyvet, mint magát a Bibliát (melyet biztos, hogy Warrennek nem minden olvasója vesz naponta a kezébe).

Azért, hogy Warren a spirituális utazását bibliailag hitelessé tegye, azt állítja, hogy az Istennek szentelt 40 napos időszaknak nagy szellemi jelentősége van. Mindig, amikor Isten valakit bizonyos feladatra akart felkészíteni, akkor 40 napra magához vette azt (9. o.). Itt lesz először világossá az, ami az egész könyvön átvonul: Rick Warren gyakran nagyon önkényesen értelmezi a bibliai kijelentéseket, hogy azok látszólag az ő állításait igazolják (vö. További példák a 34-35. oldalon e füzetben). Warren többek között ezeket hozza fel igazolásul:

- „*A 40 napig tartó eső megváltoztatta Nőé életét.*” Ez a Bibliából egyáltalán nem igazolható. Nőé már előzőleg is istenfélő hívő volt, a megigazulás hirdetője. Ő nem csupán 40 napot várt, hanem több mint 150-et, és ezután további 150 napot, míg elapadt az özönvíz és Isten beteljesítette ígérétét. A Biblia sehol nem utal arra, hogy Nőé közben megváltozott volna.
- „*Izráél kémei megváltoztak a 40 napi ígérét földjén való tartózkodás alatt.*” Ez az Ige alapján egyáltalán nem igazolható állítás. Ezzel szemben a 40 nap alatt az mutatkozott meg, hogy milyen szívbeli állapotban mentek be a kéme az országba. Józsué és Káleb a hit szívbeli magatartásával ment be, míg a többiek hitetlen gonosz szívvel. Híradásukból csak az tükröződött vissza, ami már előzőleg is ott volt a szívükben.
- „*Illés egyetlen étkezés által 40 napra kapott erőt és ezáltal megváltozott.*” Ez sem igazolható az Igéből. A Hóreb hegyéhez való vándorlása idején semmi továbbit nem szól a Biblia. Merő spekuláció az, hogy Illés ezáltal megváltozott volna. Az ÚR előtti panasza azt bizonyítja, hogy még mindig egészen a Jezabel elleni vereség tartja őt fogva.
- „*Jézus a pusztában töltött 40 nap által kapott teljhatalmat szolgálatához.*” E kijelentés nemcsak hamis, hanem kimondottan nem bibliai felfogást tükröz az Úr Jézus Krisztusról. A Biblia azt mondja, hogy az Úr Isten Szelleme által vitetett a pusztába, hogy „**megkísértes-**

sék a Sátántól”, nem pedig azért, hogy teljhatalmat kapjon (Mt 4,1). Jézus Krisztus tökéletessége és istensége dolgában fonák az az elképzelés, miszerint 40 napi böjtre lett volna szüksége, hogy különleges teljhatalmat kapjon. Visszas ez és bizonyosság arról a Krisztusról szóló hamis tanításról, ahogyan ez a pünkösdi és a karizmatikus körökben sokszor megtalálható.

Összegezve, a józan szemlélés alapján azt találjuk, hogy Warren-nek az az állítása, mely szerint amikor Isten valakit egy feladatra fel akart készíteni, mindig (!) 40 napot vett igénybe, egyáltalán nem vezethető le meggyőzően a Bibliából. Viszont ez az olvasóban azt a félrevezető elvárást kelthetné, hogy Isten őt ugyancsak „valamilyen feladatra akarja felkészíteni” a 40 napos „Céltudatos élettel”, függetlenül attól, hogy hívő vagy hitetlen. Warren arra csábítja olvasóját, hogy „bízva rá” magát a könyvre és tegye magáévá, biztosítva az olvasót arról, hogy ez egy „jó befektetés”. Azt a merész ígéretet teszi az olvasónak: *„A következő 40 nap meg fogja változtatni életedet.”* (A német fordítás gyengíti e „pozitív változást”: *„megváltoztathatja életedet”*.)

Alapjában véve ez nem tisztességes ígéret, mert Isten céljainak pusztán ismerete egyáltalán nem változtatja meg az életemet, hogyha még nem történt megtérés és újonnan születés. Warren pedig itt az új-evangelikálok sokszor ajánlott elvét alkalmazza, amely a kívülállók szeme elé állítja, hogy milyen előnye van rájuk nézve a Bibliának és az evangéliumnak. És a könyv sok hívő olvasójának? Nekik, ha a Bibliát figyelmesen olvassák, már régen sokkal többet és mélyebb dolgokat kellene tudniuk Isten céljairól és szándékairól életükre nézve, mint amit Warren nyújthat – hogyha az ő erősen lerövidített és leegyszerűsített ábrázolása megegyezne a Bibliával; ez azonban nem így van.

2. Rick Warren modern „pozitív” evangéliuma

Miután a „Céltudatos élet” túlnyomórészt kívülállóknak szól, bibliai szempontból nézve hitetleneknek, és a szellemi sötétségben levő bűnösöknek, a hívő ember azt várja, hogy a könyv a Jézus Krisztus evangéliumát közölje és a kereső embereket Krisztushoz vezesse. Warren nyilvánvalóan könyvének első hétnapi szakaszában az ő felfogása szerinti hitre-vezetést közli. De valóban a bibliai evangéliumot közvetíti-e?

Ha a valódi evangélium fő vonásait tartjuk szem előtt (vö. a *„Pro Christ” vagy biblikus evangélizáció?* című írásomban szereplő összefogla-

lással), akkor hamar feltűnik a „Céltudatos élet” olvasásánál, hogy Warren magyarázataiból teljesen hiányzik a Biblia sok lényeges kijelentése, illetve a felismerhetetlenségig megváltoztatva vagy átértelmezve fordul elő. Természetesen újra és újra találkozunk helyes megállapításokkal is, melyek a klasszikus bibliahű igehirdetésekből származnak. Ezek azonban embereknek tetsző hamisításokkal vannak felvizezve, illetve átértelmezve úgy, hogy a bibliai evangéliumnak csak torz képe válik láthatóvá. A modern ember számára mesterségesen feldolgozott „pozitív” üzenet, „negatív”, „félelmet-keltő”, „az önbecsülést sértő” kijelentések nélkül, melyeknek pedig a Bibliában központi szerepük van.

Az, hogy a Warren szerinti evangélium és egyáltalán a modern evangelikálok evangéliuma nagyon messze áll a bibliai evangélium-hirdetéstől, megmutatkozik, ha még egyszer szemügyre vesszük Pál apostol kijelentéseit az ő evangéliummal kapcsolatos szolgálatáról:

Mert mi nem olyanok vagyunk, mint sokan, akik meghamisítják az Isten Igéjét (vagy olcsó kereskedelmi árucikké teszik), hanem tisztán, sőt Istenből szólunk az Isten előtt a Krisztusban. (2Kor 2,17)

...nem járunk ravaszságban, és nem is hamisítjuk meg az Isten Igéjét (vagy nem használjuk csalogató eszközként), hanem a nyilvánvaló igazsággal ajánljuk magunkat minden ember lelkiismeretének az Isten előtt. Ha mégis leplezett a mi evangéliumunk, azoknak leplezett, akik elvesznek. Akikben e világ istene megvakította a hitetlenek elméit, hogy ne lássák a Krisztus dicsőséges evangéliumának világosságát, aki az Isten képmása. Mert nem magunkat prédikáljuk, hanem Krisztus Jézust, az Urat... (2Kor 4,2-5)

Nyilván már akkor is voltak olyan igehirdetők, akik felismerték, hogy a világos biblikus igehirdetés kétélű, nem népszerű üzenet, melyet mind a zsidók, mind a pogányok természetszerűen elutasítással fogadtak. Miközben Pál ennek ellenére az evangéliumot igazi követként, rövidítés nélkül és világosan hirdette, az Ige erejében bízva, ezek az emberek az emberekhez igazították az üzenetet és emberi csalogató eszközöket és csalétket alkalmaztak, hogy jobb eredményre jussanak. Pál leplezi az üzenet ezen meghamisításait és elének helyezi azt a szent felelősséget, hogy Isten hamisítatlan üzenetét tisztán és Isten előtti felelősséggel kell hirdetnünk, függetlenül attól, hogy ez mennyire megbotránkoztatónak tűnik az emberek számára.

Emögött az a bibliai igazság áll, hogy nem minden ember üdvözül, hanem végső soron csak egy kisebbség, a kiválasztottak és az elhívot-

tak, akik Isten kegyelmi munkálkodására fogadják el az evangéliumot (vö. t.k.: 1Kor 1,24-31; 2Kor 2,14-16; 2Kor 4,1-6; Jn 6,37-45). A bibliai evangéliumban ott van a szoros kapu, mely az embereket Isten kímélet nélküli világosságába állítja és a megmentésnek egyetlen útját kínálja, mely kizárja az emberit és a saját büszke közreműködést, és a bűnös megalázkodását és csődjének megvallását kívánja meg. Ezért tanította ezt Urunk: **„Monda pedig neki valaki: Uram, avagy kevesen vannak-e, akik üdvözülnek? Ő pedig mondta nekik: Igyekezettek bemenni a szoros kapun! Mert sokan, mondom nektek, igyekeznek bemenni és nem mehetnek”** (Lk 13,23-24).

Pontosan itt lepleződik le a modern evangelikálok hamis evangéliuma, amit Bill Bright, Ulrich Parzany vagy Rick Warren hirdet, akik elhallgatják a Biblia lényeges kijelentéseit vagy szépítgetik, hogy ezzel elfogadhatóvá tegyék az üzenetet a modern ember számára. Ezek az emberek úgy vélik, hogy sokakat bevihetnek az Isten országába, hogyha a kaput szélesre tárják, ha a kereszt botrányát szépítgetik és megszelídítik. De a széles kapu mögött a széles út következik, mely **a kárhozatba** vezet (Mt 7,14).

Rick Warren így fogalmazta meg az evangéliummal kapcsolatos megvalósíthatósági rögeszméjét a „Céltudatos gyülekezet” című könyvében: *„Mély meggyőződés az, hogy minden ember megnyerhető Krisztusnak, ha megtaláljuk szívéhez a kulcsot”* (208. o. név). E teljesen nem-biblikus gondolatból következik (vö. még egyszer 2Kor 2,14-16 és 2Kor 4,1-6!) az a logika, hogy ez a megütközést keltő bibliai kijelentésektől megtisztított pozitív üzenet vezet a legjobb eredményre. Amikor az emberek erre már „megtértek”, akkor még mindig van idő arra, hogy a kisbetűs dolgokról beszéljünk nekik. Így találjuk ezt azokon az oldalakon, melyeken Warren az olvasókat a Jézus melletti döntésre akarja rábírní a bibliai igazság megrövidítése és meghamisítása által.

2.1. A szent Isten és a bűnös ember meghamisított ábrázolása

Rick Warren nem biblikusan hirdeti az igazi Istent mint mindenekfeletti mindenható uralkodót, aki egyedül bölcs és rettenetes, aki nemcsak minden teremtménynek bírása, hanem megemésztő tűz. Warren igehirdetésében végső soron az emberek szeretetteljes toleráns teremtőjeként mutatja be Istent, aki tele van jószándékkal irántuk és csodálatos terve van velük. Ez a humanista eltorzítása és meghamisítása mindannak, amit a Szentírás kijelent az igazi Istenről. A „Céltudatos élet” olvasója

nem ismeri meg az igazi Istent, mert „Az ÚRNAK félelme feje (a kezdet) a bölcsességnek” (Péld 1,7). Ezzel egy kibúvó által, minden ellenkező állítás ellenére, az ember lett újra minden dolog mértékévé: **Csak azt szabad Istenről mondani, ami a modern ember számára pozitív, kellemes és bátorítólag hat.** Ekkor biztosak lehetünk abban, hogy a kívülálló ember is pozitívan reagál. Pedig ezáltal csupán vallásossá lett, miközben ugyanolyan elveszett maradt, mint korábban volt.

- *Istent egyoldalúan és torzítottan ábrázolják, mintha Ő csupán elfogadó és feltétel nélküli szeretet lenne.* A hitetlennek Warren azt mondja, ami a Bibliában egyedül a hívőkre áll: „Az életednek mély jelentősége van!” (25. o.); „Isten tetszésére teremtettél. Születésed pillanatában Isten mint láthatatlan tanú, mosolyogva vette tudomásul világra jöttödet. Azt akarta, hogy élj, és nagy örömet jelentett neki megérkezésed” (63. o.). „Isten azt szeretné, hogy élvezd az életet” (64. o.). „Azért élsz, hogy Istent mosolyra fakaszd” (67. o. ném). „Isten a barátod szeretne lenni... A mindenható Isten vágyakozik arra, hogy a barátod legyjen!” (85. o.). Azt az istenfélelmet viszont idejétmúltnak tekinti, mely az Ószövetségben volt fellelhető (86. o.). Warren sehol sem beszél Isten minden bűnössel szembeni haragjáról, Isten megemésztő szentségéről, vagy az Ő ítéletének komolyságáról. Warren istene nem a Biblia Istene, aki pl. az Ef 4,6 meghamisított idézetében nyilatkozik meg: „Ő [Isten] kormányoz mindeneket és mindenütt és minden dolgokban Ő van benne” (az angol eredetiben: *and is in everything* – 88. o.). Ez olyan tévtanítás, melyet a New Age is terjeszt!
- *Isten ítéletét elbagatellizálva tünteti fel:* „Egy napon Isten előtt állsz majd, és Ő előveszi az életednek könyvét, lefolytatja az utolsó vizsgálatot, mielőtt belépnél az örökkévalóságba (34. o).” Warren gondosan kerüli, hogy arról beszéljen, amiről itt szó van, hogy ti. az olvasó a mennyei dicsőségben vagy a pokol tüzében tölti-e az örökkévalóságot. A pokol/kárhozat fogalmát alig említi, akkor is gyengítetten, nem a bibliai tanításnak megfelelő magyarázattal ellátva: „akkor az örökkévalóságot örökre Istentől elszakítva fogja eltölteni” (37. o.). A pokol pedig több, mint Istentől való elszakítottság (ami sok bűnös számára egyenesen kívánatos). Warren istene csupán egy udvarias kérdést tesz fel: „Mit tettél az én Fiammal, Jézus Krisztussal? ... Elfogadtad-e, amit Jézus érted tett és megtanultad-e Őt szeretni és bízni Benne?” és „Mit tettél az-

zal, amit neked adtam?” Az ítélet komolyságát felelőtlenül elbaga-
tellitálja, amikor Warren ezt írja: „Szerencsére Istent nagyon ér-
dekl, hogy ama napon megállhassunk előtte. Ezért adja oda már jó
előre a vizsgakérdéseket.” Ez azután abban a halálos illúzióban
erősíti meg az olvasót, hogy nem is lesz olyan komoly és rossz az
Isten ítélete és ezen a „vizsgán” át lehet jutni bűnbánat és megtérés
nélkül is.

Hasonlóan elvész a jelen életben való megtérés jelentősége, ami-
kor Warren teljesen nem bibliai fogalmakat használva ezt írja: „E
földi élet nem minden. A földi élet csak főpróbája a valódi előadás-
nak. Sokkal több időt tölthetsz majd a halál túloldalán – az örökké-
valóságban – mint e világban. A földi élet az előkészítő iskolája, a
próbaelőadása az örökkévalóságban levő életnek. Ez a tulajdon-
képpen játék előtti tréning, a verseny előtti próbakör. Ez az élet
előkészület a következőre” (36. o.). Ez annyira bagatellitáló, hogy
semmiképpen sem felel meg a Biblia tanításának. Hogyha valaki
hibázik a „főpróbán”, akkor az igazi előadáson még mindent jóvá-
tehet. Nagy könnyelműséget jelent az örök élet komolyságát egy
színjátékhoz hasonlítani! Ugyanez a tévedés kapcsolódik az „elő-
készítő iskola” és a „tréning” gondolatához. Az örökkévalóság
bibliai komolysága, ahogy azt az Isten Igéjében találjuk, Warren-
nél aggasztó módon le van gyengítve.

- *Warren a bűnös embert teljesen nem biblikus, pozitív fényben tünteti fel,* egészen az önértékelés hamis evangéliumának értelmében, melyet tanítómesterétől, Robert Schullertől hallott. Arról beszél, hogy minden ember – nemcsak a hívők – részben Isten képmását hordozza. „Azonban ez a képmás nem teljes, megsérült, eltorzult a bűn által” (172. o.). Itt csak a bibliai igazság egyik oldalát említi, a másik oldal az ember mélyreható romlottsága a bűn miatt (vö. többek között Róm 3,9-20; Róm 7,14-25; Ef 2,1-3; Ef 4,17-19), mely oda vezet, hogy az Úr Jézusnak ezt kellett mondania a zsidóknak: „**Ti az ördög atyától valók vagytok**” (Jn 8,44). Warren ábrázolása a bukott teremtetést, az ember bűnben való romlottságát ártatlan színben tünteti fel, teljesen a katolikus tévtanítás értelmében, mely ellentétben a Róm 7,18-cal mindenképpen jót lát az emberben.

Ennek értelmében állítja Warren is azt, hogy az ember minden képessége „mosolyt csal Isten arcára” (74. o.), és azt állítja: „Valahányszor elutasítod lényednek bármely tulajdonságát, ezzel Istennek a teremtés-

ben megnyilvánuló bölcsességét és szuverenitását utasítod el” (75. o.); „Isten szeretetének különleges tárgyaként teremtettél!” (24. o.). Mindezek alulról való módon erősítik meg az olvasó „önérzetét” és illúziókat táplálnak benne a maga bűnösségével kapcsolatban. Sok minden van bennünk, amit el kell utasítanunk, el kell vetnünk és halálba kell adnunk, mert megromlott a bűn miatt (vö. Mt 18,8-9; Kol 3,5-8)! Warren pedig teljes homályban tartja olvasóit afelől, hogy mit jelent a bűn. Hogyha bibliai megalapozottsággal szólt volna az ember romlott, lázadó és önző természetéről, azon bűnök gonosz voltáról, mint a kapzsiság, a hazugság, a paráznság (a házasság előtti nemi élet), a válás, a hatalommal való visszaélés, akkor könyve nem aratott volna oly nagy sikert.

2.2. Bibliai igazság/valóság helyett emberi pszichológia

Amit Warren könyve olvasóinak a megbízható bibliai magyarázattól és üzenetből elhagy, azt humanista pszichológiával pótolja. Azonban tudatában kell lennünk annak, hogy az egész humanista eszmevilág (azaz olyan gondolkodás, mely számol az emberben levő jóval és az ember önmegevalósításának képességével) végső soron istenellenes és anti-krisztusi, különösen a pszichológia (mint a lélek öngyógyításának tana, emberi módszerek és pogány szellemiség által). Ezek semmiképpen nem egyeztethetők vagy elegyíthetők a bibliai üzenettel, mint ahogy ez ma gyakran megtörténik a modern evangélikalizmusban. Pedig pontosan ezt teszi Warren újra és újra könyvében. Bár az elején teljesen helyesen mondja: „Nem te vagy a lényeg” (17. o. ném), a következő fejtegetésekben mégis újra meg újra azokról az előnyökről beszél, melyeket akkor kap az ember, ha „Istennek él”.

Warren a 3. napon ezt a kérdést teszi fel: „Mi motiválja az életedet?” (27. o.). Mindenkinek, aki az „életmenedzselésben” sikeres akar lenni, önvizsgálatnak kell alávetnie magát, hogy felkutassa és kiirtsa az erejét felemészítő és sikertelenséget produkáló téves beállítottságokat. Ezt végzik az „életet segítő könyvek”, és Warren is pontosan így jár el. Egy pszichológiai közhellyel kezdi: „Minden ember énjét motiválja valami” (27. o.). Most azt várnánk, hogy Warren, aki azt állítja, hogy fejtegetéseinek alapja az Isten kijelentése a Bibliából, arról kezd el beszélni, ami a természeti embert motiválja: a bűn és a (hús)test kívánságai!

Mert ezek közül valók azok, akik betolakodnak a házakba, és foglyul ejtik a bűnökkel megterhelt és sokféle kívánságoktól úzótt asszonykákat. (...)
(2Tim 3,6)

Mert régen mi is esztelenek, engedetlenek, tévelygők, különböző kívánságoknak és gyönyöröknek szolgái, gonoszságban és irigységben élők, gyűlölségesek és egymást gyűlölők voltunk. (Tit 3,3)

...akik között forgolódtunk egykor mi is mindnyájan a mi (hús)testünk kívánságaiban, cselekedvén a (hús)testnek és a gondolatoknak akaratát, és természet szerint haragnak fiai voltunk, mint mások is. (Ef 2,3)

De erről nem esik szó. Warren először az élet öt mozgató erejéből elsőként a bűnt említi, melynél a *bűntudatra* gondol. De arra nem tér ki, hogy a bűntudat oka minden embernél a valóságos bűn és ezzel együtt az Isten előtti adósság. Ellenben a pszichológia nyelvén leszögezi: „a bűntől hajtott embereket a saját emlékezései manipulálják [!]. Gyakran tudatlanul azzal büntetik magukat, hogy elszabotálják saját sikerüket” (27. o. ném). Pontosán ez okból akar a világi „siker ember” a maga kellemetlen bűntudatától örömmel megszabadulni.

Noha Warren említi Kain példáját, azt, hogy bűne elszakította őt „Isten jelenlététől” (nem teljesen magától Istentől is?) és cél nélküli, a Földön ide-oda bolyongó emberré tette őt. Közben elmulasztja azt, hogy világosan megmondja olvasójának, hogy az ő személyes bűnei *őt* magát teljesen elszakítják Istentől és elkárhozik, ha nem tisztul meg bűneitől a kereszt alatt. Nem, ő a bűn gyümölcsként csupán a földi élet értelmetlenségét és céltalanságát hangsúlyozza és nem annak örök következményét.

Warren további mozgatórugóként a „haragot és keserűséget”, a „félelmet”, „anyagi szempontokat” és az „elismerés utáni vágyat” nevezi meg. Ezek ködös humanista-pszichológiai fogalmak, melyek elködösítik a bibliai diagnózist és az embereket a maguk öncsalásának fogságában hagyják ahelyett, hogy a bibliai igazság hirdetése által szabaddá tennék őket. Ahelyett, hogy Warren e megnyilvánulások forrásaként a gonosz, bűnös természetre utalna, világi pszichológusok módján kezeli azokat. A harag és a keserűség „értelmetlen és egészségtelen”. „Haraggal és keserűséggel többet ártunk magunknak, mint annak, aki ellen irányulnak”. Warren pszichológiai tanácsa az, hogy a fájdalmat „megbocsátás által kell elengedni” (28. o.).

A félelmet is egyedül pszichológiailag magyarázza és osztályozza: „Azok az emberek, akiket a félelem mozgat, gyakran elmulasztják a lehetőségeket, amelyeket az élet kínál számukra, mert félnek attól, hogy valamit kockáztassanak” (29. o.). A materializmust nem úgy írja le, mint bálványimádást és súlyos bűnt, ahogyan ezt a Biblia teszi, hanem csak tévedésként: „Önérték és netto-érték [pénzbeli érték, mely az ember be-

vételeiből és tulajdonából adódik össze] nem ugyanazok” (29. o.). Az „elismerés utáni vágy” tipikus pszichológiai fogalom, melyet nem bibliai módon a gőgre és az én-ességre vezet vissza, hanem csak kijelenti, hogy mások ellenőrzése alá kerültünk és sikertelenek leszünk, hogyha más irányít bennünket (30. o.).

Más helyen azt írja Warren: „Az, ahogyan látod a magad életét, az alakítja az életedet. *Ahogyan az életedet definiárod, az határozza meg a sorsodat* [így szól az eredeti szöveg]” (41. o.). Mindezek mögött a gondolkodás meghatározó erejéről szóló pogány tévtanítások rejlenek illetve „a pozitív gondolkodás hatalma”, amint azt Norman Vincent Peale, Robert Schuller és sok karizmatikus bevitt a gyülekezetbe. Ehhez kapcsolódóan idézi Warren az erkölcstelen, istentelen pszichoanalízist képviselő írónőt, Anaïs Nin-t: „A dolgokat nem olyanoknak látjuk, amilyenek azok valójában, hanem olyanak, amilyenek mi vagyunk.” Azután megkérdezi az olvasókat, hogy milyen képpel jellemeznék az énjüket, milyen kép jutna eszükbe és ezt a képet nevezi az olvasó „életmetaforájának”. „Milyennek látod az életedet? Talán egy hamis életmetaforára építed fel az életedet. Hogyha meg akarod valósítani Isten célját az életedre nézve, akkor meg kell kérdőjelezned a szokásos emberi bölcsességet és bibliai életképekkel kell pótolnod” (42. o.).

Warren nem bibliai, „pozitív rábeszélő programjának” következő lépéseként „az értelmes és céltudatos [*purpose-driven*] élet” öt előnyét helyezi hitetlen olvasói elé (31. o.). Ez is a pszichológiához és a sikerre és beteljesedésre vágyó olvasóhoz szabott módszer, amely teljes egészében nem biblikus, akkor sem, ha alkalomszerűen bibliai idézeteket is belevesz. Warren módszere azonos Schuller és más „új-evangelikálok” által képviselt módszerekkel, ahol olyan, ún. „pozitív, egészséges evangéliumot” hirdetnek, mely csupán a krisztusi élet előnyeit mutatja be a hitetleneknek ahelyett, hogy önértéküket a bűnről és az ítéletről való beszéd által megtörnék.

A bibliai kijelentések összekeverése a világi humanista pszichológiával halálos az evangéliumra nézve. Megakadályozza az ember valóságos meggyőzését az Isten előtti bűnösségéről és romlottságáról. Az ilyen mértékben meghamisított evangélium, amint ezt nemcsak Warren, hanem számtalan más modern evangélikál is hirdet, valójában nem terem újonnan születést, hanem hamis, világi, önző, és Szent Szellem, megszentelődés és szellemi gondolkodás nélküli „keresztyéneket” produkál.

2.3. A bűnbánat és a hit meghamisítása

Warren nem volt tudatában annak, hogy nagyon sok olvasója kívülálló lesz. Vajon bibliai megalapozottsággal hirdeti-e nekik a megtérést és a bűnbánatot, valamint a Jézus Krisztusban való hitet? Sajnos nem ez a helyzet. Warren fejtegetései a *megmentés hamis útját* mutatják be, egy, az embereknek mesterségesen kiszélesített utat, mely a kárhozatba visz. Így foglalható össze mindaz, ami Warrennél hiányzik illetve meghamisítottan van meg:

- Warren felvizezi a bűnbánatra és a megtérésre szóló bibliai felhívást, azaz az Istenhez való alapvető szívbeli odafordulást, és egy csupán felszínes „másként gondolkodásra” hív, a világgal és a régi bűnös étellel való szakítás nélkül. Az Istennek és az Ő szavának való világos alávetés nélkül.
- Warren elhallgatja az igazi megtérés árát (Lk 14,26-34), azaz az önző lelkies saját élet kiszolgáltatását („**Mert aki meg akarja tartani az ő életét [vagy az ő lelkét], elveszti azt, aki pedig elveszti az ő életét énérétem, megtalálja azt**” – Mt 16,25), önmagunk Krisztusnak való alárendelését és az odaadást (beleértve a tulajdon, tehetőség, a világban elfoglalt tisztségek átadását) az Úrnak. A Warren által hirdetett „átadás” csupán lelki és nem bibliai.
- Warren meghamisítja a bibliai hitet és egyfajta felületes, gyors Krisztus melletti „döntéssé” teszi, hogy Őbenne higgyen és Őt fogadja el, melyben így a hitet elválasztja a bűnbánattól és a megtéréstől, és csupán értelmi igaznak-tartássá és elfogadássá teszi.

Bár Warren újra és újra tesz egyes olyan kijelentéseket, melyek önmagukban teljesen igazak, de egyáltalán nem közli olvasóival, hogy radikális bűnbánatra és világos megtérésre van szükségük, ha azt akarják, hogy örök életük legyen. Ehelyett olyan megfogalmazásokat használ, melyek a hitbe való fokozatos belenövés útját helyezik eléjük: „*Hogyha megtanulod Isten Fiát szeretni és Benne bízni, akkor meghívást nyersz arra, hogy az örökkévalóságot vele töltsd*” (37. o.). Itt egyáltalán nem arról van szó, hogy egy világos fordulópontnak, döntésnek, a bűntől való elfordulásnak és Krisztusnak való engedelmességnek kell végbemennie ahhoz, hogy az ember újonnan születésre jusson. A Krisztusban való biblikus megmentő hit alapvetően más, mint az a „bizalom”, melyre Warren hivatkozik. Tehát Warren elhallgatja olvasói előtt a Krisztusban való igazi hit árát – tudniillik a saját életünk elvesztését:

Ekkor így szólt Jézus az ő tanítványainak: Ha valaki jönni akar énutánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem! Mert aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt; aki pedig elveszti az ő életét én érettem, megtalálja azt. Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall? Avagy micsoda vált-ságot adhat az ember az ő lelkéért? (Mt 16,24-26)

Warrennél olyan felszínes állításokat találunk, mint ez: „Hogyha döntesz arról, hogy életed hátralévő részét Isten dicsőségére éled, akkor ez következménnyel lesz a prioritásaidra, a határidőnaplódra, kapcsolataidra és minden másra kihat. Olykor ez azt jelenti, hogy a nehéz utat választod a könnyű helyett” (56. o.). „Itt az ideje tisztázni a kérdést. Kinek fogsz élni – önmagadnak vagy Istennek? (...) Isten most arra hív, hogy Neki élj, az Ő dicsőségére, melyben az Ő céljait [purposes] követed az életedben” (57. o.). Egyik helyen ezt mondja Warren: „Ebben az életben való cselekedeteink határozzák meg sorsunkat az örökkévalóságban” (40. o.). Úgy hangzik ez, mint a katolikus, cselekedetekre épülő „evangélium”.

A modern „önbecsülés evangéliumára” jellemző az, hogy Warrennél a Krisztushoz jövetelre való felszólítás nem elsősorú a bűnbocsánat vételén és az örök megmentésen alapszik, ahogyan ezt a Biblia mondja, hanem „pozitív céllal”, melyben az emberre nem „elveszett bűnősként” tekint, hanem mint Isten elismert munkatársára, akire később elismerés, előléptetés és ünneplés vár. Maga az Úr Jézus pedig úgy foglalja össze az evangélium hirdetésének megbízását: „Így van megírva, és így kellett szenvedni a Krisztusnak, és feltámadni a halálból harmadnapon, És prédikáltatni az ő nevében a megtérésnek és a bűnök bocsánatának minden pogányok között, Jeruzsálemtől elkezdve. Ti vagytok pedig ezeknek bizonyosságai!”. (Lk 24,46-48).

Hogyha kihagyjuk az evangéliumból Isten minden bűnös feletti ítéletét, akkor minden további valótlan, fonák összefüggésben jelenik meg. Úgy néz ki, mintha egy toleráns Isten kérné barátságosan a bűnöst, hogy mégis szolgáljon már Neki és éljen az Ő dicsőségére, és így mellékesen tisztázódik majd a bűn kérdése is. A bűnös ezt az utat választja, mert valamennyi közt ez a legbölcsebb és a legbeteljesedtebb lépés a személyes életére.

Warrennél feltűnő, hogy ő nem az Úr Jézus Krisztust hirdeti biblikusán; csaknem mindenütt „Jézusról” vagy „Krisztusról” vagy „Jézus Krisztusról” van szó. Az igazi evangélium a megfeszített és feltámadott

Isten Fiát azonban *Úrnak* hirdeti és mutatja be. Végül Warren és a hozzá hasonló prédikátorok, mint többek között Bill Hybels is, egy másféle ökumenikus „Jézust” és „Krisztust” hirdetnek, és nem a bibliai Urat.

Warren a kívülálló olvasót a modern evangélikál igehirdetési módon „átadásra” szólítja fel:

„Ha nem vagy biztos abban, hogy már megtetted, akkor ezentúl nem szükséges mást tenned, mint *befogadnod* és *hinni*: 'Mindazoknak, akik befogadták Őt, jogot ad arra, hogy Isten fiaivá legyenek.' Elfogadod-e Isten ajánlatát? Először: Higgy! Hidd, hogy Isten szeret téged és célja van veled és azért teremtett téged. Hidd, hogy nem véletlenül élsz. Hidd, hogy az örök életre teremtettél. Hidd, hogy Isten az Ő Fiával, Jézus Krisztussal való közösségre teremtett, aki meghalt érted a kereszten. Higgy abban, hogy Isten megbocsát neked, bármit is tettél. Másodszor: Fogadd be Őt! Fogadd be Jézust az életedbe, mint Uradat és Megváltódat. Fogadd el bűneid bocsánatát! Fogadd el az Ő Szellemét, mely erőt ad ahhoz, hogy életed célját betöltsd. A Bibliában ez áll: Aki befogadja a Fiút és Benne bíz, az mindent megkap, a teljes életet örökre' [Jn 3,36 a *The Message* fordítás szerint]. Bárhol olvasod e sorokat: Meghívlak, hajtsd meg a fejedet és mondd el az imádságot, mely megváltoztatja örök sorsodat: Jézus. Én hiszek benned és befogadlak Téged. Tedd ezt most! – Hogyha ezt az imádságot komolyan gondoltad, fogadd személyesen jókívánságomat! Köszöntlek Isten családjában. Most készen állsz arra, hogy megismerd Isten tervét az életedre és élj is aszerint” (58/59. o.).

Hogyha az „evangélium ezen megjelenítését” Isten Igéjének fényében szemléljük, akkor abból világossá lesz számunkra, hogy a modern igehirdetés miatt nem újonnan születetteket, hanem inkább halva születetteket hoz elő, látszatmegettérteket, akik azt gondolják, hogy ők most már „újonnan született keresztyének”, miközben hiányzik náluk a felülről való élet és a Szent Szellem. Itt az embereket rábeszélik a „Jézus Krisztussal való kapcsolatra” és annak minden előnyének bemutatásával rábírák őket, hogy látszólag egy mágikus erejű imát elmondjanak, ami által a mennybe jutnak.

A bibliai evangélium lényeges elemeit azonban elhallgatják előlük. Nem nevezik nevén a bűneiket, és nem teszik világossá a további bűnbánat nélküli élet következményeit sem. Éppilyen kevésbé teszik vilá-

gossá a Krisztus követésének és a keresztyén életnek az árát úgy, hogy az olvasók kiszámíthassák a 'költségeket', amire az Úr figyelmeztette azokat, akik mellette akartak dönteni. Nem úgy hirdették nekik Jézus Krisztust, mint Urat; nem mutatták meg nekik, hogy mit jelent magukat teljesen alávetni Neki – hogy akkor vége az önmaguk feletti uralomnak és az önakaratnak. És egész röviden győzték meg őket: Fogadd el Jézus Krisztust Uradnak és Megváltódnak!

Sokan elmondják ezt az imát, hiszen ez nem kerül nekik semmibe, és lenyűgöző az eredmény aszerint, amit Warren megígér: Megváltozik a helyzeted az örökkévalóságban. Milyen Jézust szólítanak itt meg? Mindenesetre nem a megfeszített Krisztusról szóló igazi evangéliumot hirdetik nekik (vö. 1Kor 1,17-2,5). A Megfeszítettről csak érintőlegesen szólnak egy félmondatban. Mit jelent az olvasók számára Warren üzenetéből e formula: „hiszek benned”? Képes-e Warren nem-biblikus, pszichológiától áthatott fejtegetése valódi megmentő hitet ébreszteni az olvasóban? Hogyha Pál apostolt komolyan vesszük, akkor biztos, hogy nem:

(...) mert nem azért küldött engem a Krisztus, hogy kereszteljek (beméricsk), hanem hogy az evangéliumot hirdesse; de nem szólásban való bölcsességgel, hogy a Krisztus keresztje hiábavaló ne legyen. (...) Én is, mikor hozzátok mentem, nem mentem, hogy nagy ékesszólással, avagy bölcsességgel hirdessek nektek az Isten bizonyágtételét. Mert nem végeztem, hogy egyébről tudjak ti köztetek, mint a Jézus Krisztusról, még pedig mint megfeszítettről. És én erőtlenség, félelem és nagy rettegés közt jelentem meg ti köztetek. És az én beszédem és az én prédikálásom nem emberi bölcsességnek hitető beszédeiben állt, hanem Szellemnek és erőnek megmutatásában, hogy a ti hitetek ne emberek bölcsességén, hanem Istennek erején nyugodjék. (1Kor 1,17; 2,1-5)

A szerző a kívülálló olvasót ebben a könyvben olyan „döntésre” beszéli rá, amely által a valódi üdvösség és az igazi Krisztus felől becsapja. Most már azt gondolja, hogy keresztyénné lett, mert elmondta a „befogadó imádságot”. Természetesen ő azt gondolja, hogy „őszintén” tette ezt. Warren „felhasználóbarát igehirdetése” nem tárta fel az ő mostani és mindeddig fennálló hitetlenségét, bűnökben való megköztözöttségét, Isten elleni lázadását, hanem kegyesen elfedte azt. Ráadásul Warren megerősíti őt abban a félelmetes becsapásban, melyben „Isten családjának” tagjaként szólítja meg!

3. A keresztyén hitélet a „Céltudatos élet” szerint: Rick Warren öt életcélja

A „Céltudatos élet” című könyv legnagyobb része olyan olvasóknak szól, akik már hívő keresztyének és tartalmasabb, céltudatosabb életet ígér nekik, ha követik az abban felajánlott öt életcél [purposes]. A keresztyén életről szóló fejtegetéseiben ahhoz hasonlót találunk mint az evangélium bemutatásánál, ahol Warren kimondottan homályosan ír. Egyrészt találunk néhány helytálló kifejezést is, melyek a klasszikus bibliai keresztyén álláspontról tanúskodnak, másrészt viszont állandóan megütközünk a nem világos, zavaros, kimondottan nem bibliai kijelentéseken, melyeket a humanizmusból, a pszichológiából és a menedzser-felfogásból kölcsönzött.

Mi az az öt életcél, melyre az olvasónak törekednie kell? Warren itt olyan kijelentéseket tesz, melyek előbb teljesen biblikusnak tűnnek, és önmagában nézve nem teljesen hamisak, mindegyiknek van valami bibliai igazságmagja, viszont teljesen meghamisítva ismerteti őket.

1. Életcél: Isten örömére teremtetted

Olyan állítás ez, amit a Biblia sohasem támaszt alá. Az a célja, hogy a „pozitívat” hangsúlyozza és az olvasó „saját értékének” tudatát erősítse. Warren ezt erősen Robert Schuller tévtanaira emlékeztető szavakkal teszi: „Életed legfőbb célja az, hogy örömet szerezzen Istennek az életeddel. Amikor teljesen megérted, hogy ez mit jelent, sohasem lesz az az érzésed, hogy kicsi és jelentéktelen vagy. Ez bizonyítja értékes voltodat” (61. o. név). Warren meghamisított, csaló képet közöl a „mosolygó Istenről”, amely kioltja az Isten szentségének félelmet parancsoló hatását. Helyesebb volna biblikusan azt mondani, hogy Isten akaratának cselekvésére teremtetted, és ezzel dicsőítsük meg Őt; ez érthetőbbé tenné bűneink és Istentől való elhajlásunk súlyosságát, mely nem jut kifejezésre Warren humanista eljámborító fejtegetésében. Ott Isten gyermekeinek olyan emberi apaként jelenik meg, aki csak dicséri gyermekeit: „Isten büszke rád!” (121. o. vö. 119. o. név).

A Biblia szent félelmet keltő Igéjének humanista meghamisítását találjuk ebben a szakaszban. Jellemző az, hogy Warren az istenfélelmet, az Ószövetségben meglévő, de azóta túlhaladott dolognak tekinti, amit az Újszövetségben szerinte a „barátság” váltott fel. A Biblia pedig azt

mutatja, hogy az istenfélelem az újszövetségi hívők számára is alapvetően szükséges (vö. Mt 10,28; Kol 3,22; 1Tim 5,4; 2Tim 3,12; Tit 2,12; 1Pt 2,17; Jel 14,7; 15,4; 19,5). Ehelyett Istent emberi szintre vonja le, amikor Warren a 2Móz 34,14-et modern átültetésben így idézi: „Ő olyan Isten, aki szenvedélyes a hozzátok való kapcsolatában” (86. o.) – ez az igazi bibliai ige otromba meghamisítása, mely így hangzik: „Mert az ÚR, akinek neve 'Féltőn Szerető', féltőn szerető Isten Ő”. A későbbiekben ezt állítja Warren: „*Isten nem dühös rád, bolondul utánad*” (“*God is not mad at you, he is mad about you*” – 98. o.) – ez már Istennek káromló lealacsonyítása és a teremtmény embernek a felemelése, mely „az Istennel való barátság” fogalom laza és ellaposodott használatában jut kifejezésre (vö. Jn 15,14).

Ehhez kapcsolódik, amikor Warren pszichológiai módszerek alapján azt tanácsolja, hogy az embernek az Istennel kapcsolatos negatív érzéseit nyugodtan ki kell mondania. „A megszentelődésre tett első lépést az jelenti, hogyha haragodat szabadjára engeded és érzéseidet kinyilvánítod” (94. o.). Nagy különbség az, amikor a Biblia szólít fel arra, hogy öntsük ki szívünket Isten előtt, azaz teljes alázatban *valljuk meg* ostoba emberi érzelmi felindulásunkat, vagy pedig Warrent és sok mai hamis tanítót követve, érzéseinket durván, panasz, harag vagy keserűség formájában Isten arcába vágjuk.

Rick Warren olyan hamis tanítást is terjeszt az imádatról, mely erősen a karizmatikusok tévtanításaira jellemző. Azt állítja: „Minden, amit cselekszel, aminek Isten örülni tud, az az imádat egyik formája” (62. o. ném) – állítólag ilyen a prédikáció hallgatása, vagy a látogatók köszöntése (63. o. ném). Warren védelmezi a démonikus rock- és popzenét, melynek felhasználására épül lényegében a gyülekezetrövidkedési mozgalom koncepciója, és arra a káromló állításra ragadtatja el magát: „Isten a zene minden formáját szereti, mivel azokat mind Ő teremtette” (63. o. ném). Az Istennek való tiszteletteljes alávételnek és a szentségnek, a józanságnak és az istenfélelemnek jellemvonásait, melyek az igazi imádatot jellemzik, Warren meg sem említi. Helyette a karizmatikusok (hús)testi-lelkies félrevezető jelszavát találjuk: „Erről van szó az igazi istenimádatban: beleszeretni Jézusba” (65. o. ném).

2. Életcél: Isten családjának tagjaként teremtettél

Warren itt keresztyénekhez szól, és némely e témában elhangzó dolog teljesen helyes. A gyülekezetről szóló alapvető kijelentései azonban mérföldnyi távolságra állnak a Biblia tanításától. Ajánlja a „Céltudatos

gyülekezet” című könyvének olvasását, hogy ezzel jobban megértesse velük, miszerint „Isten gyülekezetét speciálisan arra tervezte, hogy segítsen neked azt az öt célt elerned, melyeket Ő életedre meghatározott. Arra teremtette a gyülekezetet, hogy megelégtse öt legmélyebb, legfőbb szükségletedet: egy olyan célt, melyért élni tudsz, embereket, akikkel együtt élhatsz, alapokat, melyek szerint élhatsz, egy hitvallást, melyet megélhatsz és erőt, melyből élhatsz. Nincs más hely a Földön, ahol mindezt az öt, számodra előnyös dolgot együtt megtalálhatod” (136. o.).

Itt jön napvilágra Warren emberekre irányuló tévitanítása. A gyülekezet állítólag az embereknek teremtett, hogy azok szükségait kielégítse. A bibliai igazság pedig az, hogy a gyülekezet Istennek teremtett, hogy Istent megdicsőítse, és Krisztusnak, Isten Fiának menyasszonyul, segíttől szolgáljon (Ef 3,20-21; 5,25-32).

Sokat beszél Warren a hívők egymás közötti kapcsolatáról, az egymás közötti szeretetről; az elkötelezett tagság előnyeiről a helyi gyülekezetben. Csakhogy a hangsúlyok itt is eltolódnak a Bibliával szemben. A „szeretet” témájában direkt Teréz anyától idéz, aki azt vallotta, hogy gondozottaiból többnyire jobb hindut és mozlomot akart csinálni.

A gyülekezet szentségének területeit a kölcsönös intés és figyelmeztetés kötelezettségét nem a Bibliának megfelelően tárgyalja. Ellenben a 18. napon egy nem-biblikus, a modern menedzsment-felfogásból származó elgondolást ajánl az elkötelezett kiscsoportokkal kapcsolatban. Ezt a Bibliából hajánál fogva előrántott „magyarázattal” támasztja alá: „Jézus szintén a tanítványok egyik kis csoportjában szolgált. Ő több tanítványt is kiválaszthatott volna, de tudta azt, hogy 12 a maximális létszám, hogyha mindnyájan aktívan részt akarnak venni a csoport munkájában” (137. o. ném). A Biblia szerint a tanítványok 12-es száma nem a csoportdinamikai elveken alapul, hanem Izráel 12 törzsével van összefüggésben (vö. Mt 19,28; Jel 21,12-14)! Az Úr körül a legtöbbször lényegesen több tanítvány volt; egyszer 70 tanítványt küldött ki.

Később még kitérünk arra, hogy e kiscsoportos felfogás lényeges Warren teljes megváltoztatási stratégiájához, és azt a keresztyének befolyásolásához és átprogramozásához használja fel (lásd 46-49. o.). Fejtegetései pszichológiával vannak átszöve („A legtöbb konfliktus gyökere a teljesületlen kívánságokban van” – 152. o. ném; „Konzentrálj mások érzéseire, ne csak a tényekre!” – 153. o. ném) és emberi konfliktus- és irányítómódszereket tanítanak. Nem kerülnek megemlítésre a bibliai közösség olyan lényeges elemei, mint az Isten Igéjének tanítása, az imádság és a bűnbánat.

Elgondolkoztató az is, hogy Warren a kis csoportokat arra biztatja, hogy kössenek „szövetséget” [covenant], tehát Isten előtt kötelezzék el magukat. Ennek semmiféle újszövetségi alapja nincs. Ehhez az elkötelezéshez olyan pontok tartoznak, melyek önmagukban ugyan nem rosszak, de vissza lehet velük élni. Ilyen pl: „Megosztjuk majd őszinte érzéseinket” vagy „Elfogadjuk különbözőségeinket” (149. o.). Ezen elkötelezettségek az igazi közösség lerombolását munkálják ott, ahol hamis tanításokat és praktikákat akarnak bevezetni vagy olyan csoporttagok megtűrését követelik meg, akikkel a Biblia szerint semmiféle közösséget sem lehet vállalni.

Ugyanezt a tendenciát találjuk a nem-biblikus egyesítési törekvésre és a közösség manipulációjára Warren fejtegetéseiben a „Gyülekezet megőrzése” címszó alatt a 21. napon. Az, amit Warren a gyülekezet egységének értékéről mond és a különbözőségek eltűrésének szükségességéről, az teljesen rendben van, amíg nem bűnről, eltévelyítésről és tévtanításról van szó. De ebben Warren nem tesz semmiféle különbséget, és nem-bibliai, szellemileg elvetendő „egységre” törekszik. Egyetemlegesen követeli: „Konzentrálj a közös dolgokra, ne a különbözőségekre” – és később ezt mondja: „Becsülnünk és élveznünk kellene a különbözőségeket, nem csupán megtűrni. Isten egységet szeretne, nem egyformaságot. De az egység érdekében sohasem szabad azt megengednünk, hogy a különbözőségek elválasszanak egymástól” (161. o.).

Warren sehol sem beszél a gyülekezetnek a tévtanításoktól és a félvezetésektől való megvédéséről, noha ennek a Bibliában fontos jelentősége van (vö. többek között Mt 7,15-23; Mt 24,4; Csel 20,28-32; Róm 16,17; Gal 1,6-10; Gal 5,7-12; Kol 2,4-8; 1Tim 1,3-7; 1Tim 6,3-5; Tit 1,9-16; 2Pt 3,17-18; 1Jn 4,1-6; 2Jn 7-10; Júd 3). Warren sehol sem beszél pl. a Római Katolikus Egyháztól való elkülönülésről, mellyel jó kapcsolat ápol. Mint modern evangélikál kollégái, ő is minden névleges keresztyének a nem bibliai, ökumenikus egységét tanítja, mely magába foglal minden tévtanítást és romlottságot.

E háttér erős fenyegetést jelent minden hívőre, aki bibliailag éber és megvizsgálja, amikor Warren ezt mondja: „Mindig négy dolog történik rám nézve, amikor egy másik keresztyént megítélek: Elveszítem az Istennel való közösségemet, nyilvánvalóvá lesz a saját büszkeségem és megbízhatatlanságom, kiteszem magamat Isten ítéletének és megkárosítom a gyülekezet közösségét. Nagy ára van a kritikus magatartásnak” (162. o. ném). Ennyire élesen egyetlen más bűnről sem beszél Warren...

3. életcél: Krisztushoz való hasonlóságra teremtettél

Warren itt is mond néhány helyes dolgot, azonban súlyosan meghamisítja a megszentelődésről szóló bibliai tanítást, melyben a Biblia sok lényeges kijelentését elhomályosítja – mindenekelőtt azt a tényt, hogy Krisztussal együtt megfeszítettünk és feltámadtunk és a mi (hús)testünket és kívánságainkat tudatosan Jézus Krisztus halálába kell adnunk, hogy Istennek élhessünk (vö. többek között Gal 2,20; Róm 6,1-23; Kol 3,1-17), és azt a tényt is, hogy szent életre hívatattunk el, mert Krisztus által megszenteltettünk (vö. 1Kor 1,30-31; Ef 4,17-32; 1Tesz 4,1-8; 1Pt 1,14-25). Ugyanilyen kevésbé érthetően tanítja azt, amit a Biblia a hívők világtól való elkülönüléséről mond (vö. t.k.: Jn 15,19; Jn 17,14; 2Kor 6,14-18; Gal 6,14; Jak 1,27; Jak 4,4; 1Jn 2,15-17). Ezek a bibliai igazságok lelepleznék a Warren által hirdetett elvilágiasított, hamis keresztyénséget.

A Biblia azon alapvető tanításának tagadása, hogy a hívők szellemi élete a Krisztussal együtt való megfeszítés alapján nyugszik, hogy a magunk életét halálban kell tartanunk, mert csak ezáltal tud kibontakozni bennünk Krisztus feltámadott élete – hozzátartozik Warren legsúlyosabb következményekkel járó hamisításához. Warren elfogadhatóvá teszi ezt a „keresztnélküli keresztyénséget” az újonnan nem született látszatkeresztyének számára, akiket a könyvében elsősorban megszólít. Ezáltal minden más, amit Warren például az „odaadásról” (odaszánt életről) (mely (hús)testi-lelkies és hamis „odaadás”, ahogyan azt a katolikusok és a misztikusok is ismerik), vagy a „kísértések legyőzéséről” mond, ugyancsak meghamisított és félrevezető.

Warren „keresztyén életgyakorlatá”-ból hiányzik a természeti ember halálba adása, viszont csodálatos lehetőséget talál az önmegvalósításra. Jellemző rá, hogy a „teljes önátadás” általa meghamisított formája nyomban összekapcsolódik az emberi önzéssel: „A Biblia kristálytisztán beszél arról, hogy milyen előnyökkel jár az, ha életedet teljesen kiszolgáltad Istennek” (82. o. ném kiadásban megszépítve).

Warren szerint a Krisztushoz hasonlóvá-létel elsősorban „másokra-gondolást” jelent. „A másokra-gondolás a Krisztushoz való hasonlóság és a szellemi növekedés legjobb bizonyítéka” (183. o.). Ezzel ő meghamisítja Jézus Krisztus igazi indítékát és teljesen emberi szintre hozza le azt. Miközben maga Krisztus mindenekelőtt *Istenére és Atyjára* tekintett és mindent az *Atya* akarata szerint cselekedett, az Ő dicsőségére, addig Warren hamis Krisztusa először az emberekre néz. Az emberiség a legfőbb szellemi erény – ez egyben a liberálisok és a névleges keresztyénség tévtanítása is.

4. életről: Isten szolgálatára teremtettél

Ez egy nagy bibliai igazság, csak hogy mit ért ez alatt Warren? Először azt mondja: „Isten azért teremtett téged, hogy valami különlegeset hozzon ki az életedből” (223. o. név). Warren említi ugyan, hogy Isten szolgálatára hívtunk el, de azután nagyon gyorsan rátér arra, hogy valójában az *embereknek* kell szolgálnunk: „Hogyha egy másik embernek bármilyen módon [!] valami szolgálatot végzel, azzal Istent is szolgálod és betöltöd az elhívásodat” (223. o.).

Az, ami az Istennek való szolgálatból itt kimarad, az az Istentől való teljes függés a szolgálatban, hogy a szolgálat valóban az Úrnak és ne embereknek történjen (vö. 1Tesz 1,9; Gal 1,10; 1Tesz 2,4). Warren ezzel szemben az embereknek való szolgálat előnyeit hangsúlyozza: „Neked Isten országában meg van a helyed, az elhívásod, a szereped, a rendeltetésed, hogy elhívásodat betöltsd. Ezáltal lesz életed jelentőssé és értékessé” (224. o. név). Ezzel csalogat: „A szolgálat az igazi jelentősség útja” (228. o. név).

Ez a teljesen emberi, nem szellemi vonal, tovább folytatódik a szolgálat dolgában, amikor Warren ezt közli olvasóival: „Te egy méretre szabott, egyedi, eredeti mestermű vagy” (230. o. név). Azután rátér arra, hogy az „érzelmi szívverés” vagy a „szenvedély”, valamint a gyerekkor óta meglévő természetes érdeklődés fontos utalások az Istentől rendelt szolgálatra” (242. o.). Azt állítja, hogy „minden képességünket Istentől kaptuk” (237. o.) és arra a kijelentésre ragadtatja magát, hogy „Isten is azt várja tőlem, hogy megtegyem azt, amire módomban van, hogy megtegyem” (243. o., a német fordításból kihagyták).

És mi van azokkal a „képességekkel”, melyekkel embereket csalogunk meg, vagy meglöptük őket? A színészi vagy a jövőbelátási „képességekkel”? Nem kellene-e bizonyos természeti képességeket egyszerűen halálba adnunk a Krisztusért? Ez érvényes a keresztyén ember még részben bűn által befolyásolt személyiségére, melyet Warren igen nagyra értékel. Ráadásul alkalmazza a teljesen nem bibliai, okkult pogányságból származó és spiritizista C. G. Jung által kifejlesztett temperamentum-pszichológiát, mely különbséget tesz a szangvinikus, a kolerikus, a melankolikus és a flegmatikus valamint az introvertált és az extrovertált típusok között. Az egyesek profilját (SHAPE) különböző tényezőkből vezeti le és azt állítja: „A profilod bevetése a gyümölcsözés titka, valamint a szolgálat betöltése is... Mennél inkább összeillik minden, annál sikeresebb leszel” (248. o.).

5. életről: A megbízatás teljesítésére teremtettél

Warren utolsóként tárgyalja a missziói megbízatást, mely minden keresztyénre érvényes – ez újra teljesen bibliai megállapítás. De hogyan jellemzi Warren ezt a megbízatást? „Jézus földi megbízatása most már a mienk, mivel a Krisztus teste vagyunk... Miben áll ez a feladat? Abban, hogy megismertessük Istent az emberekkel” (278. o. név). Az amerikai eredeti kiadásban így folytatja: „A Biblia azt mondja: 'Krisztus ellenségekből barátokká tett bennünket, és azt a feladatot adta, hogy másokat is barátokká tegyünk' [2Kor 5,18 TEV]. *Isten embereket akar kiváltani Sátán fogságából és meg akarja békíteni őket magával, hogy megvalósíthassuk az őt életcél, melyre teremtett bennünket...*” (282. o.).

Mindez a bibliai missziói parancs erősen felvizezett és nem biblikus visszaadása. A „*béküljete meg Istennel!*” bibliai fogalmát, mely az ember Isten előtti bűnösségére és lázadására utal, folytonosan „*kössetek barátságot Istennel!*” [*Become friends with God*] (283. o.) humanista, felszínese formulával cseréli fel. A kárhozat és a megtérés bibliai fogalmát pszichológiai kapcsolati ügyekké hamisítja: „Az emberek Krisztus nélkül 'örökre elszakítottak maradnak Istentől', a mi feladatunk segíteni nekik abban, hogy Istennel örökkévaló kapcsolatra jussanak” (284. o.).

Itt újból Schuller önbecsülés-tévtanítása bukkan fel, amikor Warren aláhúzza a missziói megbízatás emberek számára nyújtott előnyeit: „Természetesen ez nagy felelősség, de *leírhatatlan dicsőség* is, hogy Isten foglalkoztat bennünket... Feladatod két kiváltságot tartalmaz: Istennel együtt munkálkodni és Őt képviselni. *Isten társai leszünk az Ő országának felépítésében*” (279. o. név). Pál arról beszél, hogy ő Jézus Krisztus rab-szolgája, nem pedig látszólag egyenrangú „partnere”. Warren áthúzza a bibliai félelmet és az embert Isten egyenrangú társává emeli.

4. A „Céltudatos élet” csendes félrevezetése

Amikor a „Céltudatos élet” című könyvet egészében értékeljük, akkor azt kell kimondanunk, hogy ez nem az igazi bibliai evangéliumnak és a keresztyén hitéletnek a tanítását közli. Inkább a hívők szándékos, gyakran nehezen felismerhető félrevezetéséről van szó. Először azáltal jön létre, hogy Warren elhagyja a Biblia fontos kijelentéseit és tanításait. Másodszor pedig megghamisítja a Biblia lényeges tanításait azzal, hogy humanista módon felvizezi és pszichológiai-emberi síkra tereli azokat. Harmadszor pedig azáltal, hogy ezeket összekeveri a

bibliailag helyes kijelentésekkel és félrevezető kijelentéseket tesz, melyek az olvasót megnyitják a tévtanítások irányában.

Warren öt elve a bibliai igazság megrövidítése és meghamisítása, mely a hívőket eltéríti a Krisztus-követés eredeti lényegétől és teljesen hamis, emberi útra tereli. Eltéríti a hívőket az Isten Igéje iránti egyszerű engedelmességtől és az Úr Szent Szelleme általi vezetéstől, és emberi célok felé önhatalmú munkálkodásra csábítja, melyben az ember Krisztustól függetleníti magát, helyette pedig jólképzett emberi vezetők manipulációjától lesz függővé. Szeretnék még röviden e könyv néhány további félrevezető vonására rámutatni.

4.1. Rick Warren félrevezető bánásmódja a Bibliával

Feltűnő az, hogy Warren szinte alig tesz kísérletet arra, hogy állításait valóban a Biblia tanításából vezesse le és bibliailag is megalapozza. Kétségtelen, hogy a kiadó szerint csaknem 1000 bibliai idézet és több mint 200 további utalást idéz, de az idézett bibliai helyek legtöbb esetben nincsenek világos és követhető összefüggésben azzal, amit Warren ezekkel meg akar alapozni – legalábbis akkor, hogyha a Biblia valamelyik szöveghű fordítását, illetve az eredeti szövegét vesszük alapul.

Ugyanis Warren könyvére az a jellemző, hogy csaknem kizárólag igen pontatlan modern fordításokat idéz „Bibliaként” – olyan fordításokat, melyeknek szövege messze eltér attól, amit Isten héberül és görögül leíratott az Ő szent apostolai és prófétái által. Mindig azt az idézetet választja ki 15 különböző fordítás közül, amelyik leginkább alkalmas fejtegetéseinek alátámasztására. Ha pedig utána nézünk az igehelynek egy szöveghű fordításban, rendszerint egészen más értelmezés jelenik meg, amely Warren állításának egyenesen ellentmond. Hogyha Warren kizárólag szöveghű fordítást használt volna, akkor könyvét egyáltalán meg sem írhatta volna, mert akkor fontos állításainak tarthatatlansága és hiányzó bibliai megalapozottsága nyilvánvalóvá lett volna. Ezért inkább meghamisított értelmezéseket használ, melyekre ugyanaz a világi szellem nyomja rá bélyegét mint az ő személyére, és így minden jól összeillik.

Különösen világosan kiütközik ez az amerikai eredeti kiadásban, melyben Warren gyakran olyan magyarázó idézeteket használ, melyek radikálisan eltérnek az eredetitől, mint ahogy ezt addig csak a németben megjelent „Volxbibel” teszi. A 25. oldalon idéz kedvenc átültetéséből, a *The Message*-ből, melyet Eugene H. Peterson állított össze. Ez egyáltalán nem mondható fordításnak, hanem a Szentírás súlyos meghami-

sításának tekinthető: „...életednek mély értelme van. De ezt az értelmet és célt csak akkor fedezzük fel, ha Istent tesszük életünk tájékozódási pontjává. A *The Message* átültetés mondja a Róma 12,3-ban: 'Az egyetlen megbízható módja az önmagunk megértésének azáltal van, ami Isten és azáltal, amit érettünk cselekszik'. Hogyha ennek szöveghű fordításban utánanéznünk, akkor e kalandos szavak erre az Igére vonatkoznak: **„Mert a nékem adott kegyelem által mondom mindenkinek közöttek, hogy feljebb ne bölcselkedjék, minthogy kell bölcselkednie, hanem józanon bölcselkedjék, amint Isten adta kinek-kinek a hit mértékét.”** Nem csoda, hogy a német fordítás e hamisítást azzal fedezi el, hogy helyette egy másik igeverset idéz, a Róma 12,2-t, a „Gute Nachricht”-ből.

Abban a szakaszban, melyben Warren teljesen a Bibliával ellentétben kérdezi: „Mi indítja Istent mosolyra?” – ott egy olyan „igehelyet” idéz, melyet a 4Mózes 6,25 így ad vissza: „Mosolyogjon rád az Úr”. Ez így hangzik szöveghű fordításban: **„Világoltassa az ÚR az Ő orcáját teraj-tad”**. Ez pedig az ároni áldás része! Később ezt mondja Nóé: „Volt pedig egy ember, aki Istent mosolyra bírta”, azután az 1Mózes 6,8-at idézi a *Living Bible*-ből, mely ezt mondja: „Nóé öröme volt az Úrnak”. Szöveghű fordításban így találjuk: **„Nóé kegyelmet talált az ÚR szemei előtt”**. Ez óriási különbség, mely semmiképpen nem támasztja alá Warren félrevezető fejtegetéseit a kegyesen mosolygó Istenről. Ugyancsak a *The Message*-ből idéz Warren a „közösségről” szóló fejezetében a Jakab 3,18-ból: „Csak akkor alakíthattok ki egészséges, ellenállásra képes közösséget, mely valóban Istennel él és annak eredményeit élvezi, ha magatokra veszitek a kemény munkát, hogy kijöttök egymással és egymást méltósággal és tiszteletadással kezelitek”. Ez az „értelmezése” ennek a versnek: **„Az igazság gyümölcse pedig békességben vettetik azoknak, akik a békességben munkálkodnak.”**

Vannak olyan igeidézetek, melyek egyenesen a tévtanításokat erősítik pl. amikor Warren az Ef 4,24-et idézi a *God's Word Translation* szerint az édenkerti kigyó szavának értelmében: „Azért teremttettetek, hogy olyanok legyetek, mint az Isten, valóban igazak és szentek”. Szöveghűen idézve: **„És felöltöztetek az új embert, mely Isten szerint teremtetett igazságban és valóságos szentségben”**. Hasonló esetet találunk a 88. oldalon, ahol Warren az Ef 4,6b-t idézi a *New Country Version* szerint: „Ő kormányoz minden dolgot és ott van mindenütt és mindenekben” [*he rules everything and is everywhere and is in everything*]. Ez a pogányság

egyik klasszikus tévtanítása, mely minden dologban Istent látja. Így hangzik az egészséges bibliafordításban: „**Egy az Isten és mindenneknek Atyja, aki mindenneknek felette van és mindenek által és mindnyájatokban munkálkodik**”. Isten minden hívőben benne él, de nem minden dologban és nem minden emberben van jelen úgy, amint ezt a New Age-tévtanítók állítják.

A bibliai tanítás hasonlóan súlyos meghamisítását találjuk, amikor Warren a Máté 16,25-öt idézi a *The Message* szerint: „Az önsegítség egyáltalán nem segítség. Az önfeláldozás az út, az én utam, mellyel megtalálsz önmagadat, igazi énedet”. Szöveghű fordításban ez így hangzik: „**Mert aki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt, aki pedig elveszti az ő életét énérétem, megtalálja azt**”. A *The Message* itt a pszichológia és a New Age keverékét csempészi be, mely a szövegtől teljesen idegen, de jól illeszkedik Warren üzenetéhez. Hasonlóan megtévesztő a *The Message* a Róma 8,6 esetében: „Az önmagával való kényszeredett foglalkozás e dolgokban zsákutca [*dead end*]; ha Istenre figyelünk, akkor Ő a szabadba vezet bennünket, tágas szabad életre.” Szöveghű fordításban: „**Mert a (hús)test törekvése a halál, a Szellem törekvése élet és békesség**”.

Mindezek után számításba kell venni, hogy Warren azt mondta magáról, hogy ő teljesen tudatosan használja a különféle fordításokat. Mindig azt a fordítást választja ki, mely alátámasztja az ő véleményét. „Tudatosan használtam az átültetéseket [*paraphrases*], hogy segítsék neked abban, hogy új, üde módon ismertessem meg veled Isten igazságát” (325. o.). Az ilyen értelmezések azonban meghamisítják és elsötétítik Isten igazságát. A német olvasó csak részben kapja e hamisításokat, mert a fordításnál nem használtak ilyen nagymérvű átültetéseket. Nekünk pedig ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy bárki, aki Jézus Krisztus Gyülekezetében tanítóként lép fel és ennyire csaló módon bánik Isten Igéjével, az nem érdemli meg a hívők bizalmát, mert azokhoz tartozik, akiktől óv bennünket Isten Igéje a 2Kor 2,15-ben és a 2Kor 4,2-5-ben.

4.2. New Age-gondolatok és félrevezető kulcsfogalmak

Rick Warren nem képvisel könyveiben nyílt, durva tévtanításokat. Ő modern evangélikál, aki tudja, mit kell mondania, hogy a hívőkben ne keltsen bizalmatlanságot. Sok ponton olyan kijelentéseket tesz, melyek tévtanításokkal kapcsolatosak és átítatottak, melyek olvasóikat a tévtanítások hamis útjaira vezetik anélkül, hogy ez tudatossá válna bennük. Már néhány példát láttunk erre. Az Úr Jézusban való hitre jutott

egykori New Age-követők hívták fel a figyelmet arra, hogy Warren né- mely helyen olyan felfogást képvisel és olyan emberek idéz, akik a New Age-hez tartoznak vagy legalábbis ebbe az irányba tévelyítik el az olvasót (vö. Warren Smith, *Deceived On Purpose*). Ezeket az állításokat nem könnyű megcáfolni, mint ahogyan Richard Abanes a Rick Warren-ről szóló igazoló könyvében szeretné a gyanút eloszlatni.

Vitathatatlan tény, hogy Warren a New Age-tanítás követőitől idéz, a teozófiából és más veszedelmes tévelygésekből – így pl. George Bernhard Shaw-tól (33. o.), Aldous Huxley-től (248. o.), az orvos és spiritiszta Bernie Siegel-től (31. o.), és kétszer is a katolikus pap és misztikus Henri Nouwen-től, aki ugyancsak a New Age-tanításokat képviseli (108. o., 269. o.). Warren (az amerikai eredetiben) olyan New Age-fogal- makat használ, mint „paradigmaváltás” (melyet a Duden idegen sza- vak szótára is a New Age-hez kapcsol!), továbbá „spirituális utazás” (309. o.), „globális gondolkodás” (300. o.), „ kozmikus cél” (21. o.) vagy „Initiation” (121. o.). Warren ugyan mellőzi a New Age általánosan el- fogadott szavait (170. o. ném), de könyvének más helyein ajtót nyit ezen hamis tanításoknak, vagy elmulasztja, hogy világosan elhatárolódjék ezen tanításoktól.

4.3. Misztika és ökumené

Különösen veszélyes híd a New Age-hez és az utolsó időkbeli egységes világegyházhoz a „keresztyén” misztika (A Duden idegen szavak szó- tára: „[gör. – latin – késői latin: ‘titkos tanítás’]: a vallásosság különös for- mája, melyben az ember odaadás és elmélyülés által az Istennel való személyes egyesülést keres.”) E félrevezető tévtanítást melegen ajánlja Warren a 11. napon „A legjobb barátom Isten” című fejtegetéseiben (85–91. o.; 83–89. o. ném). Itt idézi és ajánlja a katolikus szerzetes, Laurentius (Lőrinc) barát tanításait a 17. századból a „feltámadásról” és „Isten jelenlétéről”. E misztikus tévtanító könyvének nyilvánvalóan messzeható befolyása van az amerikai modern evangélikálokra (Bill Hybels is ezt ajánlja). Olyan istenfélő hívőket is megtévesztett a miszti- ka csalása, mint Tersteegen és Tozer.

Lőrinc barát tanításai az „Élet az Isten jelenlétében” című misztikus könyvében mélyen szelleminek tűnnek (ugyanez vonatkozik más misz- tikus tévtanítókra is, mint Madame de Guyon), de ezeknek nincs semmi valós bibliai alapjuk, hanem a hamis, szellemekkel való kapcsolatra csá- bítanak. Az újszövetségi hívő tudja, hogy Krisztusban van, hogy Krisz-

tus a Szent Szellem által benne lakozik és ezért van közössége Istennel. Másrészt a Biblia sehoholsem ígéri „Isten jelenlétének állandó érzését”; mi hitben járunk és nem látásban. Még kevésbé tanítja azt a Biblia, hogy „Isten jelenlétének” ilyen érzését tudatos technikák és gyakorlatok által, mint az elmélyülés, ismételtetett imaformák vagy a képzelőerő által *szabadna előidézni* magunkban. A pogány misztériumvallások csapdájába visz ez bele bennünket, a maguk ősrégi meditációs és fantáziatechnikáival, melyek alkalmat adnak a Sátánnak és eltévelyítő szellemeinek arra, hogy félrevezessék az embereket a maguk démonikus „jelenlétével” és „sugalmazásaival”.

Rick Warren nemcsak Lőrinc barát misztikus tanításait ajánlja olvasóinak, hanem konkrétan is bátorítja őket „légzésimádságok” által (rövid sablonos belső „imádságok” a légzés ritmusában) „Isten jelenlétében” maradni. Olyan mondatokat kell magunkban folytonosan ismételnünk, mint „Velem vagyok”, „Kegyelmedet veszem” (89. o., 86. o. ním). Azt is mondja leleplezően: „...kényszerítene kell magadat arra, hogy a nap különböző időpontjaiban Istenre gondold... Gyakorolni kell magadat az Istenre-gondolásban... Istent jelenvalósítani *egy [elsajátítható] készség [skill]*, egy olyan szokás, melyet kifejleszthetsz magadban (89. o., a német füzetből az aláhúzott szavakat elhagyták). Segítségképpen ajánlja a katolikusok zsolozsmáit: „A benedekrendi szerzetesek az ingaóra óránkénti ütését használják emlékeztetőül, hogy szünetet tartsanak és zsolozsmát imádkozzanak” (89. o.). Warren pozitív példaként említi Gary Thomast is, a könyvszerkesztőt, aki annakidején Jung pszichológiáját és a meditatív zsolozsmákat ajánlotta.

A meditatív „zsolozsmaimáknál” egyértelműen pogány „ima”-technikáról van szó, melyet a Biblia kifejezetten tilt: **„És amikor imádkoztok, ne legyetek sokbeszédűek [vagy ne használjátok üres ismétléseket; vö. King James Bible], mint a pogányok, akik azt gondolják, hogy az ő sok beszédükért hallgattatnak meg. Ne legyetek hát ezekhez hasonlók, mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt még kérnétek Tőle”** (Mt 6,7-8). Végül is ezek az állandóan ismételt mondatok úgy hatnak, mint a mantra-imádság, melyet meditációs technikaként használnak, és nem az igazi Istennel, hanem a démonokkal való közösségre vezet.

Warren egyúttal meditációt is ajánl, melyet szintén technikának tekint („Hiszen a meditáció célirányos gondolkodás, olyan képesség, melyet mindenki megtanulhat és bárhol bevethet” 88. o. ním). Akkor is, ha

Warren e helyen az Isten Igéjéről való elmélkedést említi, más helyen ajtót nyit a nagymérvű pogány meditációs praktikáknak, miközben kétszer is a katolikus misztikust, Henri Nouwent idézi (106. o., 266. o. ném). Nouwen pedig a klasszikus ezoterikus meditációt képviseli, mely a tudat megüresítését és a gondolkodás kikapcsolását használja azért, hogy „Istennel misztikus egyesülésre” jusson. Nouwen élete végén megvallotta, hogy hisz abban, hogy Istenhez különböző utak vezetnek és hogy a pogány misztikusok is valódi találkozást éltek meg Istennel meditációjukban. Warren pozitív példaként idézi a katolikus misztikus Johannes vom Kreuz-ot is (105. o. ném). Ezáltal arra akarja rávenni olvasóit, hogy az egyértelműen démonikus pogány katolikus misztikát valódi bibliai kegyességnek tekintsék.

Itt lesz érthetővé a Warren által folytatott ökumenikus félrevezetés. Nemcsak, hogy nem óv a hamis evangéliumtól és a római egyház antikrisztusi követelményeitől, hanem katolikus tekintélyeket idéz velük egyetértően (Lőrinc barát mellett Nouwent, Johannes vom Kreuz-ot, Madame Guyont is, Teréz anyát és Irenaeus-t), aki így azt a benyomást kelti, mintha a Római Katolikus Egyház tanítói és tanításai valóban keresztyének lennének és gyanún felül álló módon elfogadhatók volnának.

* * *

Vizsgálódásunk végén azt állapíthatjuk meg, hogy a „Céltudatos élet” című könyv nem tartalmaz egészséges bibliai üzenetet. Az önértékelés és az önmegvalósítás meghamisított „pozitív” evangéliumát tartalmazza, amely senkit nem tud megmenteni, hanem a kárhozat széles útjára vezeti hitetlen olvasóit. Elsősorban mégis olyan ügyesen összeállított anyag, amely alkalmas a keresztyének átprogramozására. Az a célja, hogy a hívőket elcsalogassa a valódi Krisztus-követés keskeny útjáról a modern, nagyvonalúan kiépített széles útra, melyen járva a gyülekezet állítólag megnyerheti és tartósan befolyásolhatja a világot. E könyv - ügyesen vegyítve a bibliai igazságokkal - világi gondolkodást és tanításokat visz be a gyülekezetbe, melyek azt végül megrontják és eltévelyítik. Ugyanúgy, ahogyan ennek a könyvnek párja, a „Céltudatos gyülekezet”, ez is egy okosan megtervezett stratégia része, mely a korábban evangelikál, bibliahű alapokon álló gyülekezeteket a bibliai hittől elszakított, ökumenikus-világias gyülekezetekké akarja tenni.

Amikor ebben az írásban Rick Warren „Céltudatos élet” című könyvéről és az ehhez kapcsolódó mozgalomról oly világos óvás hangzik el, az nem könnyelműen, hanem alapos vizsgálat alapján történik. Némely országokban élő testvér azt gondolja, hogy sok jó is található Warren könyveiben; ők azt a benyomást keltik, hogy Warren őszinte, bibliahű keresztyén, aki sajnós bizonyos tévutakra került. Ha azonban Rick Warren kijelentéseit és cselekedeteit, módszereit és példaképeit alaposabban megvizsgáljuk, akkor világossá lesz, hogy itt nem egy alapjában becsületes prédikátor elhanyagolható tévedéseiről, hanem tudatos *eltévelyítésről* van szó. Az vitathatatlan tény, hogy Rick Warren könyveiben sok, önmagában helyesnek bizonyuló állítás található. De ezek össze vannak elegyítve a bibliai igazság durva meghamisításával úgy, hogy az egészet visszásnak és veszélyesnek kell tekintenünk.

5. Rick Warren – Isten eszköze?

Rick Warren Isten alázatos szolgájaként mutatkozik be, akinek egyedül a kívülről Krisztusnak való megnyerése és a keresztyén gyülekezetek támogatása a legfontosabb célkitűzése. De ha józanul megvizsgáljuk a Biblia alapján tanításait és szolgálatának gyümölcsseit (ahogy ez megbízatásunk is), akkor egészen más kép tárul szemeink elé. Néhány komoly amerikai hívő is, vizsgálódásai során ugyanarra az eredményre jutott, mint ezen írás szerzője.

Amit Rick Warren a „Céltudatos élet”-ben és a „Céltudatos gyülekezet”-ben (*Purpose-Driven Church* = PDC) tanít, az nem a Szentírás egészséges, tiszta tanítása, hanem igazságok, féligazságok és hamis tanítások félrevezető keveréke. A gyülekezetnövekedési mozgalom hívei megkísérlik Rick Warrent tisztára mosni; e célból egy külön könyvet jelentettek meg Richard Abanes-től. De e könyv nem tudja a Warrennel szembeni szellemi fenntartásokat megdönteni; a könyv lényeges tényezőket hallgat el és gondosan retusált képet ad, hogy az elbizonytalanodott követőket megnyugtassa. A mi szándékunk nem az, hogy Warren indítékai felett ítélkezzünk. Azok az emberek is, akik szubjektíve őszintén gondolják, hogy Istent szolgálják, lehetnek félrevezetettek és másokat is eltévelyítők. Itt néhány olyan tényezőt kell összeállítani, melyek a Biblia mértéke szerint kimutatják, hogy Rick Warren nem Isten hűséges szolgája.

5.1. Rick Warren és Robert Schuller

Rick Warren Robert Schuller tanítványai közé tartozik, akik az ő vezetői tanfolyamain döntő befolyása alá kerültek. Bizonyítható tény ez, melyet felesége Kay, egy meggondolatlan pillanatban nyíltan kimondott: „Ő [Schuller] mélyreható befolyással volt Rickre” (Abanes, 95. o.). Maga Warren is elismeri, hogy ő elvégezte Schuller tanfolyamait és ösztönzőleg hatott rá a *Your Church Has Real Possibilities* (könyvének újabb kiadása a *Your Church Has a Fantastic Future* (=YCFE) [190. o.]). Warren többször volt Schuller tanfolyamainak előadója. Egyszer ez a visszhang jelent meg a sajtóban: „Több mint 80 homoszexuális és leszbikus lelkipásztor és laikus vezető vett részt a Metropolitan Community Churches-ből az ezévi *Robert Schuller Institute for Successful Church Leadership*-en Schuller Kristály Katedrálisában. Az előadók közt volt Bill Hybels, John Maxwell és Rick Warren” (*RECORD Newsletter Spring '97 Evangelicals Concerned*).

Abanes azt állítja, hogy Rick Warren 1998-tól szakított Schuller-rel. Ez teljességgel lehetséges, mert a tévtanító Schuller-rel való kapcsolat nagyon ártott Warrennek a baptisták és más konzervatív evangélikások közötti munkálkodásában. De a külső szakítás nem cáfolja a tartalmi befolyásokat, melyek felismerhetők Warrennél. Mindjárt a „*Céltudatos gyülekezet*” bevezetőjében Warren egy alaptételt tolmácsol Schuller tanából saját meggyőződéséként: „Hiszem, hogy a legnagyobb gyülekezetek csak ezután jönnek majd létre” (15. o.) – gyakorlatilag ugyanezen szavakkal idézi Schuller egyik tanfolyami résztvevője Schuller jelmondatát (YCFE, 235. o.). Warren más kijelentései is Schuller megnyilatkozásainak visszhangjai, mint pl.: „a cipő sohasem mondhatja meg a láb-nak azt, hogy mekkorára nőhet” (PDC, 46. o.; vö. YCFE, 44. o.). Warren a „*Céltudatos élet*” 54. oldalán idézi Irenaeus egyházatyja egyáltalán nem bibliai kijelentését („Az Isten dicsősége az élő ember”), mely hasonló megfogalmazásban kétszer is előfordul Schuller „*Self Esteem*” című könyvében (58. o.; 129. o.).

Warrennek az az alapelve, hogy a kívülvalók szükségleteihez [*felt needs*] kell igazodni (PDC, 40. o.), ez ugyancsak Schullertől származik (*find a need and fill it*). Schuller példáját Warren nemcsak a kívülvalók közötti közvélemény-kutatásban utánozza, hanem a „*Community Church*” név is, (melyet egyébként Bill Hybels és más megagyülekezet-alapítók is átvettek), akik követték Schuller tanácsát, és ami az ő tanítá-

sában gyökerezik: „a gyülekezetnek az emberek igényeit kell kielégítenie a maga városi körzetében [community]” (YCF, 25. o.).

A „Céltudatos élet” bemutatásánál többször utaltunk a schulleri gondolatokra Warrennél, különösen ami az emberi „önértékelés” területét illeti. Warren óvakodik attól, hogy Schuller szélsőséges tévtanításait terjessze könyveiben, viszont egész könyvét jellemzi Schuller alapreceptje, mely szerint az üzenetet pozitívan, bátorítóan és építően kell tálni, és el kell kerülni a „negatív” üzeneteket. Warren egyik cikke a nagyvilági *Ladies Home Journal* női újságjának 2005 márciusi számában leplezetlenül tanúsítja, hogy milyen mélyen magáévá tette ő Schuller szellemiségét:

„Tanulja meg szeretni önmagát! Oly sok esztendő után még mindig ingadozik az önbecsülése (self esteem)? Ez az öt egyszerű igazság megmutatja önnek, hogy nem kell ahhoz tökéletesnek lennie, hogy felbecsülhetetlen értékű legyen. Fogadja el önmagát... Isten feltétel nélkül elfogad bennünket... Szeresse önmagát... Legyen igazságos önmagához... Bocsásson meg önmagának... Higgyen önmagában”.

Igen súlyos bizonyíték arra, hogy mennyire következetesen vette át Warren Schuller tévtanait a „pozitív gondolkodásról”, a „Saddleback”-gyülekezetek látomásának érdeklődést keltő meghirdetése. 1980. március 30-án beszélt Warren legelső „próbaistentiszteletén” kevés hallgató előtt, meghirdetve „nagy álmát”, „látomását”, mely így hangzott:

„Az az álmom, hogy 20 000 tagot vegyek fel gyülekezeti családkba, akik szeretik egymást, együtt tanulnak, nevetnek és harmóniában élnek egymással. Legalább 20 hektár földterületről álmodtam, melyen megépül majd Orange körzet déli részén a regionális gyülekezet; szép és mégis egyszerű épületek, beleértve egy több ezer férőhelyes istentiszteleti központot, lelkigondozói és imádságcentrumot, tantermekkel bibliatanulmányozásra, munkatársak képzésére valamint egy szabadidős központot. Mindezeknek az a célja, hogy az egész embert szolgálják – szellemi, érzelmi, testi és társadalmi tekintetben – mindez pedig egy csendes, érdekes, kertes övezetben lesz elhelyezve. **Itt állok ma Önök előtt és megállapítom reményteljes bizonyossággal, hogy ezen álmok meg fognak valósulni. Miért? Mert Isten ihlette őket!”** (PDC, 43. o.).

E látomás figyelemre méltónak hangzik azon tény alapján, hogy 20 évvel később valóban szó szerint megvalósult. Talán Warrennek ad igazat a gyanútlan olvasó, azt mondva, hogy ennek Istentől kellett lennie, hogyha beteljesedett. Nos, ebben elsősorban Schuller *Kristály Katedrálisának* (*Chrystal Cathedral*) példája ihlette őt. De ez nem mindenre magyarázat. Hogyha ismerjük Schuller írásait, megdöbbenően világossá lesz számunkra, hogy Warren itt a Schuller által tanított pozitív gondolkodás szerint járt el. Schuller már ezt írja *Move Ahead With Possibility Thinking* (New York, 1978) című első könyvében:

„A hit megerősíti a sikert, mielőtt az beteljesedik. A hit igényt tart a győzelemre, mielőtt kívívta volna azt. Nagyon nehéz így cselekedni, de igen fontos... **Az az igazság, hogy azok az emberek hegyeket mozdítanak meg, akik merészen megjövendölik sikerüket... Tudják, hogy azt a benyomást kell kelteniük, hogy győztesek, különben soha nem számíthatnak követőkre, akiket igénybe vesznek céljuk elérésére. Erősítsd meg a sikert és győztesként fogod magadat vizualizálni**” (199. o.).

Ezt írja Schuller későbbi *If It's Going to Be, It's Up to Me* (New York [Harper Paperbacks] 1998) című könyvében: „Adjon hangot álmának... Első lépés: Hirdesd komolyan és lelkesedéssel az új célt, melyet kitzúttél magadnak. Mutasd meg bizakodásodat, és juttasd kifejezésre... Azután nyíltan, őszintén és teljesen nyilvánítsd ki lelkesedésedet...” (108/109. o.). Ezt tanítja Schuller a vezetőségi tanfolyamain is „...csak azok az álmok, melyeket nyilvánosan hirdetnek, lesznek célokká” (YCFE, 63. o.); „A lehetőségekben gondolkodás indítja az embert nagyszerű kijelentésekre” (YCFE, 76. o.). Végül is itt pogány mágiát tanít Schuller, és Warren az ő eltévelyítő nyomdokaiba lépett. A józan biblia-olvasó nem csodálkozik azon, hogy a „pozitív gondolkodás” e fajtájának oly átütő sikere van a hamis jelek és csodák idejében. Ezen a módon „építette fel” Yonggi Cho Koreában a világ legnagyobb gyülekezetét a konkrét növekedési célokról szóló mágikus pozitív kijelentésekkel, vizualizációval, mely célokat fokról fokra érte el.

5.2. Rick Warren és a világi menedzsment-szakértők

Rick Warren beismeri, hogy sok éven át Peter Drucker, a modern menedzsment legbefolyásosabb tanítója tanácsolta és formálta őt. „Peter Drucker... a tanítóm, 20 évet töltöttem el az ő irányítása alatt, és tőle tanul-

tam meg a vezetést” (*Pew and Religion Forum* 23. 5. 2005). Drucker azonban nem a bibliai keresztyénséget képviselte – bár „keresztyénnek” tartotta magát, mint oly sok újonnan nem született amerikai – azonban tisztán világi tanításokat használ világi szervezetek eredményes kialakításához. Zen-buddhista és konfucionista eszméket is beépített tanításaiba és egy „új korszakban” (*New Age*) reménykedett (vö. www.nuntia.info). A fennálló világrendszert akarta jobbá tenni, és ezért nemcsak a gazdasági szektort akarta befolyásolni, hanem a kormányt és a társadalmi szektort is, melyben az egyházaknak különös szerepet szánt. Warren átvette Drucker tanítását a „háromlábú székről” (állam – gazdaság – szociális szervezetek) és e tanítás alapján szorgalmazta a gyülekezet bekapcsolását a világi társadalom dolgaiba, ami azonban teljesen ellenkezik a Bibliával.

Rick Warren évek óta együttműködik Ken Blanchard menedzsment szakértővel, aki „újonnan született keresztyénnek” mondja magát, de folyton okkult ill. ezoterikus tartalmú könyveket ajánl, többek között a New Age-háttérű Deepak Chopra szerkesztőt és egy könyvet, „Mit tenne Buddha a munkában?” címmel. Az utóbb említett könyv előszavában ezt írja: „Jézus mellett számos forrásból keresek ihletett üzeneteket. Embereinknek szükségük van olyan nagy próféták és szellemi vezetők bölcsességének szavait hallani, mint Buddha, Mohamed, Yogananda és a Dalai Láma. Buddha megmutatja az utat és meghív bennünket, hogy megkezdjük utazásunkat a megvilágosodás felé”. Blanchard ajánlja a jóga gyakorlását és azt állítja, hogy egy nyíltan okkult „szellemi tanfolyam” döntően meggazdagította őt a szellemi életében. Warren részt vesz Blanchard „Lead Like Jesus“-kurzusain és legalábbis 2005-ig a „Lead Like Jesus“-szervezet felügyelő bizottsági tanácsának volt tagja – együtt Bill Hybels-szel és más New Age-támogatókkal, mint Laurie Beth Jones és Mark Viktor Hansen. 2005-ben Warren arra kérte Ken Blanchard-ot, hogy segítsen neki PEACE-terve megvalósításában (vö.).

5.3. Warren nyitottsága az ökumené és a téváraamlatok iránt

Bár Rick Warren bibliahű keresztyén látszatát kelti, megnyilvánulásaiából és cselekedeteiből mégis világossá válik, hogy kész csaknem minden utolsó időbeli eltévelyítéssel együttműködni, akár csak újevangelikál kollégái, és kész a bibliai igazságot feláldozni a nagyobb népszerűség érdekében e világban. Kifejezésre jut ez a könyveiben, de ott még leplezetten. Viszont az interjúkban és más alkalmakon Warren nyíltan elismeri azt, hogy hol áll.

Együttműködés a szélsőséges karizmatikusokkal

Warren könyveiben karizmatikus tévtanításokat közöl a dicsőítésről és az imádatról. („Az imádat hatalmas bizonyágtétel a hitetlenek számára, amikor megérik Isten jelenlétét és ha érthető az üzenet... Több embert nyertünk meg azáltal Krisztusnak, hogy érzik Isten jelenlétét, mint minden igemagyarázó érvelésünk által együttvéve” – PDC 241. o.). Könyveiben pozitívan említ olyan karizmatikusokat, mint Floyd McClung, Matt Redman és Jack Hayford. Egyik David Yonggi Cho-val folytatott beszélgetésében mondja: „Olvastam az Ön látomásokról és álmokról szóló könyveit – mondja el kérem a pásztoroknak, hogy hogyan hallja meg a Szent Szellem hangját... Milyen tanácsot adna egy olyan prédikátornak, aki éppen most kezdte a szolgálatát? Gondolja, hogy az amerikai gyülekezeteknek nyitottabbaknak kellene lenniük a csodák és a csodákért való imádság felé? – Warren volt a szónoka egy gyülekezet-növekedési konferenciának, melyet Yonggi Cho tartott 1997-ben. A pünkösdi mozgalom 2006 áprilisában tartott Los Angeles-i 100 éves jubileumi ünnepségén is együtt szónokolt olyan tévtanítókkal, mint Benny Hinn, David Yonggi Cho és Kenneth Copeland. Ezt mondta Warren John Wimberrel, a veszélyes tévtanítóról: „John Wimberre mindig úgy emlékezem, mint aki jobban szerette Jézust, mint bárki más. Mindig élveztem a vele való beszélgetéseket, mert a Krisztus iránti szeretetében olyan rendkívüli szenvedély bizonyosodott meg, mely ragályos volt. Hiányolni fogom őt. Még 100 év múlva is énekelni fogják az emberek Wimbertől a ‘Spirit Song’-ot [Wimber egyik karizmatikus eltévelyítő éneke, RE], mert ez kifejezi ezt a Jézushoz való mély szeretetet”. Nem becsülhetjük alá a szélsőségesen karizmatikus főapostol, C. Peter Wagner befolyását sem. Warren 1993-ban Wagner idejében szerezte doktori címét a Fuller Szemináriumban. Wagner maga tekinti Warren és Hybels gyülekezeteit az általa hirdetett „újapostoli reformációhoz” tartozóknak (vö. www.letusreason.org).

A bibliahú keresztyének elutasítása

Warren kifejezetten elhatárolta magát a bibliahú keresztyénektől Amerikában, akiket ott legtöbbször fundamentalistáknak neveznek (azaz, akik határozottan ragaszkodnak a keresztyén hit alapvető igazságaihoz). Ő ezeket nagyon törvényeskedő, szűklátókörű keresztyéneknek tartja, míg önmagát „evangelikálnak”. Ezen is túllépve, a bibliahú keresztyé-

neket egy lapon említi a muzulmán fundamentalistákkal, mint „ellenségeket”. Warren interjút adott a Philadelphia Inquirer-nek 2006. január 8-án, melyben: „Warren megjövendölte, hogy a fundamentalizmus minden válfaja 'a 21. század egyik nagy ellensége lesz'. „Iszlám fundamentalizmus, keresztény fundamentalizmus, zsidó fundamentalizmus, világi fundamentalizmus – ezek mind félelemből születtek” – mondta ő – „A másoktól való félelemből”. Ebben mutatkozik meg, hogy Warren ugyanúgy gondolkodik mint a világi emberek, a világ álláspontját képviseli és rágalmozza a bibliahiú hívőket, és beáll azoknak csapatába, akik ellenük harcolnak.

A Római Katolikus Egyházzal való együttműködés támogatása

Pártfogolja a Római Katolikus Egyházzal való együttműködést. Arra a kérdésre, hogy volt-e a pápánál audiencián, Warren ezt felelte egy interjúbán: „Még nem, de remélem ezt. Imádkozom érte. Tudja, életem egyik csúcspontja az volt, amikor II. János Pál pápa meghalt. A CNN hírtelevízió tudósításában láttam, hogy éjjeli szekrényén a „Céltudatos élet” olasz kiadása feküdt. Nekem nagyon sokat jelentett azt tudni, hogy utolsó napjaiban a »Céltudatos élet«-et olvasta olasz nyelven”. Egy másik interjúbán Rosales manilai kardinálist csodálatos kardinálisnak nevezte és ezt mondta: „Szeretem ezt a férfit.” Azután kifejtette: „Azon dolgozunk, hogy a »Céltudatos élet« katolikus munkatervét összeállítsuk, melyet néhány pap ír majd Amerikában” (vö. www.nuntia.info). A Pew Forum-on ezt mondta: „Szeretném Önöket arra bátorítani, hogy becsüljék nagyra az evangelikál protestánsok és a katolikusok között kezdődő alianszot, különösen a katolicizmus evangelikál szárnyát” (2005. 5. 23.). A Hope and Future Conference-en ezt mondta 2005. november 12-én egy interjúbán: „Nem értek mindennel egyet, amit tesznek, de sokkal erősebb az, ami bennünket összeköt, mint ami elválaszt. Valóban azt gondolom, hogy ezek az emberek testvérek az Isten családjában. Arra törekszem, hogy hidat építsek az ortodox, a katolikus és az anglikán egyházakhoz és megmondhassam: 'Mit tehetünk együtt, amit egyedül nem tudnánk megtenni?'” (www.post-gazette.com).

Összekeveredés más vallásokkal

Más modern evangelikálokhoz hasonlóan Warren már régen feladta az Úr Jézus Krisztusról való hitvallást, mint egyedüli utat, egyedüli igazságot és egyedüli életet, és nyitott a világ démonikus vallásai felé, köze-

ledve hozzájuk. Egy interjúban ezt mondta: *„Minden vallásban van igazság. Én, én... a keresztyének hiszik azt, hogy minden vallásban van igazság. De mi egyszerűen azt hisszük, hogy csak egyetlen Megváltó van. Hiszünk, hogy igazságot tanulhatunk másoktól... Én hiszem, hogy sok igazságot tanultam más vallásokból, mert mindegyikben jelen van valamilyen részigazság. Én csupán azt hiszem, hogy egyetlen Megváltó van, Jézus Krisztus”*. (Larry King Live, 2004. 11. 22.) Warren itt nem a bibliai keresztyénség álláspontját képviseli, mert Jézus Krisztus világosan megmondta: **„Én vagyok az Igazság”**, és ez azt jelenti, hogy a bibliai Krisztus-kijelentésen kívül nem lehetséges semmiféle vallási igazság. De Warren ennél is továbbmegy: *„Ismerek olyan embereket, akik más vallásokban követik Krisztust”* (Aspen Ideas Festival, 2005. 7. 6.). *„Sok olyan embert ismerek, akik mindegy, hogy milyen valláshoz tartoznak, mert hisznek Bennem. Itt nem valamelyik vallásról, hanem egy kapcsolatról van szó”* (Larry King Live, 2005. 12. 2.).

Warren könyvének, a *„Céltudatos élet”*-nek nem bibliai, tág felfogása kapcsán nem meglepő az, hogy más vallások képviselői pozitívan nyilatkoznak róla: *„Itt a Biblia Istenéről van szó, azonban elmondhatom, hogy leveleket kaptam zsidóktól, mozlímoktól, nem vallásos emberektől, buddhistáktól... és mindenféle vallásból valóktól. Az is teljesen világos, hogy itt valami egészen másról van szó, mint csupán egy egyszerű keresztyén könyvről”* (interjú Ann Curry-vel, Today Show, 2004. 10. 18.). A Pew Forum-on ezt mondta: *„Sőt, a jövő hónapokban a judaizmus egyetemén fogok beszélni. Arra kértek, hogy menjek oda és tartsak egy szemináriumot a rabbiknak. Tehát a zsidóknak is beszélek.”* Rick Warren egy buddhista emberrel együtt egy esszéíró-verseny zsűritagja volt, amelyet a világvallások egységéért küzdő, hírhedt Templeton-Alapítvány rendezett (vö. www.letusreason.org). A híradás szerint együtt szavazott ezzel az emberrel, hogy egy New Age-követő kapja meg a díjat.

6. A „Céltudatos gyülekezet”, a „Céltudatos élet” és a „PEACE-terv”: komplex program a keresztyén gyülekezetek átforgálására

Rick Warren szerepe még egyszer egészen más megvilágításban jelenik meg, ha számításba vesszük a világon élő szellemi vezetők százezreire gyakorolt erős befolyását és a 2005-ben nyilvánosságra hozott világméretű PEACE-tervét. Warren nyilvánvalóan globális „új reformációra”

törekszik a keresztyénségben, ahogy ezt folytonosan hirdette, és bevettette ennek érdekében erős befolyását. Ennek arra kell ösztönöznie bennünket, hogy még alaposabban vizsgáljuk meg terveit. Warren saját bevallása szerint több mint 120 ország 400 ezer lelkészét, gyülekezeti vezetőjét és munkását képezte ki; csaknem 157 ezer gyülekezeti vezető kapja e-mail-körlevelét, a *Ministry Toolbox*-ot. A Warren által vezetett *Purpose Driven Network* 162 ország gyülekezeteit foglalja magába. Vezető világi lapok Warrent „2004-ben a legjelentősebb 15 világi vezető egyikeként” (TIME) nevezik, „a világ 100 legbefolyásosabb emberei egyikeként” (TIME 2005), illetve „Amerika 25 legjobb vezetői egyikeként” (U.S. News & World Report). Különösen PEACE-tervének kellene elgondolkodtatnia az éber keresztyéneket. Ebben ő 400 ezer gyülekezet egymillióárd önkéntesét akarja mozgósítani.

6.1. P.E.A.C.E.-terv és az „Új reformáció” – hova vezeti Warren a követőit?

Warren 2005. április 17-én hirdette meg nagy PEACE(„Béke”)-tervét 30 ezer hallgató előtt a kaliforniai Anaheim Angel-stadionjában. Ezen ünnepség alatt valami különös és kimondottan sokatmondó dolog történt. Warren bejelentette, hogy ő csak olyan dolgot akar tenni, amit már nagyon régen akart tenni, és azután elénekelt a „Purple Haze” című drogos éneket Jimi Hendrix rocksztártól, aki a saját hányásába fulladt bele, kábítószerfüggő és a Woodoo-spiritizmusban megkötözött ember volt. Rick Warren, „Amerika lelkipásztora” többek között ezeket a szavakat énekelte: „*Bíborvörös köd az egész agyamban / Az utóbbi időben a dolgok már nem ugyanazok, mint régen / Furcsán viselkedem, de nem tudom miért / Bocsánat, éppen a mennyet csókolom / Bíborvörös köd mindenütt / ...Ahogy mindig szokta, megbabonázott a lány / Segítetek... segítetek... Ó nem, nem... / Nem tudom, hogy nappal van-e vagy éjjel / Odáig vittél, hogy eszemet vesztettem / Reggel van, vagy az idők vége?...*” (vö. www.erwm.com). Vajon milyen szellem hatott Warren által hallgatóira?

Ezek után egy tervet ismertett, melyet nagy hangon dicsért. A „P.E.A.C.E.”-név ennek a tervnek a célját jelenti, amit Warren következőképpen fogalmaz meg: *P = Plant new churches* [Új gyülekezetek alapítása]; *E = Equip leaders* [Vezetők kiképzése]; *A = Assist the poor* [Segítség a szegényeknek]; *C = Care for the sick* [A betegekről való gondoskodás]; *E = Educate the next generation* [A következő generáció kiképzése]. Ebbe akarja belevinni gyülekezetének minden kis-csoportját és más gyüle-

kezetek kis-csoportjainak tízezreit is; e módszert nevezi Warren forradalminak. „Az a célunk, hogy önkéntesek milliárdjait mozgósítsuk Isten országa érdekében, akik tartósan megváltoztatják majd a nemzetközi misszió megjelenését és az 'öt globális óriást' [azaz a világnak a következő mondatban megnevezett nagy problémáit, RE] megoldják majd. A gyülekezet lesz az elosztás és a változás végleges közvetítője, hogy a szellemi ürességet, az önző vezetést, a szegénységet, a betegséget és a tudatlanságot legyőzze. Warren tervének még nagyobb célja is van: „Hisszük azt, hogy ez a kezdődő szellemi ébredésnek a része, egy új globális mozgalomnak, egy új reformációnak a része” (vö. www.letusreason.org).

Mint ahogy a „Saddleback”-gyülekezet kezdeténél is, Warren egy látomással kezdte, itt is egy merész „pozitív vallomást” tesz: „Teljes bizalommal állok itt előttetek, és azt mondom, hogy Isten felhasznál majd benneteket a világ megváltoztatására. ... Látok egy emberekkel megtelt stadiont, akik Istennek azt mondják, *hogy mindent megtesznek majd, ami szükséges ahhoz, hogy felépítsék az Isten országát ezen a Földön, úgy ahogy az a mennyben van.* Mi történik majd, amikor Jézus követői ezt mondják Neki: 'Hozzád tartozunk'? Micsoda nagy szellemi ébredés megy majd végbe?” (vö. www.assistnews.net). PEACE-tervének megvalósításánál más vallásokkal való nem-bibliai és félrevezető együttműködésre támaszkodik. A Lk 10,5-6 teljesen kiforgatott magyarázatában azt tanácsolja a kis-csoportoknak, hogy működjenek együtt a helység befolyásos kulcsszemélyével: „Ki lehet egy faluban a békesség embere – lehet ez a béke asszonya is – akinek legnagyobb a tekintélye, aki nyitott és befolyásos [!] személy? *Nem kell feltétlen keresztyénnek lenniük. Akár mozlimok is lehetnek, csak nyitottak és befolyásosak legyenek* és működjenek együtt a kis-csoportokkal, hogy legyőzzék az öt óriást. Ez fogja a második reformációt végbevinni.” (*Pew Forum on Religion*, 2005. 5. 23; vö. www.lighthousetrailresearch.com).

Ezúttal az eltévelyítés egészen új dimenziója jelenik meg Warrennél, amit nagyon komolyan kell vennünk. Minden Biblia alapján álló keresztyén felismerheti, hogy Warren nagy terve az „öt globális óriásnak” a gyülekezetek általi „legyőzése”, teljesen ellentétben áll a Szentírás tanításával. Kétségtelen, hogy a szükségben lévők megsegítését szolgáló jócselekedetek az evangéliumról szóló bizonyágtétel kiegészítéseként a keresztyének értelmes feladatai közé tartoznak. De a hívő gyülekezet nem tudja megoldani a világ alapvető problémáit! Amikor Warren

„egymilliárd önkéntesről” beszél, akkor ebben benne kell lenni a katolikus, protestáns és ortodox névleges keresztyén tömegeknek is. Ez olyan világméretű ökumenikus munkaközösséget jelentene, mint amire a liberális *Egyházak Világtanácsa* is törekszik, és egy lépést jelent az antikrisztusi „világegyházhoz” vezető úton! Mit tehetnének a nem újonnan született névleges keresztyének a „szellemi ürességgel” szemben (ami teljesen nem biblikus, elbagatellizáló fogalom), nem beszélve a muzulmánokról?

A Biblia teljesen világosan tanítja azt, *hogy csak a visszajövő Úr Jézus Krisztus hozhat igazi megváltást az Ő békebirodalmában a bűnből, a szegénységből, a betegségből és a nyomorúságból.* Ahol a gyülekezetnek be akarják beszélni, hogy Krisztus helyett ezt megteheti, ott veszélyes antikrisztusi eltévelyítésről van szó. Warrenről itt világosan felismerhető, hogy őt a dominionista tévtanítás vezeti (vö. e füzet 15-16. o.). E tévtanítást már régen elterjesztették a liberális bukott protestánsok, akik a „szociális evangélium” mellett álltak ki, ami valójában nem evangélium. A Római Katolikus Egyház is már rég terjeszt ilyen tévtanításokat. Az utóbbi években pedig a modern evangelikálok is hirdetik ezt a félrevezetést és enyhén kifordított formában „Isten akaratának” tekintik ezt. Közben az evangélizáció bibliai ügyét is meghamisítják, végül elfojtják azt, és a hívőket a világi szociális reform szekerébe fogják be. Ez lesz nyilvánvaló Warren-nek az AIDS elleni kampányban való részvétele által is, melyben a keresztyén segítők azzal az elvárással kerültek szembe, hogy az AIDS-betegek bűnös életstílusát kell elfogadniuk és az olyan „segítségnyújtást” mint az óvszert, támogatniuk kell, ha „együtt akarnak működni”.

Rick Warren PEACE-terve nemcsak a keresztyéneket vezeti félre szellemi vonalon. Bekapcsolja őket a világi kormányokkal és üzleti vállalkozásokkal való teljesen nem-biblikus együttműködésbe is (vö. 2Kor 6,14-18!), amikor is kényszerűen kerülniük kell a valódi evangélizációt azért, hogy elfogadják segítségüket. Mi több, anélkül, hogy legtöbbjük-nél tudatos lenne, Warren bekapcsolja az ő „önkénteseit” abba a világ-megváltó tervbe, melyet az antikrisztusi ENSZ is propagált a XXI. századra, hogy bevezethesse az „Új Világrendet” egy központi világkormányzás alatt. És itt teljesen konkrétan az Antikrisztus uralmának felépítéséhez vezető lépésekről van szó! Warren kezdeményezése csaknem teljesen egybevág az ENSZ-nek az új évezredre vonatkozó céljaival. Hasonló irányzat ez, mint a „Mikeás-kezdeményezés”, melyet

Warren új evanglikál kollégái indítottak el a világméretű Evangéliumi Alliansz szervezetében, hogy ezzel is az ENSZ céljait támogassák és ilyen módon a keresztyéneket végső soron az antikrisztusi törekvésekhez mozgósítsák.

Még elgondolkoztatóbbnak tűnnek Warren becsvágyó tervei, miután nemrég maga ismerte el, hogy tagja az amerikai „Külkapcsolatok Tanácsának” (*Council on Foreign Relations*) – az antikrisztusi amerikai hatalmi szervezet elit-intézményének, melyben a legmagasabb rangú politikusok, mint Kissinger, nagybankárok és multinacionális konszernek vezető emberei, valamint vezető tudósok a tagjai, akik szoros személyes összefonódásban vannak olyan okkult szövetségekkel, mint a „Skull&Bones”, Bilderberg csoport és a Trilaterálisok (vö. TOPIC 2006/12). E befolyásos csoport, amelyben néhány kritikus megfigyelő szerint a szabadkőművesek és az illuminátusok fontos szerepet játszanak, végső soron egy új világrend és egy új világkormány felállításán munkálkodik. Lehetetlen, hogy egy valóban újonnan született keresztyén elhívást kaphasson a sötétségnek e tanácsába (Zsolt 1,1; Zsolt 2,1-3).

Hová vezet Rick Warren e nagystílusú bejelentett „új reformációja”? Warren már elhagyta az első reformáció által megerősített bibliai hit alapjait. Nem új dolog az „új reformáció” jelszava; már Robert Schuller is beszélt egy ilyen „reformációról”, mely alapjában véve a bibliai keresztyénségtől való elszakadást jelenti. Warrennek egy másik szellemi tanítója, doktori atyja C. Peter Wagner olyan „új reformációt” ajánl, melyet apostolinak nevez és a keresztyéneket a szélsőséges karizmatikus tévtanítás mocsarába csalogatja. Mindezek az „új reformációról” szóló beszédek nem a bibliai keresztyénség megújításához és helyreállításához vezetnek, hanem a bibliai hit antikrisztusi és világias elfajulásához! A keresztyéneket arra akarja rávenni, hogy a bibliai hit alapjait a meghamisított keresztyénséggel cseréeljék fel, mely a babiloni parázna útját készíti elő az antikrisztusi egységes világegyház létrehozásához.

6.2. A keresztyén gyülekezetek célzott átforgalmazása világi mércék szerint

Figyelemre méltó, hogy számtalan gyülekezetben folyik a „Céltudatos élet” intenzív kics csoportos tanulmányozása Warren kifejezett ajánlására – gyakran e könyv tanulmányozása már a bibliatanulmányozás helyébe lépett! Miközben Warren világi megújulási tervzetét a gyüleke-

zetvezetők és a munkatársak számára a „Céltudatos gyülekezet” című könyv és számos oktatási anyag által közlik, addig a gyülekezeti tagok számára a „Céltudatos élet”-nek kell az új koncepció „alapjául” szolgálnia. Csoportdinamikai folyamatok alapján, ügyes irányítással a hívőket arra vezetik, hogy a gyülekezet nem-biblikus, új irányultságát támogassák a világhoz hasonlult gyülekezeti növekedésben.

Warren sikerkönyve, a „Céltudatos gyülekezet”, a gyülekezeti vezetőknél szóló útmutatás, hogy gyülekezetüket „céltudatosan” világias növekedésre állítsák át. E könyvben kidomborodik Schuller döntő befolyása, valamint Drucker menedzsment-tanai is. Leválasztja a gyülekezetépítést az Úrtól való függéstől és a következetes Bibliához való igazítástól, és a világi szervezési elvek alapjára állítja, egymásba kapcsolódó „folyamatok” rendszerévé teszi, melynek folytonosan mérni kell a sikerét és optimálissá kell tenni. Tanítja Schuller irányzatát, miszerint a gyülekezetnövekedés alapjául a hitetlenek „felmért igényei” szolgálnak és a vezetőnek egy okosan kigondolt eszköztárat ad a kezébe, hogyan vezesse a gyülekezetet és hogy az üzleti aktivitását maximálisan sikerre vihesse. Tehát ez is éppen úgy félrevezető könyv, mint a „Céltudatos élet”, és ugyesen össze is van kapcsolva vele. Valójában a világi emberek dicsérete minden hívőnek a szemét fel kellene nyitni arra, hogy Warren tanításának egy másik szellemtől kell jönnie: Rick Karlgaard, a *Forbes*-magazin kiadója, így nyilatkozott a „Céltudatos gyülekezet”-ről: „A legjobb könyv a vállalkozásról, az üzletről és a befektetésről.” Ugyanez a magazin írta: „Hogyha a „Saddleback”-gyülekezet vállalkozás volna, akkor egybevehető lenne a DELL, a Google vagy a Starbucks-szal [nagyon sikeres amerikai vállalkozások]”. **Találón mondta egykor Spurgeon: „Éppen az a gyülekezet, melyet a világ a leginkább értékeli, bizonyosan az, amelyet Isten leginkább megvet”** (*How Saints May Help the Devil*; 1859. júl. 24.).

a) Célelőírásokhoz való igazodás: a világi szervezési tanok erős befolyása

A modern menedzsment-tanok romboló és szellemileg bomlasztó befolyása Warrenre megmutatkozik a céltudatos („purpose-driven”) gyülekezetépítés teljes koncepciójában. Peter Drucker és más menedzsment-szakértők tanainak az a céljuk, hogy egy gazdasági nyereségcélú, világi szervezet lehetőleg eredményesen működjön. Világos, hogy az állandóan optimalizált célelőírások és a cél teljesítésének állandó ellenőrzése („Total Quality Management”) odavezetnek, hogy ez az emberi szerve-

zet nagyon hatékonyan működik. Végülis Warren a gyülekezeti munkára a világi bölcsesség e tanításait alkalmazta és ezzel a gyülekezetből jól ellenőrizhető és a menedzsment-vezetés által nagyon hatékonyan működő emberi üzemet csinált.

A gyülekezeti tagokat a 'pásztor' vezeti egy modern, „karcsú” menedzser-rendszerben, aki mint topmenedzser („CEO” = Chief Executive Officer) minden szálát a kezében tart, és rendkívül hatásosan irányít bizonyos emberi célkitűzések és becsvágyó tervek (mint pl. a PEACE-terv is) megvalósítása érdekében. Ezzel viszont ajtót nyit a világi manipulációnak és hatalomgyakorlásnak, ahogyan az a gazdasági életben szokás. Így a gyülekezet az állam világi intézményeivel „egy szintre kerül” és „hozzákapcsolódik”, és ezáltal könnyen irányítható intézménnyé lesz, melynek segítenie kell a XXI. század emberének segítséget nyújtani, amikor a „globális transzformáció” az Antikrisztus birodalmához érkezik. Ehhez még sok hozzáfűznievaló lenne, de helyszűke miatt csak utalni lehet rá. Néhány bibliahű amerikai megfigyelő bizonyította és kidolgozta, hogy milyen mély befolyást gyakoroltak a Drucker-tanok a modern megagyülekezetekre.

Warren folyamatosan hangsúlyozza a „Céltudatos gyülekezetben”, hogy mennyire fontos, hogy a tagok fejlődését egy ellenőrizhető, rendszereszerűen felépített folyamattá tegyék, melyet ő „életfejlődési folyamatnak” nevez. Ez mindenekelőtt bizonyos tanfolyamok által történik, melyeket minden tagnak el kell végeznie (101. oldal: *a tagság felfedezése*; 201. oldal: *a szellemi érettség felfedezése*; 301. oldal: *saját szolgálatom felfedezése*; 401. oldal: *az életfeladatam felfedezése*); és mindezeket önelkötelezés (covenant = szövetség) által kell lezárnia. Ehhez kapcsolódnak még a pszichológiai tesztek és szabványosított kiértékelések, továbbképzés és speciális képzés bizonyos munkások számára. Mindez egy hatékonyan vezetett üzleti vállalkozásban az emberek irányításának világi elméleteiből származik. Ez a valódi szellemi növekedés élő, organikus és Isten Szellemétől vezetett folyamatát a világi munkatársképzés irányítható és ellenőrizhető rendszerévé teszi.

b) A kiscsoportok az emberek irányításának eszközei

A modern megagyülekezetek hatékony vezetése érdekében lényeges az ügyesen irányított kiscsoportok létrehozása. Ezek csak külsőleg hasonlítanak némileg a bibliai gyülekezetekből ismert „házi-körökhöz” vagy „házi-gyülekezetekhez”. A modern megagyülekezetekben rendszerint

már nincs teljes gyülekezeti összejövetel, mely az Újszövetség szerint a helyi gyülekezet organizmusának szellemi mértékadó fóruma, melyért a bibliai vezetőség is felelős. A gyülekezetet felosztják „sejtcsoportokra”, melyet a gyülekezeti vezetés által kijelölt és kiképzett „vezetők” szigorúan vezetnek. E sejtcsoportokban kell a központilag megadott anyagok (tanítási anyag, a lelkész prédikációi) által a gyülekezet célkitűzéseit fokozott mértékben egybehangolni és mindinkább elmélyíteni.

E kiscsoportoknak semmi áttekintésük sincs a gyülekezet egésze fellett és nem tudják ellenőrizni a vezetőség tevékenységét. A bibliai tanítás elsikkadása és az előre megemésztett egységesített anyagoktól való függőség megakadályozzák a szellemi nagykorúságra-jutást és megkönnyítik a tagok „egybehangolását”. Ezen kiscsoportokat használják fel kulcsstratégiaként az ügyes manipulációs szakértők a társadalomban a kívánt értékek elérésére a viselkedési változások és jellemzők területén. A kiscsoportokban az érzelmi elrejtettség és az elismerés utáni vágy és a kirekesztéstől való félelem csoportdinamikai kényszerekhez vezet, melyek a legtöbb tagot a meggyőződésük feladására kényszerítik. Ezt erősíti a vezetők ügyes pszichológiai képzése, ahol megtanulják a csoportot emocionális támogatással és párbeszédés trükkökkel úgy irányítani, hogy a legtöbb tagnak semmi se tűnjön fel. A „kritikus” és „ellenállást tanúsító” emberek gyorsan felismerik és eltanácsolják őket.

Az igény-orientált kiscsoportok célzott bevezetése (a „Saddleback”-ben több száz ilyen kiscsoport van, melyek különleges célcsoportok, mint az alkoholisták, menedzserek, férjezettek, elváltak stb.) ugyancsak a modern embereknek a gyülekezetbe való bekapcsolására szolgálnak. A gyülekezetnövekedési stratégiák tudják azt, hogy a modern ember fontos igénye az, hogy olyan közösséget találjon, ahol szeretetet, feltétel nélküli elfogadást, elismerést és értelmes feladatot talál, ami a maguk fontosságának érzését keltik bennük és azt, hogy képesek valamit tenni is. Éppen ezt bontakoztatja ki a „Saddleback” világi gyülekezet szociális munkájában, a PEACE-terv keretében folyó tevékenység is.

c) Irányítás nem biblikus önelkötelezések által

Warrennek ezen világi manipulációs technikáját az is nagyon erősíti, hogy az ő rendszerében a tagság az önelkötelezés rafinált rendszerével van összekapcsolva. Csak úgy lehet valaki egy purpose-driven church tagja, hogyha aláírja a tagsági elkötelezettségi nyilatkozatot – angolban ezt „szövetségnek” (covenant) mondják –, mely magában foglalja fő-

ként, hogy a tag elismeri a gyülekezet tanításbeli állásfoglalását és célját, stratégiáját és strukturáját, és aláveti magát a vezetőségnek, felfedi képességeit, lelki ajándékait, engedi magát a lelkész által felkészíteni, rendszeresen látogatja az istentiszteleteket és a csoport-összejöveteleket és rendszeresen tizedet fizet.

E „szövetségkötés” alapján azonos az eskütétellel és e formában nem biblikus. Ebben részben olyan dolgokra vállalnak kötelezettséget Isten előtt, melyek a bibliai gyülekezetben ugyan teljes joggal elvárhatók, de nem lehet őket ilyen módon kikényszeríteni, illetve kötelezettség-nyilatkozat által törvénné tenni. Ez a fajta elkötelezés azt jelenti, hogy a bibliai megalapozottságban való megkérdőjelezés a gyülekezet irányvonalával szemben már nem nyilvánítható ki és minden más eltérő viselkedés erős szellemi nyomás alá kerül. Aki nem írja alá ezeket az elkötelezéseket, azt a modern gyülekezetek gyakorlata szerint gyakran kiközösítik.

d) A (lelki) „pásztor” nem biblikus hatalmi pozíciója

Ezzel összefüggésben fennáll Warrennél és más megagyülekezeti koncepciók képviselőinél is az a nem biblikus különleges álláspont, mely szerint a (lelki) „pásztor”, mint legfelső vezető, széleskörű teljhatalommal bír és kulcsszerepe van, mintegy a gyülekezet „látnoka”-ként. Ez az evilági vezetési elv teljesen ellentmond annak a bibliai alapelvnek, hogy a bibliai gyülekezet vezetését Isten több vénre vagy felvigyázóra bízta, akik együttesen az Úrtól való függésben hívattak el Isten nyájának őrzésére. A „pásztor” olyan mint egy világi topmenedzser a hatalom centrumában; ő nevezi meg, illetve erősíti meg valójában a teljes foglalkoztatottságú és részidős, valamint a tiszteletbeli munkatársakat; és ha nem is nyíltan, de teljes ellenőrzést gyakorol az egész gyülekezet felett. Valójában ő nem tartozik felelősséggel a gyülekezet közösségének, sem a felügyelő bizottságnak. Úgy vezet a gyülekezetet, mint valami zseniális üzletember a maga által alapított üzemet, s ez ellen senki sem emel kifogást mindaddig, amíg megy az üzlet és a vevők elégedettek. De ez a nikolaiták nem-szellemi elve (vö. Jel 2,6.15), akik a nép felett uralkodnak, Diotrefész vezetési módszere (3Jn 9-10), aki már a korai gyülekezetben romlást okozott.

Warren vezetési elve nagyságrendjének tekintetében, amint ez a PEACE-tervének kihirdetésekor kifejezésre jut, figyelembe kell venni Warren kapcsolatait C. Peter Wagnerrel és más szélsőséges karizmati-

kusokkal, akik azt állítják, hogy Isten most „új apostolokat” iktatott be egész országok feletti széleskörű teljhatalommal és világméretű bevetési területtel (vö. 2Kor 11,13-15; Jel 2,2). Maga Wagner Warrent és Hybelst újapostoli vezetőknek nevezi. Alapjában véve Warren úgy viselkedik, mint az egyik ilyen hamis apostol, aki igényt támaszt arra, hogy egymilliárd önkéntes főparancsnoka legyen és „új reformációt” hozzon az egész világ keresztyénei számára. „Látomásainak” nagyzási hóbortja és merészsége sok karizmatikus „nagyásra”, és azok „Istentől kijelentett terveire” emlékeztet, melyek végül az 5Móz 18,20-22 szerint végződtek. A megagyülekezetek karizmatikus vezetőinek az „apostoli vezetőség” elnevezéssel csaknem korlátlan uralmat biztosítottak a nyáj felett – néha gonosz következményekkel, mint ahogy azt 2006 novemberében Ted Haggard amerikai karizmatikus megagyülekezeti ‘pásztor’ erkölcsi bukása mutatta, aki egyúttal a „National Association of Evangelicals”-nak az elnöke és Wagner harcostársa volt.

Mindez pedig azon bibliai igazság tagadása, hogy Jézus Krisztus igazi Gyülekezete nem emberi szervezet, melyet menedzserelvek által lehetne vezetni, hanem olyan szellemi organizmus, Isten szent temploma, melyben minden dolognak a Szent Szellem vezetése alatt az újszövetségi apostoli tanítás útmutatásai alapján kell történni, ahol Krisztus a Fő és minden tevékenységnek Tőle kell függnie. Az igazi hívők egyszerűen nem tudják Warren öt (valójában a Bibliával szemben meghamisított) célelőírását megvalósítani. Az ő megbízatásuk Isten teljes tanácsvégzésének végbevitelére és Isten teljes Igéjének való engedelmisség (vö. 5Móz 13,1; Jn 14,21; 1Kor 11,2; Jel 3,8) úgy, ahogyan Isten Szelleme vezeti őket.

6.3. A modern gyülekezeti elkorcsosulás romlott gyümölcsei

„Gyümölcseikről ismeritek meg őket” – mondja Urunk a hamis prófétaokról (Mt 7,16). Milyen gyümölcsöket terem a gyülekezetrővekedési mozgalom kiteljesedése Warren, Hybels és harcostársaik által? Egyes keresztyének arra utalnak, hogy sok keresztyén gyülekezetnek hasznot jelentettek volna a „megújulás” és a „növekedés” e könyvei. Azonban a Biblia mércéje szerint egészen másképpen néznek ki ezek a „sikerek”. Rick Warren (valamint Bill Hybels és az egész gyülekezetrővekedési mozgalom) befolyásának gyümölcsei nem a Szent Szellem jó gyümölcsei, hanem az eltévelyítés és a rombolás gyümölcsei. A bibliai vizsgálódásból kitűnik, hogy e mozgalom befolyása végül a gyülekezet valódi

bibliai alapjainak meghamisításához vezet. Isten igazi gyümölcsének teljes lényege, alapvető megbízatása forog kockán és vész kárba, ha e modern tanításokat követi valaki.

Bár néhány olyan gyülekezet, amely ezt a felfogást elfogadja, számszerűen növekedett, de e növekedés valójában szellemi hanyatlás, mivel főleg látszatmegtért világi emberek csatlakoztak a gyülekezetekhez, akik azt méginkább a hanyatlás és a világiasság útjára vitték. Sőt éppen ellenkezőleg, a még megmaradt bibliai tanítás lényegét és gyülekezeti gyakorlatát is lerombolták; nagyszámú, valóban bibliahű hívőnek kellett a „modernizált” gyülekezeteket elhagyni, vagy a gyülekezet perifériájára szorulni.

Eközben a „Willow Creek”-mozgalom buzgó imázsreklámja ellenére is napfényre került, hogy Warren és Hybels tanainak eltévelyítő befolyása számos fájdalmas konfliktushoz és gyülekezetek szakadásához vezetett. Ezt Warren és Hybels teljességgel bekalkulálták számításaikba. Tudatában voltak annak, hogy az ő világi „modernizáló programjukat” a bibliahű konzervatív hívők nem tudják majd támogatni. Nagyon világosan megmondják azt, hogy miközben a modern, dinamikus gyülekezeti vezetők a „maguk” gyülekezetét „látogatóbaráttá” akarják tenni, számolniuk kell azzal, hogy néhány hívő emiatt elhagyja a gyülekezetet. A gyakorlatban e bibliahű keresztyéneket egyenesen kiszorítják a gyülekezetből, nem ritkán a (hús)testi hatalomgyakorlás gonosz módszereivel és manipulációival.

6.4. Rick Warren megtévesztő befolyása és a „Willow Creek”-hullám a német nyelvterületen

A gyülekezetnövekedési mozgalom olyan tanítóinak mint Bill Hybels és Rick Warren, a számszerű növekedés nyilvánvaló sikerei által szélesre tárt nyitott bejárásuk van számos olyan evangéliumi körbe, melyek a csökkenő taglétszám és a fiatalok elvándorlása miatt szenvednek. Különösen azok a gyülekezeti vezetők, akiket gyülekezeteik fizetnek, állnak nem bibliai nyomás alatt, hogy valamilyen receptet és tanítást kipróbáljanak, melyek gyors gyülekezeti növekedést ígérnek nekik. Közben igen gyakran lemondanak a hirdetett tanítások józan bibliai megvizsgálásáról – „Fő az, hogy működjön”-jelszó alatt. Ezáltal csaknem akadálytalanul hatol be a rafinált és nagyon hatásos eltévelyítő üzenet a német nyelvterület országainak sok gyülekezetébe.

Rick Warren mellett **Bill Hybels** áll a hamis próféták és tanítók élén, akik hozzánk e hullámot behozták. Őrá és a „Willow-Creek” gyülekezetre itt csak nagyon röviden tudunk kitérni. G. A. Pritchard: *Willow Creek – a jövő egyháza?* című könyvében sok fontos adatot gyűjtött erről össze, miközben nem elég világosan ismeri fel és nevezi néven Hybels hamis tanításainak veszélyes voltát. Csak röviden utalunk arra, hogy Hybels teljesen hasonlóan Warrenhez, erősen Robert Schuller tévtanításainak befolyása alatt állt már gyülekezetének alapítása kezdetén és az ő receptjeit ültette át hasonlóan sikeresen, mint ezt később Warren is tette. Ő is Peter Drucker menedzsertanainak befolyására alakította ki és vezeti a maga szervezetét, hasonlóan egy világi gazdasági vállalkozáshoz. Ő is a hamis „pozitív”, „emberbarát” evangéliumot képviseli; a gyülekezet elvilágiasodását és ökumenikus keveredését gyakorolja. Ahogyan Warrennek, úgy Hybelsnek is bejárása van az üzleti világ és a politika legfelső köreibé, és az evangelikálok új generációja szószólójának tekintik őt. Ő is mint Warren, képzések, kongresszusok és médiák nagyon hatásos hálózatán keresztül terjeszti eltévelyítő üzenetét. Warrenhez hasonlóan, ugyancsak azzal dicsekszik, hogy világszerte 200 000-nél több lelkeszt, vezetőt és gyülekezeti munkást képezett ki, illetve ért el tanácsaival.

Németországban a „Willow-Creek”-hullám kongresszusok, könyvek és nem utolsósorban ügyes propaganda által terjeszkedik, mint pl. az „Aufatmen” [magyarul „Fellélegezni”, a ford.] nevű folyóiraton át. Leleplező az a tény, hogy éppen a hanyatló evangélikus egyház liberális püspökei érdeklődnek nagyon e „jövőbemutató modell” iránt, hogy a létszámcsökkenés és a szellemi haldoklás által jellemzett egyházlátogató-mérlegüket megjavítsák. De nagyon sok szabadegyházi körben is, egészen a testvérgyülekezetig és az Oroszországból hazatelepült német gyülekezetekig bezárólag, hat a „gyülekezetenövekedés” tanításának és a „látogatóbarát istentiszteletnek” a kovásza, mely meggyorsítja és felerősíti a már megindult elvilágiasodási folyamatokat.

E félrevezető áramlat kéz a kézben együtthalad és terjeszkedik más veszélyes áramlatokkal, az **ökumenikus mozgalommal** (tk. „Együtt Európáért”), a „**Pro Christ**” hamis evangélizációjával, az „**Alfa-Kurzus**” mozgalommal, az „**Új Spiritualitás**” áramlatával, a keresztyén köntösbe bújtatott pogány meditációval és a katolikus miszticizmussal (Henri Nouwen, Richard Foster, Brennan Manning, Anselm Grün stb.) valamint újabban az „**Emerging Church**” mozgalom (lásd e füzet

14-15. o.) az, mely ezt az eltévelyítést és a keresztyén hit hanyatlását egyre inkább erősíti és mindenekelőtt a fiatalabb generációkat akarja megszólítani. Hogy e fejlődési irányzatok hova vezetnek, ill. kormányoztatnak a német nyelvterületen, azt világosan mutatja „Az E-Faktor. Evangelikálok és a jövő egyháza” című könyv, melyben olyan befolyásos modern evangelikálok fejtik ki a jövőről való elgondolásaikat, mint Ulrich Eggers, Roland Werner, Peter Strauch vagy a karizmatikus Heinrich C. Rust, Peter Wenz és Ingolf Elßel. E könyv jövőről szóló receptje így foglalható össze: A világhoz és a korszellemhez való igazodás és a világ felé való nyitás a „Willow-Creek”-mozgalom értelmében, ökumenikus együttműködés a Római Katolikus Egyházzal, a karizmatikus eltévelyítés teljes bevonása, a bibliakritika és a liberális teológia elismerése, valamint világos elhatárolódás minden következetesen bibliahű hívőtől.

C)

Amire ma szükségünk van: bibliahű Krisztus-követés és gyülekezetépítés

Világosan látó bibliahű keresztyének százait, ha nem ezreit meglepi a Willow-Creek és Rick Warren eltévelyítő üzenetének előrenyomulása. Azt kell tapasztalniuk, hogy az egykor még valamilyen mértékben bibliai irányultságú gyülekezetek hogyan alakulnak át egységesített üzleti intézményekké, ahol az „olcsó evangélium”-ot szakszerűen és egyre növekvő mértékben dobják piacra.

A Szent Szellem és az igazi Úr Jézus Krisztus visszahúzódtak, és egy a *másik*, karizmatikus-világias, eltévelyítő szellem diadalmasan bevonult a gyülekezetekbe, ahol egy *másfajta* humanistává torzított ökumenikus és karizmatikus „Jézust” „imádnak” rock- és pop-dallamokkal (vö. 2Kor 11,2-4). Gyakran még a saját gyermekeiket is bevonják ebbe az eltévelyítésbe.

Sok modern keresztyén indult el a világi nagyság és jelentőségteljeség eltévelyítő széles útján, akik nem hajlandók komolyan megvizsgálni útjukat a Biblia alapján; emellett gyakran erős szemrehányásokkal illetik a bibliahű hívőket, vagy közömbösen elfordulnak tőlük. Most azt vetik szemükre a bibliahű hívőknek, akikkel sokszor évekig együttműködtek a gyülekezetekben, hogy ők az „új útnak” az akadályozói és ezért már nem kívánatosak. Mindezek sok nyomorúságot és csüggedést váltanak ki, de gyakran belenyugvást és talán elkeseredést is.

Az utolsó időbeli kibontakozás józan megítélésének világosságában ki kell mondanunk: a „Willow-Creek”-hullám a névleges keresztyének tömegei között és a modern evangelikálok táborában, akik a világi úton akarnak járni, bizonyára a továbbiakban is sikerre tarthat számot. Esetleg az „Emerging Church” vagy az „Új spiritualitás” hulláma némely dologban módosítja majd, de mindezen mozgalmak mégis egyre távolabb sodorják a modern keresztyénséget az Úr Jézus Krisztustól és az igazi hittől.

Ahogy a mi Urunk is előre megjövendölte, az utolsó idők az egyre elhatalmasodó eltévelyítés időszakára:

Vigyázzatok, hogy meg ne tévesszen valaki titeket! Mert sokan jönnek majd az én nevemben, akik ezt mondják: Én vagyok a

Krisztus!; és sokakat megtévesztenek. ...És sok hamis próféta támad, akik sokakat megtévesztenek. És mivel a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban meghűdegül (Máté 24,4-5.11-12)

Ennek ellenére semmi okunk sincs a beletörődésre. Az is hiba lenne, hogyha elkeseredve visszavonulnánk. Isten megengedte e nyomorúságot, mely bizonyos értelemben ítélet az utolsó idők közömbös laodiceai keresztyénsége felett, mely már rég elhagyta az Urat és szívében már rég szövetséget kötött a világgal (1Pt 4,17). Az Úr ennek ellenére készített egy utat az Ő szétszórta, és a hamis pásztorok által elhanyagolt népének, akik számára van segítség és kegyelem (vö. Ez 34).

Nem könnyű út ez; sokszor megkívánja azt, hogy elszakadjunk némely megkedvelt vallásos emberi dolgoktól, bizonyos egyházakhoz és tradíciókhoz való kötődéseinktől. Személyes bűnbánatot és mélyebb odaadást kíván az Úr ott, ahol a magunk (hús)testi magatartását, világiasságát, emberekben és szervezetekben való bizását találjuk az életünkben. De meg vagyok győződve arról, hogy sok gyülekezet és hívő kör jelenlegi nyomorúsága és szellemi hanyatlása is az Úr kihívása a hűség hívek irányában, hogy az Őbenne való bizalommal kezdjenek újra Krisztus követésének ősi bibliai útján járni.

1. Bátorítás a bibliai Krisztus-követésre

Ma nemcsak a „Céltudatos élet”, hanem számos könyv, előadás és prédikáció hirdeti az önszeretet és az önmegvalósítás megtévesztő útját a modern keresztyének igazi útjaként. Néha ez is álcázott formában történik, „az önzetlen szolgálat” és az „odaadás” szép szavaiba csomagolva. Viszont egyetlen dologról egészen világosan felismerjük a félrevezetést: Kiiktatják a keresztet a modern hitélet „könnyített változatából” [light version] – melynek döntő szerepe van az újonnan született hívők életében, ahogyan ezt a Szentírás is elénk tárja:

Akkor mondta Jézus az ő tanítványainak: Ha valaki jönni akar énutánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztjét, és kövessen engem. Mert aki meg akarja menteni az ő életét, elveszti azt; aki pedig elveszti az ő életét értem, megtalálja azt. Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall? Avagy micsoda váltságdíjat adhat az ember az ő lelkéért? (Mt 16,24-26)

Krisztussal együtt megfeszítettem; élek tehát többé nem én, hanem él bennem a Krisztus. Amely életet pedig most (hús)testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, aki szeretett engem és önmagát adta érttem. (Gal 2,20)

Eltemettettünk azért övele együtt a keresztség által a halálba, hogy mi-képpen feltámasztatott Krisztus a halálból az Atyának dicsősége által, azonképpen mi is új életben járjunk. (Róm 6,4)

Mindnyájunkat felszólít az Ige, hogy a magunk életét teljesen adjuk a halálba és Krisztussal együtt megfeszítettként éljünk, hogy az Úr feltámasztásának ereje hatékony lehessen bennünk. Csak az a hívő, aki a Krisztussal együtt való megfeszítetést helyesen megértette és megéli, képes az egyre erősödő utolsó időkbeli téváraamlatok idején a maga világos álláspontját megtartani és valóban győzelmeskedni. Nem a konzervatív vélemények és a bibliaismeret ad erőt az utolsó időkbeli egyre erősödő áramlatoknak való ellenállásra, hanem Urunkkal való teljesebb együtt-meghalás és életközösség!

Ma a Krisztusnak gyümölcsöt termő és megszentelt életvitel feltétele, hogy a Róma 6-nak érvényt szerezzünk és hitben egészen odaadjuk magunkat az Urunknak, hogy az Ő terve és akarata szerint használhasson bennünket azon a helyen és olyan módon, ahogyan Ő akarja. Hogyha ezt a hűséges hívők seregéből sokan megértik és valóraváltják, akkor az Úr még tehet egy s más, ami megdicsőíti Őt, és az Ő Gyülekezetének épülésére szolgál.

2. Bátorítás a bibliai gyülekezetépítésre

Csak az lehet a helyes válasz az egyre inkább elharapódzó világi gyülekezetépítési elképzelésekre, melyek az embert állítják a középpontba és félreteszik az Urat és az Ő Igéjét, hogyha magunkat újra teljesen oda-szánjuk Neki az igazi gyülekezetépítés munkájára, melyben megvan a része minden igazi hívőnek a neki adott kegyelmi ajándék szerint (1Pt 4,10-11).

Éppen ma, amikor számtalan gyülekezet egyre inkább elvilágiasodott parázna gyülekezetté korcsosul, mely a babiloni egységes világ-egyház útján jár, különösen fontos, hogy odaadjuk magunkat az Úr Jézus Krisztusnak, hogy használhasson bennünket az Ő menyasszonyi Gyülekezetének építésére és erősítésére. Éppen egy olyan időszakban, melyben az emberi tanítások és az eltévelyítő gyülekezetnövekedési

koncepciók ezeket csábíthatnak el, fontos, hogy újból a bibliai gyülekezetépítés alapjai felől gondolkodjunk, amelyeket a következő igékben is megtalálunk:

Akihez járulóán, mint élő, az emberektől ugyan megvetett, de Istennél választott, becses kőhöz, ti magatok is mint élő kövek épüljétek fel szellemi házzá, szent papsággá, hogy szellemi áldozatokkal áldozatok, amelyek kedvesek Istennek a Jézus Krisztus által. Azért van meg az Írásban: „Íme szegletkövet teszek le Sionban, amely kiválasztott, becses, és aki hisz abban, meg nem szégyenül”. ... Ti azért választott nemzetiség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek Annak hatalmas dolgait, aki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket – titeket, akik hajdan nem nép voltatok, most pedig Isten népe vagytok; akik nem kegyelmezettek voltatok, most pedig kegyelmezettek vagytok. (1Pt 2,4-10)

Azért immár nem vagytok jövevények és zsellérek, hanem polgártársai a szenteknek és cselédei az Istennek, akik fölépíttettek az apostoloknak és prófétáknak alapkövéin, lévén a szegletkő maga Jézus Krisztus, akiben az egész épület szép renddel rakattatván, növekedik szent templommá az Urban, akiben ti is együtt építtettek Isten hajlékává a Szellem által. (Ef 2,19-22)

Mert Isten munkatársai vagyunk; Isten szántóföldje, Isten épülete vagytok. Az Istennek nekem adott kegyelme szerint, mint bölcs építőmester, fundamentumot vettem, de más épít rá. Kiki azonban vigyázzon arra, mimódon épít rá. Mert más fundamentumot senki nem vethet azon kívül, amely vettetett, mely a Jézus Krisztus. ... Nem tudjátok-e, hogy ti az Isten temploma vagytok, és az Isten Szelleme lakozik bennetek? Ha valaki az Isten templomát megrontja, megrontja azt az Isten. Mert az Istennek temploma szent, ezek vagytok ti. (1Kor 3,9-17)

A bibliai gyülekezetépítés ezen munkája az utolsó időkben nem discedhet nagy létszámokkal, feltűnést keltő gyülekezeti házakkal és befolyásos egyházszövetségekkel. Inkább szenvedésekkel és áldozatokkal, ellenségeskedésekkel és ellenállásokkal van összekapcsolva és talán sok helyen csak kis házi gyülekezetek jönnek létre, melyekben a hívők „házanként” jönnek össze mint kezdetben. De nem a hívők számán van a hangsúly, sem azon, hogy van-e gyülekezeti otthonuk, még kevésbé az olyan nem biblikus „vívmányokon”, mint a fizetett prédiká-

tor, vagy állami támogatás és ellenőrzés mint a „nyilvános jogi testületek” esetében.

Az igazi gyülekezet bibliai lényege ma is a mi Urunk Jézus Krisztus ígérete: **„Ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük”** (Mt 18,20). Csak feltámadott Urunkban, a Gyülekezet mennyei Fejében bizakodva vághatunk bele az utolsó időkben a bibliai Gyülekezet építésébe – az Ő isteni szent rendelkezése szerint, melyet az Újszövetségben minden időkre nézve találunk lefektetve, a mi Urunk ígéretei alapján: **„ezen a kősziklán építem fel az én Gyülekezetemet és a pokol kapui sem vesznek diadalmat rajta”** (Mt 16,18).

Az utolsó idők minden hanyatlásának közepette egy kis hűséges maradékot őrzött meg az Úr, a „hétezret”, akik nem hajtottak térdet a Baálnak. Az utolsó idők e hűséges maradéka prófétikusan a Jelenések könyvében megszólított filadelfiai gyülekezet. Az e Gyülekezethez tartozó hívők egy része ma még azokban a korábban egészséges bibliai körökben él szétszórtan, melyeket időközben átformáltak, vagy pedig magányosan élnek gyülekezet nélkül. Meg vagyok győződve, hogy az Úr akarata az, hogy e maradékot összegyűjtse és sok helyen bibliai gyülekezetet hozzon létre.

Istennek az az akarata, hogy az Ő vére által megváltott nyáját szellemi eledellel legeltessék, és a bátorítás és intés gondoskodásában részesüljön. Az is az Isten akarata, hogy az elveszett emberek az igazi bibliai evangélium hirdetése által hívattassanak ki a világból és megmentessenek. Különösen fontos, hogy világosan és tisztán hangozzék a bibliai igazság bizonyoságátétele a hívők között levő fiatalabb generációknak is, hogy néhányan közülük is felébredjenek és elhagyják a széles utat, melyre eltévelyítették őket.

Mert ti az élő Istennek temploma vagytok, amint az Isten mondotta: „Lakozom bennük és közöttük járok; és leszek nékik Istenük, és ők népem lesznek”. Annakokáért menjetek ki közülük, és szakadjatok el, azt mondja az Úr, és tisztátalant ne illessetek; és én magamhoz fogadlak titeket, és leszek nektek Atyátok, és ti lesztek fiaimmá és leányaimmá, azt mondja a mindenható Úr. Mivelhogy azért ilyen ígéreteink vannak, szerettem, tisztítsuk meg magunkat minden (hús)testi és szellemi tisztátalanságtól, Isten félelmében vivén végbe a mi megszentelésünket! (2Kor 6,16-7,1)

Amire ma feltétlen szükség van, az, hogy mindenekelőtt férfitestvérek, akik engedelmeskednek az Úr elhívásának, engedjék magukat felkészíteni az Úrtól, szolgáljanak mint pásztorok vagy igehirdetők és

egész családjukkal együtt vállalják az áldozatot, ami a gyülekezetépítés és a pásztori szolgálat velejárója. Mint Isten emberei, akik nem a teológiai vagy bibliaiskolai végzettségben vagy „felszenteltetésben” bíznak, hanem az Úr elhívásában és kegyelmi ajándékaiban. Olyan férfiak, akik készek megtanulni Isten iskolájában a szükséges tudnivalókat, készek elmélyülni Isten Igéjében és az egészséges tanítást tanulmányozni. Olyan férfiak, akik egész családjukkal együtt arra törekednek, hogy betöltsék a gyülekezeti vének szolgálatának bibliai követelményeit az 1Tim 3 és a Tit 1 szerint és akik meghallják az Úr hívását:

Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját, gondot viselvén arra nem kényszerítésből, hanem örömet; sem rút nyereszkedésből, hanem jóindulattal, sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezeteken, hanem mint példányképei a nyájnak! És mikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dícsőségnek hervadatlan koszorúját. (1Pt 5,2-4)

Az igazi bibliai gyülekezetnek csodálatos jövője van akkor is, ha a gyülekezetnövekedési mozgalom hamis prófétái közeli halálukat jósolják. A sötétségnek semmilyen hatalma sem tudja őket legyőzni, mert az Úr Jézus Krisztusra alapozták az életüket, aki a nagy Győztes, aki legyőzte Sátánt és a bűnt, a világot és a halált. Így adjon nekünk bátorítást a mi Urunk az Ő Igéje által: **„De hála az Istennek, aki a diadalmat adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által! Azért szerelmes atyámfiai erősen álljatok, mozdíthatatlanul, buzgólkodván az Úrnak dolgában mindenkor, tudván, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban!” (1Kor 15,57-58).**

* * *